

ନିଧନ ମାଳା

ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୮୮

Anil Kumar Panigrahy

ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ

ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସହ ଅଭିଜ୍ଞତା

PARLE

ରାମର ମାଟି ମାଲି
ରହିଥିଲେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଦ୍ଵୀପରେ
ହିଟ କରାଇବା ପାଇଁ ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ ଯାଇ
ପହଞ୍ଚିଲେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ

ଦ୍ଵୀପଟି ଭଲ କର
ଦେଖିବା ପାଇଁ ସେମାନେ
ମିଳିଲେ ତା'ର ଗୁରୁପଥେ,
ମଜାଦାର ପରିଦର୍ଶନ ପାଇଁ ବାଣେ ବାଣେ।

ହଠାତ୍...

ତାର ? କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ?

ମନେ ହେଉଛି
ଏ ଆଦିବାସୀ
ଆମକୁ ଅତିବା
ଦେଖି ଚଳୁଛନ୍ତି।

ଗୁଲ, ତାରରେ ପରିଦର୍ଶନ ପ୍ୟାକ
ବାଣି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ପକାଇଦେବା
ଆମେ ସେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟୁତ୍ପାଦ
ତାଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦେବା।

ଜୋରରେ ଶ୍ୟାମ ଶିରକୁ ଏଭଳି ଡୋପାଡ଼ିଲା
ଯେ ସାମୁର ଗଛରେ ଯାଇ ତା ଲାଖିଗଲା ।

ପରିଦର୍ଶନ ସ୍ଥାନରେ ଖୁସି ହୋଇ ସେମାନେ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ
ବ୍ୟୁତ୍ପାଦରେ ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ।

ରଙ୍ଗବେରଙ୍ଗ ପରିଦର୍ଶନ ପ୍ୟାକ ଦେଖି
ଆଦିବାସୀ ନୁହଁଲା ସ୍ଥାନରୁ ବାହାରି ଆସି, ପରିଦର୍ଶନ
ଗୋଲି ଖାଇ ହୋଇଲେ ଶୁଣି ।

ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ ସହ ରଖନ୍ତି ପରିଦର୍ଶନ ନିଜ ସାଥରେ
ସବୁଦିନ ବଜାକୁ ବ୍ୟୁତ୍ପାଦର ହାତ ମନାସୁଥିବେ ।

ପାଠକ

ପରିଦର୍ଶନ

ରସାଳ, ମଧୁର, ମଜାଦାର

POPPIANS

ପୂର୍ବ ରକ୍ଷାପାଲ୍ଲୀ

ଫ୍ୟାରେକ୍ସ-ଭେଜ୍

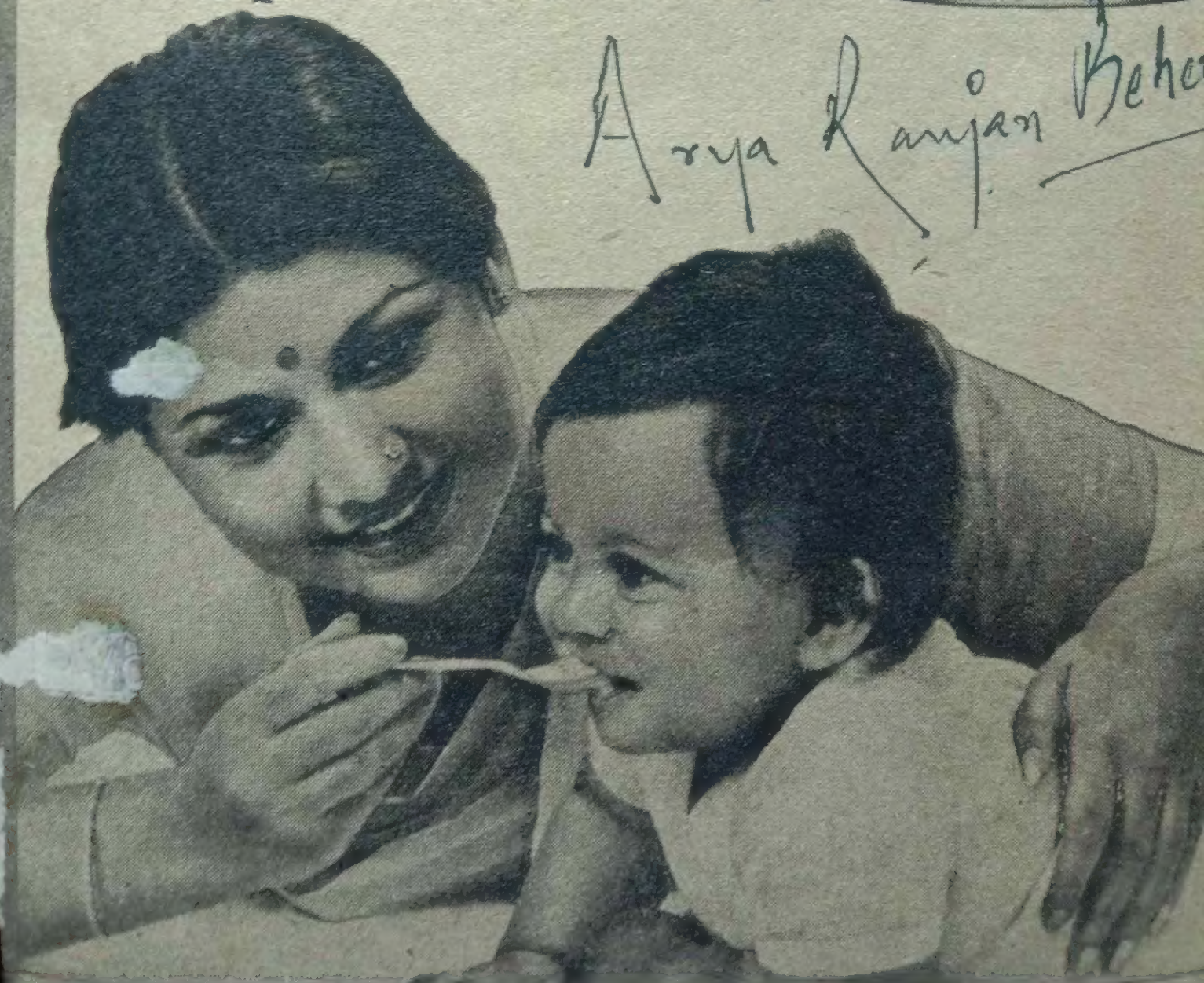
ଏମାମରୁ ଏହା ଯେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ।

ନୂଆ ଫ୍ୟାରେକ୍ସ-ଭେଜ୍ ଶାକସବଜିର ପ୍ରାକୃତିକ ଗୁଣରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ । ଭିଟାମିନ-
ସମୃଦ୍ଧ ଶାକସବଜି ଯଥା-ଗାଜର, ବିଲାତିବାଇଗଣ, ଆଇମଧ୍ୟା ମୁଗତାଲି ।
ଏହା ପୂର୍ବରୁ ରକ୍ଷାପାଲ୍ଲୀ ତେଣୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଶିଶୁମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ
ସହଜରେ ହଜମ କରିପାରିବେ ।

ଫ୍ୟାରେକ୍ସ-ବଡ଼ି ଭାରିଆର ଏକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରା ଭୋଗ ।

Arya Ranjan Behra

ଜହ୍ନ ମାୟା

ଅଭିଜିତ ୧୯୮୮

ବିଷୟ-ସୂଚୀ

ସପ୍ତାହକାୟ	... ୭	ମହା ବିଷୟ	... ୩୫
ଜହ୍ନମାୟା ସମ୍ବାଦ-ବିବିଧା	... ୯	ଭଲ ବିଦ୍ୟା	... ୩୯
ଅଭିନବ ପରୀକ୍ଷା	... ୧୦	କୃଷ୍ଣାବତାର	... ୪୩
ତଥାସ୍ତୁ ଦେବତା	... ୧୧	ଅଭିନବ ବିଶା	... ୪୧
ନିଉ ସ୍କୁଲ ସଦସ୍ୟ	... ୧୨	ସାବୁକାଗ୍ର ଘଣ୍ଟି	... ୫୮
ଜନକ ଉପତ୍ୟକାର କାହାଣୀ	... ୧୯	ପ୍ରକୃତର ବିଷୟ!	... ୬୩
ଅଭିନବ ଅସ୍ତ୍ର	... ୨୨	ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରଦୟୋଗିତା	... ୨୫
ବ'ଣ ଲେଖା	... ୩୨		

ପ୍ରତି ପ୍ରାଣୀ : ୨-୫୦

ବାଣିଜ ମୂଲ୍ୟ : ୩୦-୦୦

Dhanam

ସୌରଭ ମନମୁଗ୍ଧକାରୀ
ସନ୍ଦ୍ୟତା ତନ୍ମୁ ଆସୋରି

ନୂଆ

ପ୍ରେମ୍

ସାତ୍ତ୍ୱିକ ରୂପେ ଆପଣଙ୍କର

ଏବେ ଏକ ସୁବିଧାଜନକ ଆକାର ଆଉ ନୂଆ ସୌରଭରେ ମିଳୁଛି

A black and white photograph of a young child, likely a toddler, looking upwards and smiling. The child has dark hair and is wearing a light-colored garment. The background is dark and textured.

ସେତେଲୀଳା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ତି : ସ୍ବାଦ ସୁନ୍ଦର-ସମ୍ପଦ ଶୁ ଶୁଭ ସାଧନ ।

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚକ୍ରପାଣି'

ସଞ୍ଚାଳକ : ନାଗି ରେଭୁଡ଼ୀ

“ଜନକ ଉପତ୍ୟକାର କାହାଣୀ”ର ନାୟକ ରାଜୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଅପୂର୍ବ ଗଳ୍ପରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଠାକାର ବାସିନ୍ଦାମାନେ ମଣିଷ ନୁହନ୍ତି; ମଣିଷଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ସେମାନେ ବହୁତ ଅଧିକ ସୁଖୀ ଓ ସୁନ୍ଦର । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଶୀତ ଶାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ କେବଳ ମଣିଷ ଭିତରେହିଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ବିକାଶର ସମ୍ଭାବନା ନିହିତ ।

ଅମରବାଣୀ

ଅପରାଧୋ ନ ମେସ୍ତ୍ରୀତି, ବୈତଦ୍ ବଶ୍ମାସ କାରଣମ୍ ।

ବିଦ୍ୟାତେ ଗ୍ରା ନୁଶଂସେଭ୍ୟୋ, ଭୟଂ ଗୁଣବତାମପି ॥

[ମୁଁ କାହାର ଅପକାର କରନାହିଁ, ଅତଏବ ମୋର କେତେ ବଡ଼ ଅପକାର କରିବ ନାହିଁ, ଏଭଳି ଭାବବା ଅନୁଚିତ । ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରତି ସତର୍କ ରହବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।]

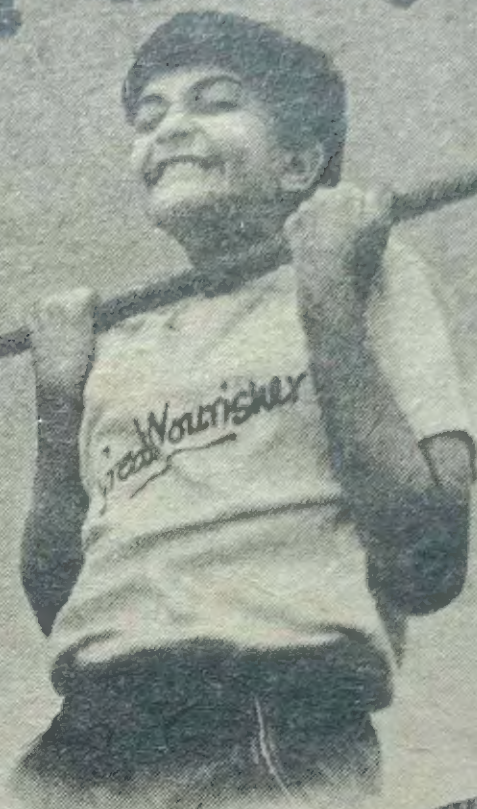
ବର୍ଷ : ୨୨

ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୮୮

ଅଙ୍କ : ୪

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨୦୫୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୦୦୦୦

ଏବେ ହରିଲିକ୍ସ ଆପଣଙ୍କୁ କ୍ୟାଲସିୟମ ସହ

“ବଢ଼ିଲା
ପିଲାମାନେ
ଅଧିକ

କ୍ୟାଲସିୟମ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି।”

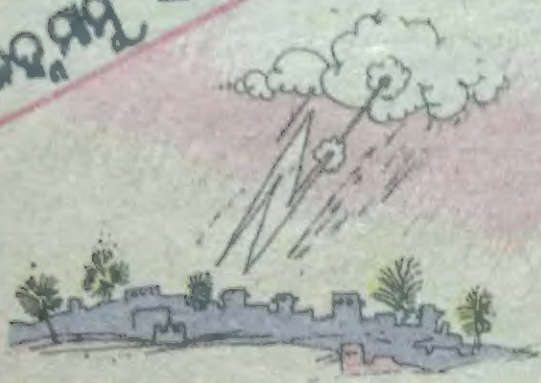
ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୂରଲଭ୍ୟ ଅଟେ କ୍ୟାଲସିୟମରେ
ସମୃଦ୍ଧ—ଯାହା ବଢ଼ିଲା ପିଲାମାନଙ୍କର ଶକ୍ତି ବାନ୍ଧ
ଓ ସୁସ୍ଥ ହାତ ଗଠନ ପାଇଁ ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସମସ୍ତ
ପରିବାରର ଉତ୍ତମ ସାଥୀ ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ଚରୁଣୀ ।

ଦୂରଲଭ୍ୟ, ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଯୋଗାଉଥିବା ପ୍ରୋଟିନ୍,
ଭିଟାମିନସ୍, ମିନେରାଲସ୍ ଓ କାର୍ବୋହାଇଡ୍ରେଟସ୍ ଭଳି
ପ୍ରାକୃତିକ ପରମ୍ପୁଷ୍ଟି ଉପାଦାନରେ ଭରପୂର । କେବଳ
ବର୍ତ୍ତମାନ, ଅତୀତ କ୍ୟାଲସିୟମ ଅର୍ଥ, ଅଧିକ ଉତ୍ତମ
ସାଥୀ ।

ଧୂସ୍ତ୍ର ପୋଷାକରେ ଅଛନ୍ତିନାସୁ

କହୁମୁଁ ସମାଜ-ସଜ୍ଜା

ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋର ଇତି କଥା

ଆମେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାଚୀନ ନଗର ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ କଥା ଜାଣୁ । କିନ୍ତୁ ତାହା କିପରି ଧ୍ୱଂସପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା, ସେକଥା ଜାଣୁନା । ଜଣେ ରୁଷ ଦୈଶନିକ ଏମ୍. ଡିମିଟ୍ରିଏଭ୍, ନିକଟରେ କହୁଛନ୍ତି କି ଏକ ପ୍ରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥନିକ ବସ୍ତ୍ରୋତ୍ତରଣ ଯୋଗୁଁ ଏ ନଗର ଧ୍ୱଂସ ପାଇଗଲା । ସେ ବସ୍ତ୍ରୋତ୍ତରଣ ପ୍ରାକୃତିକ । କାତାବରଣରେ କେତେକ ଶେଷ ଧରଣର ଅଶୁଣ୍ଠି ଇତିରେ ସଫର୍ଷ ଯୋଗୁଁ ତାହା ହୋଇଥିଲା ।

ନୂଆ ପ୍ରକାଳ ଦ୍ୱୀପ

ଗୁରୁଗୋଟି ଟେନିସ୍ କୋର୍ଟ ଆକାରର ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଳ ଦ୍ୱୀପ ପୂର୍ବ ମାଲଦିବିଆର ସାବା ରାଜ୍ୟଠାରୁ ଅଦୂରରେ ସମୁଦ୍ର ଉତ୍ତରେ ନୂଆ କରି ଦେଖା ଦେଇଛି ।

ସକା ସେକକ

ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ଜଣେ କୃଷକ ତା'ର ଦୁଇଟି ଗୋଷା ବୁକୁର ସହ ବଣ ଉତ୍ତରକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ଶିତ ହେଲା । ଗୋଟିଏ ବୁକୁର ତାକୁ ଜଗି ରହିଲା । ଅନ୍ୟଟି ତା' ଗାଁକୁ ଆସି ଅନବରତ ବୁକ ବୁକ ଲୋକ-ମାନଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରି ବଣ ଉତ୍ତରକୁ ଖାଉଦର ମୃତ ଦେହ ପାଖକୁ ନେଇଗଲା ।

ରାଣୀଙ୍କ ଅଳଙ୍କାର

ମିଶରର ସମ୍ରାଟ (ଫାରୋ) ରାମସେସ୍ ରାଣୀ ନେଫ୍ଟିସିଙ୍କର ନିଜକୁଳାର ଦୁଇଶହ ବର୍ଷ ତଳର କବର ଉତ୍ତରୁ ସେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଏକ ରଣେଷ ଅଳଙ୍କାର ନିକଟରେ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଛି ।

ଅଭିନବ ପରୀକ୍ଷା

ରାଜା ନରେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ ଏପରି ଜଣେ କର୍ମଗୁରୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ଯିଏ ତ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ହୋଇଥିବ । ସେ କର୍ମଗୁରୁ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ସୀମାନ୍ତରେ ରହୁଥିବ ଏବଂ ସେଠାକାର ଆହରାସୀ ପ୍ରଜାଙ୍କଠାରୁ କିଏ ଅସୁଲ କରିବ । କଥା କ'ଣ ତ, ସେ ସରଳ ପ୍ରଜାଙ୍କଠାରୁ ନିୟମଠାରୁ ବେଶି କିଏ ଫରାଦି କରି ଆସୁଥାନ୍ତୁ କରିବାର ଲୋଭ କର୍ମଗୁରୁମାନେ ସମ୍ଭରଣ କରି ପାରୁ ନଥିଲେ ।

ରାଜାଙ୍କର ଗୃହଜଣ ଅମାତ୍ୟ ଗୃହଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ ସେ ପଦପାଇଁ ସୁପାରିସ୍ କଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ସେମାନଙ୍କୁ ସହର ବାହାରେ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା କୋଠାରେ ଦିନେ ସକାଳେ ହାତରୁ ହେବାକୁ ଶବ୍ଦର ପଠାଇଲେ । ସେମାନେ କୋଠା ଆଗରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ବସିଥିଲେ କୋଠା ଭିତରେ ଅଗଣାରେ । କୋଠାର ଦ୍ଵାରଦେଶ ଓ ଅଗଣା ଭିତରେ ବେଶ୍ କିଛି ଦୂରତା ଥାଏ ।

ଦ୍ଵାରୀ ଜଣ ଜଣ କରି ଅଲଗା ଅଲଗା ଗୃହଜଣଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲା । ଗୃହଜଣ ଏକସି ହେବା ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ସୀମାନ୍ତରେ ଦରକାର ବେଳେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମୋ ଗୃହପଟେ ଲଂଘ ଦେଇ ଦେଇ ଦୌଡ଼ି ପାରବ ?”

ପ୍ରମଥ ନାମକ ଯୁବକ ଦୌଡ଼ିଲା । ଅନ୍ୟ ତିନିଜଣ ଗୋଡ଼ରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଉଛି ବହୁ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରମଥଙ୍କୁ ନେଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଠିଆ କରିବା କହିଲେ, “ମହାରାଜା, ଏହି ଯୁବକଙ୍କୁ ରଖନ୍ତୁ ।”

ରହସ୍ୟ ହେଲା, କୋଠାର ଦ୍ଵାର ଦେଶ ଓ ଅଗଣା ଭିତରେ ଅନ୍ଧାରୁଆ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ପ୍ରତିଥର ମନ୍ତ୍ରୀ କିଛି କିଛି ଚକ୍ ଚକ୍ ଟଙ୍କା ରଖି ଦେଉଥିଲେ । କେବଳ ପ୍ରମଥ ଛଡ଼ା ବାକି ତିନିଜଣଯାକ ସେ ଟଙ୍କା ଉଠାଇ ପକେଟରେ ସୁଗ୍ରହଥିଲେ । ଲଂଘଂସ ଦେଲେ ସେସବୁ ଶବ୍ଦ କରିବ ବୋଲି ସେମାନେ ତାହା କଲେ ନାହିଁ ।

ତଥାସ୍ତୁ ଦେବତା

ଗୋପାଳପୁର ଗାଁରେ ରହୁଥିଲା ଜୟ । ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ନାମ ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଜୟ ନିଜେ କେତେ-ବୁଦ୍ଧିମାନ ସେକଥା ଅଲଗା । କିନ୍ତୁ ତା'ର ଭାରି ଲଜାଥିଲା, ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତେବ । ଦୈବକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅତିଶୟ ସରଳ ହୁଅ । ଯିଏ ଯାହା କହିଲେ ସିଏ ବିଶ୍ୱାସ କରିଯାଏ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦୟା କରେ । ତା'ର ଏ ମତିଗତରେ ଜୟ ଗ୍ରାସଣ ଚିତ୍ତବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏମିତି ସମୟ ଆସିଲା, ଯେତେବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯାହା କହିଲେ ବି ଜୟ ତାକୁ ବଳେ । ଥରେ ଅଧେ ପାଖପଡ଼ୋଶୀମାନେ ଜୟକୁ ଏ ବିଷୟରେ ସଚେତ କରିଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ ଜୟ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ବି ଚିତ୍ତନ । ସେମାନେ ଚୁପ୍ କଲେ ।

ଦିନେ ଜୟ ଆସି ତା' ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା, “ଜଳଦି ଗନ୍ଧାରନ୍ତ କର । ଆଜି ମନ୍ଦିର

ଆଗରେ ଶାସ୍ତ୍ର ପ୍ରବଚନ ଅଛି । ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ଯିବି । ଆରେ କାଲୁଣୀ, ଶୁଣୁଛୁଟି ?”

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା, “ଠିକ୍ ଅଛି । ବେଳ ବୁଡ଼ ସୁଦ୍ଧା ରୋଷେଇ ହୋଇଯିବ ।”

“ଠିକ୍ ଅଛି ? ଆରେ ପୋଡ଼ାମୁଘାଁ । ଭାରି କଥା କହି ଶିଖିଲୁଣି ଦେଖୁଛି ।” ଜୟ କଡ଼ା ଭାବରେ କହିଦେଇ ଚାଲିଗଲା ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳକୁ ଜୟ ଆସି ତା' ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଡାକିଲା । ଜବାବ୍ ପାଇଲା ନାହିଁ । ଭର ପଛପଟକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ନିଜ ମୁହଁକୁ ପାଣିଛୁଟି ଲାଗିଛି ।

“ଆରେ ପୋଡ଼ାମୁଘାଁ ! କହୁଛି କ'ଣ ? ରୋଷେଇ ସରିଛି ?” ସେ ପଚାରିଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ ଉତ୍ତର ଦେଲା, “ରୋଷେଇ ଆରମ୍ଭ କରିନାହିଁ । ତୁମେ ଯିବା ପରଠୁଁ ମୋ ମୁହଁ କାହିଁକି ସତେ ଯେମିତି

ମଘର ପାଖଦେଇ ଯିବା ବେଳକୁ ପ୍ରବଳେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି । ବନ୍ତା କହୁଥିଲା, “ଦେବା ସରସ୍ବତୀଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ଥିବା ଆମ୍ଭେ-ମାନେ ବାକ୍ ଶକ୍ତି ପାଇଛୁ । ଦେବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ସଦୟ । ତାଙ୍କ ଦାନର ଅପବ୍ୟବହାର କରିବା ପାପ । ଆଜି ଯାହା କୁହ, କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଲୋକ ମନରେ ଆତ୍ମାତ ଦେବା ଭଲ କର୍କଣ କଥା ଉଦାରଣ କରିବ ନାହିଁ । ନ ବୁଝି ନ ଶୁଣି କହୁଥିବା କହିବା ଶାଲି ଯେ କହିବା ଲୋକର ଅହଙ୍କାର ସୁଗୁଣ, ସେତକ ନୁହେଁ, ତାହା ବାକ୍ ଶକ୍ତି ପ୍ରତି, ଦେବା ସରସ୍ବତୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଅପମାନ । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ

ପୋଡ଼ି ଯାଉଛି । ମୁଁ ପାଣିରେ ମୁଡ଼ି ଧୋଇ ଚାଲିଛି । କିନ୍ତୁ କେତେ ସମୟ ଏପରି କରିବି? ବୋଧହୁଏ ଶୀଘ୍ର ମରିଯିବି । ମୋତେ କୌଣସି ବୈଦ୍ୟ ପାଖକୁ ନେଇ ଚାଲ ।”

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯେ କେବେ ମିଛ କହେ ନାହିଁ କି ଛଳନା କରେ ନାହିଁ, ଏଥିରେ ଜୟର ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଭଲ ବ୍ୟବହାର ଓ ଦୟାଗୁଣ ଯୋଗୁଁ ଗାଁ ଲୋକେ ଜୟର କର୍କଣ କଥା ଘେନୁ ନଥିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ କାମଦାମରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଡ଼ୁ ଥିଲା । ସତରେ ଯଦି ସେ ମରିଯିବ, ଜୟର ଅବସ୍ଥା କ’ଣ ହେବ ?

ଜୟ ଆଉ ବିଳମ୍ବ ନକରି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ନେଇ କବିରାଜ ପାଖକୁ ବାହାରିଗଲା ।

ରଖିବା ଦରକାର । ଥରେ ଥରେ ବାତାବରଣ ଭିତର ଦେଇ ‘ତଥାସ୍ତୁ ଦେବତା’ ମାନେ ଯାଆଆସ କରୁଥାନ୍ତୁ । ତମ କଥା ଶୁଣି ସେମାନେ ଯଦି ତଥାସ୍ତୁ କହୁଦେବେ, ତେବେ କଥା ସରିଲା । ତମେ ଯାହା କହୁଥିବ, ତାହାହିଁ ଫଳପ୍ରାପ୍ତି । ସେଥିରେ ତମର ଅନ୍ତିଷ୍ଠ ହେବ ।”

ଜୟ ତମକ ପଡ଼ିଲା । ତେବେ ସେ ଚରଚର ହୋଇ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଧରି କବିରାଜ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ।

କବିରାଜ ସେତେବେଳେ କ୍ଳେଶନରେ ବସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଗୃହର ଜୟ ଓ ତା’ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ବାସନ୍ତରେ ବସିବାକୁ କହି ଦିଅନ୍ତେ ଚାଲିଗଲା । ଅଧଋଣ୍ୟାଏ ଶଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଆଶ୍ଚିନାଦ କରୁଥାଏ । ଗୃହରେ

ବାହାରରୁ ଆସିବାରୁ ଜୟ ତାକୁ ପଚାରିଲା,
 “କବିରାଜଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କ’ଣ ଏମିତି ସର
 ନାହିଁ ?”

“ସରବ, ସରବ । ସେ ସେଟି ତରକାର
 ଖାଇ ପାରିଲେଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଧ ଖାତ
 ଖାଉଛନ୍ତି ।” ଗୁଜର ଏହା କହି ଗୁଲିଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ଗୁଜର ବାହାରବାହୁ
 ଜୟ ପଚାରିଲା, “କ’ଣ, ଟିଆ ସରିଲା ?”

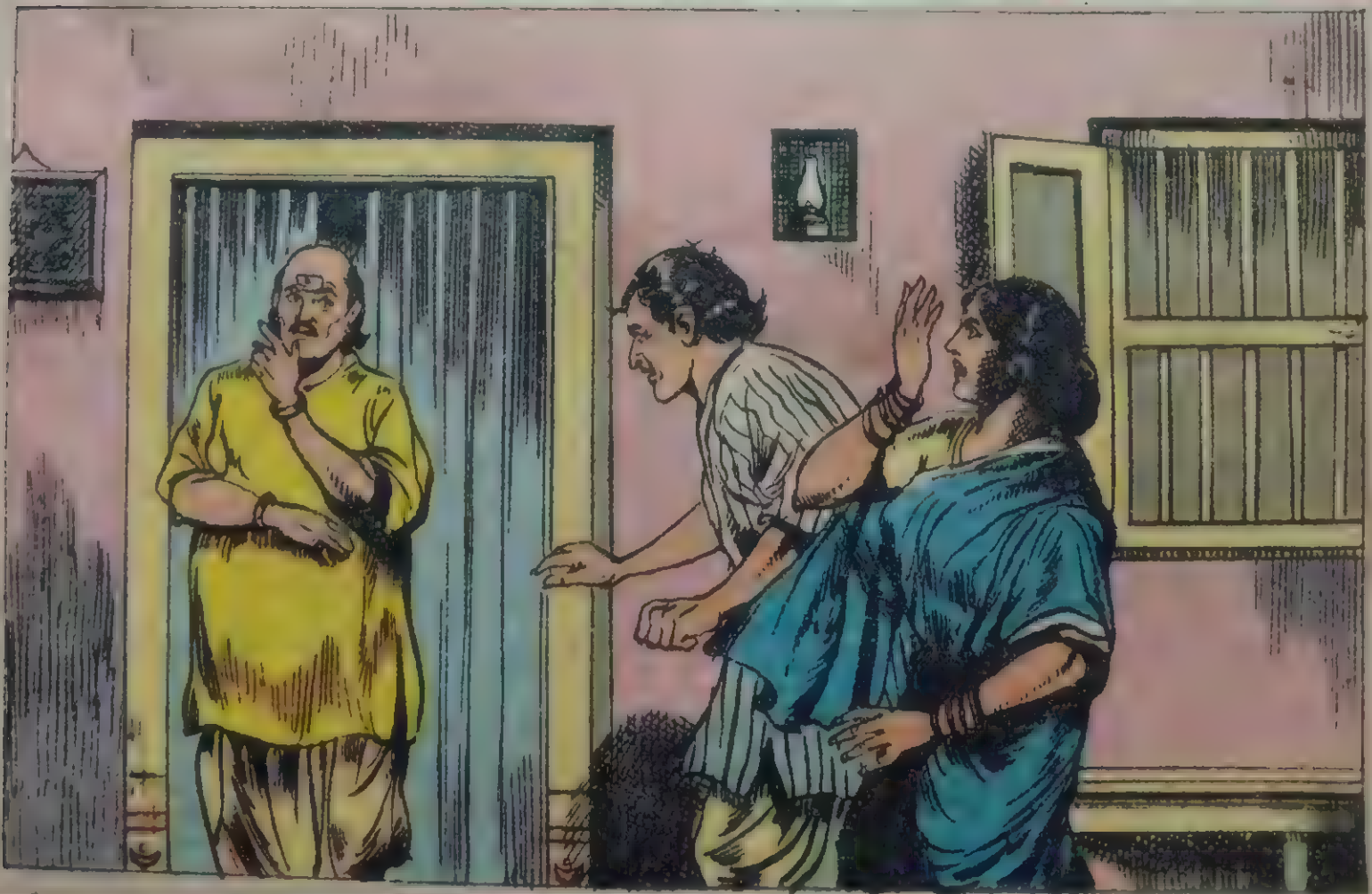
“ହଁ, ହଁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ରବିଡ଼ ଖାଉଛନ୍ତି ।
 ସରିଗଲାଣି ପ୍ରାୟ ।”

ଗୁଜର ଗୁଲିଗଲା । ଜୟ ରାଗିଯାଇ ନିଜକୁ
 ନିଜେ କହିଲା, “କି ଲେଉଟରେ ବାବା !”
 ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ କବିରାଜ ବାହାର
 ଆସିଲେ ଓ ଥରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଡ଼େ ଅନାଇ

ଦେଇ କହିଲେ, “ଚକିତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିବା
 ସୁଦୃଷ୍ଟି ପଛର ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ହେବ ।”

ଜୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । କବିରାଜ ତ ଏମିତି
 ଲେଉଟ ନଥିଲେ ? ହଠାତ୍ ଏଭଳି ବ୍ୟବହାର
 କରୁଛନ୍ତି କିପରି ? ସେ ଟଙ୍କା ଧରି ଆସି
 ନଥିଲା । ଗାଁ କବିରାଜ । ସେ ସବୁବେଳେ
 ଆଗେ ଚକିତ୍ରା କରନ୍ତି । ପରେ ପଛପା
 ନିଅନ୍ତି । ଏମିତି ବ୍ୟବହାର କରିବେ ବୋଲି
 କିଏ ଜାଣିଥିଲା ?

ସେ ରସ୍ତାକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ । ଗାଁ ଲୋକେ
 ସମସ୍ତେ ବହୁତା ଶୁଣିବା ନିମନ୍ତେ ମଘର
 ପ୍ରାଙ୍ଗଣକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ରସ୍ତାରେ ବିଶେଷ
 କେନ୍ଦ୍ର ନାହାନ୍ତି । ଦୈବାତ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ସହ ତା’ର
 ଦେଖା ହୋଇଗଲା । “ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ! ତୋଠି”

ଲେକଟି ଆସିଲା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଧରି ଅନ୍ୟ ଗାଁରେ
ଥିବା ଆଉ ଜଣେ କବିରାଜଙ୍କ ଘର ଆଡ଼େ
ଗୁଲିଲା । ଗୋଟିଏ ପଡ଼ିଆ ଭିତରଦେଇ
ମିବାକୁ ପଡ଼େ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଲା, “ମୁଁ ଆଉ
ଗୁଲି ପାରୁନାହିଁ ।”

“ତୁମ୍ଭେ କର ରାକ୍ଷସୀ !” କହିଲା ଜୟ ।
ତା’ପରେ ସେ ଯାହା ଦେଖିଲା, ସେଥିରେ ତା’
ହଂସା ଉଡ଼ିଗଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୁଆଡ଼େ ଗଲା
କେଜାଣି, ତା’ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ
ଗୋଟିଏ ରାକ୍ଷସୀ । ସେ ଜୟ ଆଡ଼େ ହାତ
ବଢ଼ାଇଲା । ଜୟ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।
ରାକ୍ଷସୀ ପଛରେ ଦୌଡ଼ୁଥାଏ ।

ଦୁହେଁ ଯାଇ ଗୋଟାଏ ବଣ ପାଖରେ
ପହଞ୍ଚିଲେ । ଜୟ ଆଉ ଦୌଡ଼ି ପାରିଲା ନାହିଁ,
ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ସେତକବେଳେ ସେ
ଶୁଣିଲା ଗୋଟାଏ ମଧୁର କଣ୍ଠସ୍ବର : “ଆରେ,
ତୁ ଡରୁଛୁ କାହିଁକି ? ତୋ ସ୍ତ୍ରୀ ସିନା ତୋ
କଥା ଅନୁସାରେ ରାକ୍ଷସୀ ହୋଇଯାଇଛି, ତା’
ବୋଲି ସେ କ’ଣ ତୋତେ ଶାଇଦେବ
ବୋଲୁ ଭବୁଛୁ ? ନା, ନା, ସେ ସବୁଦିନ
ଭଲି ତୋ ସହ ଘର କରି ରହିବ ।”

ଜୟ ଉଠି ପଡ଼ି ଅନାଇଲା । ଆଖିରେ
ଯୋଡ଼ିଏ ଦେବତା ଭଳି ଦିଶୁଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ।
ସେ ପଚାରିଲା, “ଆପଣମାନଙ୍କ ପରିବେ ?”

“ଆମେମାନେ ‘ତଥାସ୍ତୁ ଦେବତା’ ।
ଏଣେ ତେଣେ ଗୁଲି କିଏ କ’ଣ କହୁଛି ଶୁଣୁ

ଟଙ୍କା ଅଛି ?” ସେ ପଚାରିଲା । ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଧନୀ
ଯୁବକ ଓ ସାଧାରଣତଃ ସବୁବେଳେ ତା’
କାମିଜ ମୁଣିରେ ଟଙ୍କା ଥାଏ । ତେବେ
ସେତେବେଳେ ନଥିଲା । ସେ କହିଲା,
“ଆରେ ଭାଇ, ଟଙ୍କା ତ ନାହିଁ !”

“ତୁ ଗୋଟାଏ ଶଣ୍ଢ !” ରାଗିଯାଇ ଜୟ
କହିଲା । ଚରକ୍ଷଣାର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲର କ’ଣ ହେଲା
କେଜାଣି, ସେ ଜୟକୁ ଧରି ତା’ କାମିଜ
ମୁଣିରେ ହାତ ପୁରାଇ ତା’ ସାମାନ୍ୟ
ଯାହା ଟଙ୍କା ଦୁଇଟଙ୍କା ଥିଲା, ସେତକ ବାହାର
କରିନେଇ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଲା ।

ଜୟ ହତବଳ ହୋଇ କିଛି ସମୟ ଠିଆ
ହୋଇ ରହି ତା’ପରେ କବିରାଜଙ୍କ ବାଗିଚାକୁ

ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ କାମଟି କରୁ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ହେଲା ଅଦୃଶ୍ୟ ଭାବରେ ତୋହର ସହ ଥିଲା ।” ଦୁଇ ଦେବତା କହିଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତା’ ମୁହଁରେ କାହିଁକି ପ୍ରଦାହ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭବ କଲା, କବିରାଜ କାହିଁକି ହଠାତ୍ ଆଗଭୁସ ଟଙ୍କା ମାଗିଲେ, ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କାହିଁକି ତା’ ଟଙ୍କା ଛଡ଼ାଇ ନେଲା, ଲକ୍ଷ୍ମୀ କାହିଁକି ରାକ୍ଷସୀ ହୋଇଗଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଏସବୁ ପରିସ୍ଠାର ହୋଇଗଲା । ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ପୋଡ଼ାମୁହଁ, କବିରାଜକୁ ଲେଭା, ପ୍ରଫୁଲ୍ଲକୁ ଖଣ୍ଡ ଓ ପୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ରାକ୍ଷସୀ କହିବାରୁ ଏମିତି ହେଲା ।

“ହେ ଦେବତାମାନେ ! ମୋତେ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆଉ ଜୀବନରେ କାହାପ୍ରତି ବୃକାକ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିବି ନାହିଁ । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ତା’ ପ୍ରକୃତ ରୂପ ଫେରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । କବିରାଜ ଓ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ମଧ୍ୟ ଭଲ ମଣିଷ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତୁ ।” ଜୟ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା ।

“ତଥାସ୍ତୁ ।” କହି ଦେବତା ଦୁଇଜଣ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତା’ ପୁଅ ରୂପ ଫେରି ପାଇଲା ଓ ସତେ ଅବା ଯେପରି ନିଦରୁ ଉଠିଛି, ପଚାରିଲା, “ଆମେ ଏଠି କାହିଁକି ?”

“ଘରକୁ ଚାଲ । ପରେ ସବୁ କହିବି ।” ଜୟ ଭଦ୍ର ଭାବରେ କଥାଚାଷି କରିବା ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆନନ୍ଦିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ଦୁହେଁ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ।

ପରଦିନ କବିରାଜ ନିଜେ ତା’ ଘରକୁ ଆସି ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ, “ଗତକାଲି ରାତିରେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ କାହିଁକି ଖରାପ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା, ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ।”

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଆସି ଜୟକୁ ତା’ ପାଇସା ଫେରାଇ ଦେଇ କହିଲା, “ମୁଁ କିପରି ତୋ ପ୍ରତି ଏମିତି ବ୍ୟବହାର କଲି ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ।”

ଜୟ ଖାଲି ହସିଲା । ସେହି ଦିନରୁ ଜୟ କର୍କଶ କଥା କହିବାର ଶୁଣାଯାଇ ନାହିଁ ।

ନିର୍ଦ୍ଦୟ ସଦୟ

ଯୁଗ କାଳରେ ଗୋଟିଏ ବଣ ପାଖରେ ଜଣେ ଶିକାରୀ ରହୁଥାଏ । ସବୁଦିନ ସେ ବଣରେ ବୁଲି ବୁଲି ହରିଣ ଶିକାର କରେ । ସାଧାରଣତଃ ତା’ ଜୀବ ଅବ୍ୟର୍ଥ । ସେ କେବେହେଲେ ଖାଲି ହାତରେ ଘରକୁ ଫେରିବାର ଗାଁ ଲୋକେ ଜାଣି ନଥିଲେ । ସବୁଦିନ ସେ ହରିଣ ମାରୁଥିବାରୁ ଲୋକେ ତାକୁ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ “ନିର୍ଦ୍ଦୟ” ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ ।

ଦିନେ ଶିକାରୀ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ବଣରେ ବୁଲୁଥିବା କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ଶିକାର ପାଇଲା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ତା’ ଆଖିରେ ଗୋଟିଏ ହରିଣ ଛୁଆ ପଡ଼ିଲା । ସେ ତାକୁ ଜୀବ ମାରିଲା । ହରିଣ ଛୁଆଟି ଆହତ ହୋଇ ପଡ଼ିଯିବାରୁ ସେ ତାକୁ ଧରି ଘର ମୁହଁ ଫେରିଲା ।

ସେ ବଣରେ ଜଣେ ରୁଷି ରହୁଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଶିକାରୀ ସହ ତାଙ୍କ ଭେଟ ହୋଇଗଲା । ଶିକାରୀ ଦେଖିଲା, ରୁଷି ତା’ ପଛେ ପଛେ ଚାଲୁଛନ୍ତି ଓ କହୁଛନ୍ତି, “ବୁଝୁଛି, ବୁଝୁଛି !”

“ଆପଣ କ’ଣ ବୁଝୁଛନ୍ତି ? କାହାକୁ ଏକଥା କହୁଛନ୍ତି ?” ଶିକାରୀ ପଚାରିଲା ।

“ହରିଣଛୁଆ କିଛି କହୁଥିଲା । ମୁଁ ତାକୁ ଭିତର ଦେଉଥିଲି ।” ରୁଷି କହିଲେ ।

ଶିକାରୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା, “କାହିଁ, ମୁଁ ତ ସେ କିଛି କହିବାର ଶୁଣି ପାରୁନାହିଁ !”

ରୁଷି କହିଲେ, “ଗୁହଁଲେ ଶୁଣି ପାରିବୁ । ତାକୁ ଚଳେ ଥୋଇ ଦେ ।” ଶିକାରୀ ତାକୁ ଚଳେ ଥୋଇ ଦିଅନ୍ତେ ରୁଷି ତା’ ଉପରେ ନିଜ କମଣ୍ଡଳରୁ ଟିକିଏ ପାଣି ପିଇିଦେଲେ । ହରିଣଛୁଆ କହିବାର ଶୁଣାଗଲା, “ମୋ ମାଆ

ସମାଜେ କେତେ ଖୋଜିବ ଓ ମୋତେ
ନ ପାଇ କେତେ ବାଧକ !”

ଶିକାରୀ ପ୍ରବ୍ୟ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା
ଓ କିଛି ଦୈନିକ ଆଣି ସେଥିରୁ ରସ ବାହାର
କରି ହରିଶକୁଆ ଦେହରେ ଲଗାଇଲା । ତା’
କ୍ଷତ ଭଲ ହୋଇଗଲା । ସେ ଦୌଡ଼
ଗୁଲିଗଲା । ରୁଷି ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ ହେଲା ?
ତାକୁ ଛୁଡ଼ିଦେଲା ?”

“ହଁ ଆଜ୍ଞା, ମୋ ପୁଅଟି ହଜିଗଲେ ତା’
ମା ଓ ମୁଁ ତାକୁ କେତେ ଖୋଜୁ ।
ସେଇକଥା ଭାବି ତାକୁ ଛୁଡ଼ିଦେଲି । ଆଜି
ଅବଶ୍ୟ ଆମ ଘରେ ଶେଷେଇ ହୋଇପାରିବ
ନାହିଁ । ହେଉ, ହେଲା, ଦିନଟିଏ କ’ଣ ଆମେ
ଓପାସ ରହିଯାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ ?” ଏହା

କହି ଶିକାରୀ ଗୁଲିଗଲା । ଶିକାରୀ ତର ମା
ହରିଶ ଶିକାର କରିବା ଉଦ୍ୟୋଗ ତା’ର
କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲା ଓ ଅନ୍ୟ କିଛି
ଉପାୟରେ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଧରିବା ନିମନ୍ତେ ଚିନ୍ତା
କଲା ।

ପରଦିନ ସେ ବଣକୁ ଆସି ଜାଲ ପକାଇ
ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ହରିଶ ଧରିଲା । ତାକୁ ନେଇ
ବାଟ ଚାଲୁଛି, ପୁଣି ରୁଷିକ ସହ ଦେଖା
ହୋଇଗଲା । “ଆଜ୍ଞା, ଏ ହରିଶ କ’ଣ କିଛି
କହୁଛି ?” ସେ ପଚାରିଲା । ରୁଷି କହିଲେ,
“ତାକୁ ଚଳେ ଛୁଡ଼ି ଦେ । ଦେଖିବା ।”

ଶିକାରୀ ତାକୁ ଚଳେ ଛୁଡ଼ିଦେଲା । ରୁଷି
ତା’ ଉପରେ କମଣ୍ଡଳୁରୁ ପାଣି ଛୁଟିକାଇ
ଦେଲେ । ହରିଶ କହିବାର ଶୁଣିଗଲା, “ଏ

ମୁହଁର ଅରଣ୍ୟରେ ବୁଲି ବୁଲି ମୁଁ ଇନ୍ଦ୍ରବଜ୍ର
 ସୂକ୍ଷ୍ମର ନାମା ଫୁଲ ପଳ ଓ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ
 ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ହେଉଥିଲି । ହାୟ,
 ତାହା ସମୁଦ୍ରପର ହେବ ନାହିଁ । ହେଉ,
 ଜଣକ ପରିବାରର ଶ୍ରେଣୀ ତ ମେଣ୍ଟାଇ
 ପାରିବ !”

ଶିକାରୀ ଏହା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ହରିଣକୁ
 କହିଲା, “ତୁ ଯା, ବଣରେ ବୁଲୁଥା ।”
 ହରିଣ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଚାଲିଗଲା । ଶିକାରୀ
 ରୁଷି କହିଲା, “ଗତ କାଲି ଆମେ ନଖାଇ
 ରହୁଥିଲୁ । ଆଜି ବି ସେମିତି ରହୁଯିବୁଁ ।”
 ଏହା କହି ସେ ଚାଲିଗଲା ।

ରୁଷି ତା’ ଆଡ଼େ ଅନାଇ ଖାଲି ଥରେ
 ହସିଲେ । କିନ୍ତୁ କହିଲେ ନାହିଁ ।

ତୃତୀୟ ଦିନ ଶିକାରୀ ଆଉ ବଣ ଭିତରକୁ
 ଆସିଲା ନାହିଁ । ରୁଷି ତା’ କୁଡ଼ିଆ ପାଖକୁ
 ଯାଇ ପଚାରିଲେ, “କିହୋ ? ଶିକାର
 କରିବାକୁ ଖଲିନାହିଁ କାହିଁକି ?”

ଶିକାରୀ କହିଲା, “ଅଜ୍ଞ, ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ
 ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଚାଲିବାକୁ ଶେଷ
 କଲବେଳକୁ ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇ ଦେଲା । ଦୁର୍ବଳ
 ହେଲା ଆମେ ଖାଇନାହୁଁ ।”

ରୁଷି କହିଲେ, “ଦେଖ ମୁଁ କ’ଣ
 ଆଣିଛି ।”

ଶିକାରୀ ଦେଖିଲା, ରୁଷି ତନୋଟି ଦୁଧଆଳ
 ଗାଈ ସବଣ ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି । “ଏମାନେ
 ପ୍ରଚୁର ଦୁଧ ଦେବେ । ତାକୁ ବକରୁ । ସେଥିରୁ
 ଦହି, ଲହୁଣୀ ତିଆରି କରି ମଧ୍ୟ ଖାଇବୁ,
 ବକରୁ । ଚନ୍ଦ୍ରା ନାହିଁ ।” ରୁଷି ଏହା କହି
 ଶିକାରୀକୁ ଆଣିବାଦ ଦେଇ ପୁଣି ବଣ
 ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ଶିକାରୀ ଆନନ୍ଦରେ କଥା କହିପାରିଲେ
 ନାହିଁ । ସେ ଯେ ଖାଲି ଦୁଧ ଦହି ବନି
 ଭଲରେ ଚଳିଲା, ତାହା ନୁହେଁ, ବେବେ
 ଲୋକକୁ ମାଗଣା ଦେଲା ମଧ୍ୟ । ଲୋକେ ତ ତୁ
 “ସଦୟ” ବୋଲି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

[୧୦]

ରାଜୁ ନମ୍ମ ଦେଶର ଏକ ଗିରିପଟ୍ଟାଟ ଭିତରକୁ
 ଅନାଇ ଦେଶକୁ, ଗୋଟାଏ ଭୂପତ୍ରକୁ ମଣିବ
 ଯା' ଅନ୍ତର ଥିବା ଗୋଟିଏ ଉତ୍କଳ ଗୋଲକ
 ଭିତରେ ନଳୀଟିଏ ଆସି ଥୁଲ ଦେଉଛି । ଥରେ
 ଥୁଲିଦେଇ ସେ ଗୋଲକ ଆଗରୁ ଅନାଏ ଓ
 ଶକଟ ଶ୍ରବଣର ହସେ । ଯା' ମୁହଁ ଭିତରେ
 ଝଲସି ଉଠେ ଉତ୍କଳୀ ଅକ୍ତ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେଖାଯାଏ, ତା’ ଆଖି ସେମିତି ଦେଖାଗଲା ।

“ଏହାର ଅର୍ଥ ?” ରାଜୁ ବସ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ତପସ୍ବୀକୁ ପଚାରିଲା ।

“ସେ ଗିରିସଙ୍କଟ ସ୍ବପ୍ନ-ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ-ବିଶେଷ । ପୃଥିବୀର ଲୋକେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ସ୍ବପ୍ନମାନ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ଏଠାରେ ତା’ର ପ୍ରତିଫଳନ ହେଉଛି । ଏକା ଧରଣର ସ୍ବପ୍ନମାନେ ଗୋଟାଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପ ନେଇଥାନ୍ତି । ତମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା ଦେଖୁଛ, ତାହା ହଜାର ହଜାର ସ୍ବପ୍ନର ସାରାଂଶ । ଏ ଧରଣର ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖିଥିବା ଲୋକେ ନିଜକୁ ଭାରି ଚତୁର ମନେ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ସେମାନେ ବୁଝୁ । ସେମାନେ

ସ୍ବପ୍ନକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତି—ଶାନ୍ତ ଦୃଶ୍ୟରେ ଦଶ ମିଥାଇ, ମାରଗୋଷ୍ଠ ନିର୍ମାଣ କରି ଓ ସେହିଭଳି ନିମନ୍ତେ ମଣିଷକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇ—ଏମିତି ବୁଝନ୍ତି ଭାବରେ । ଖାଲି ଲଜ କରିବାରେ ସେମାନେ ମଜ୍ଜି ରହିଥାନ୍ତି । ସେ ଲୋକଟା କେମିତି ପୁଲି ଉଠୁଛି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖ ।”

ରାଜୁ ନିମ୍ନ ଦେଶର ସେ ଗିରିସଙ୍କଟ ଆଡ଼େ ପୁଣି ଅନାଇଲା । ଲୋକଟି ଗୋଲକ-ନିର୍ଗତ ଧୂଆଁ ନିଶ୍ବାସରେ ନେଇ ଖୁସି ହୋଇ ଗୋଟାଏ ଦୁଷ୍ଟର ଭଳି ଶବ୍ଦ କରୁଥିଲା । ତା’ ପେଟ ବଡ଼ି ଚାଲିଯାଏ । ଚାହିଁ ଚାହିଁ ତାହା ଏଡ଼େ ବଡ଼ ହୋଇଗଲା ଯେ ଦୁଇ ହାତ ଯୋଗେ ଆଉ ସେ ପେଟକୁ କୁଣ୍ଡାଇ ଧରିବା ସମ୍ଭବପର ହେଲାନାହିଁ ।

“ଲୋକଟି ତ କଷ୍ଟ ପାଉଛି ବୋଲି ମନେ ହୁଏ !” ରାଜୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲା ।

“ଠିକ୍ । ଯେଉଁମାନେ କେବେ ବି ଭଲ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ନିର୍ମଳ ମୁକ୍ତ ପବନରେ ନିଶ୍ବାସ ନେବାର ଅଧିକାର ସେମାନଙ୍କର ନାହିଁ ।” ତପସ୍ବୀ କହିଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ସେ ଲୋକ ଲଟୁ ଭଳି ଘୁରୁଥାଏ । ପ୍ରକାଶ ପେଟଟି ତା’ର ସତେ ଅବା ଉଛୁଳି ପଡ଼ିବ ! ମୁହଁରେ ତା’ର ହେଉ ଏବଂ ହତାଶା । ରାଜୁ ତା’ ଆଡ଼ୁ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ ନେଲା ଓ ଉପତ୍ୟକାର ଶେଷ ପ୍ରାନ୍ତ ଆଡ଼େ ଅନାଇଲା । ସେ ଦେଖିଲା, ଭୃଷ୍ଟର ତମସା ଭେଦ କରି ଆଲୋକର ଏକ ଏକ

ସୁଜାତା ବନରୁ ଯିବା ପାଇଁ ଯାଉଥିଲା । ସେଠାରେ
 ପଟ୍ଟଭୂମିରେ ଗୋଟିଏ ବଣାଳ ବରଗଛ ଥିବା
 ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କର ସେଠାକୁ ଉଦ୍ଧୃତ
 ଦିଶୁଥିଲା ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର । କିନ୍ତୁ ଅଧିକାଂଶ
 ଆଲୋକ ଗଛର ଅଧାଓସ୍ତ ଉଚ୍ଚତାକୁ ଉଠିବା
 ବେଳକୁ ମଉଳି ଯାଉଥିଲେ । କଦବା କେମିତି
 ଗୋଟିଏ ଅଧାଏ ଆଲୋକ ଗଛର ଉଚ୍ଚତା ଟପି
 ଉପରକୁ ଯାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କେତେକ ଶାଗୁଣୀ
 ଧରଣର ପକ୍ଷୀ ଝାମ୍ପି ଯିବା ଉପକ୍ରମରେ ପକ୍ଷ
 ଦିଶି ସେମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେଉଥିଲେ ।

“ଏସବୁ ଆଲୋକ ହେଲେ ଶାନ୍ତି ଓ ନିରାଶ୍ର
 ସୁଖର ସ୍ୱପ୍ନ । ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ ବେଶି ଉଦ୍ଧୃତକୁ
 ଯାଇପାରିଲେ ନାହିଁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ବଳ ସ୍ୱପ୍ନ;
 ଯେଉଁମାନେ ସୁଖ ଗୃହାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତା’ର ସନ୍ତାନ

ଭେଦ ଭିନ୍ନ ମର୍ଯ୍ୟଦା, ଯେମାନଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ ।”
 କହିଲେ ତପସ୍ୱୀ ।

“କିନ୍ତୁ ଆଲୋକ ସବୁକୁ ସେ ହିଁସ୍ତ ଭାବରେ
 ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ସେ ପକ୍ଷୀ ଗୁଡ଼ିକ କାହୁଁ
 ଆସିଲେ ?”

“ସେମାନେ ବାତାବରଣରେ ଥିବା ଦୁଷ୍ଟ
 ଶକ୍ତି । ମଣିଷ ସୁଖୀ ହେଉ, ଏହା ସେମାନେ
 ଗୃହାନ୍ତି ନାହିଁ ।” ତପସ୍ୱୀ ଟିକିଏ ରହି କହିଲେ,
 “ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ସନ୍ତାନର ଗର୍ଭରେ ପ୍ରବେଶ
 କରୁଛ । ଆଗରେ ଯେଉଁ ଭୟଙ୍କର ଗର୍ଭ, ତାକୁ
 ଗୋଟିଏ ଲଂଘରେ ଅତିବ୍ରମ କରିବାକୁ ହେବ ।
 ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷୀ ନାହିଁ । ପାରିବ ତ ?”

ସେ ଗର୍ଭ ଉପରୁ ଧରେ ଆଖି ବୁଲାଇ ନେଇ
 ଗଲୁ କହିଲା, “ନା ଆଜ୍ଞା ।”

“ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଯଦି ତମ ହାତ ଧରି ତମ ପାଦ ଲଂଘ ଦିଏ ?” ପଚାରଲେ ତେଜୀ ।

“ତା’ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ପାଚେ ।”

“ବେଶ୍ । ତମର ଅସ୍ଥାସ୍ଥ ମେଳୁ ଯୋଗାଉଛି ନେଇଯିବ । ଆଖି ବନ୍ଦ କର । ତା’ପରେ ତମର ଧରୁ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ଲଂଘ ଦିଅ । ପ୍ରସ୍ତୁତ ?”

ରାଜୁ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଲି ଜଣାଇଲା । ତେଜୀ ରାଜୁର ହାତ ଧରିଲେ । ଉଭୟେ ଏକ ସମୟରେ ଲଂଘ ଦେଲେ ।

ରାଜୁର ମନେ ହେଲା, ସେ ଯେମିତି ମେଘମାଳା ଭିତରୁ ଖସି ଆସୁଥିବା ଜଳବନ୍ଧୁଟିଏ ଭଳି ହାଲୁକା ହୋଇଯାଇଛି । ସେ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖିଲା, ଚକ୍ଷୁଗଣରେ ରକ୍ତାକ୍ତ ରକ୍ତମାନ ।

ତେଜୀ, ଏକ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାପିତ୍ତ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା କରୁଥିଲା । ମଧୁର କଣ୍ଠସ୍ୱରରେ ବ୍ୟସ୍ତ ପକ୍ଷୀମାନେ କଣ୍ଠସ୍ୱରରେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା ଫୁଲ ଭଳି । ଏହିଭଳି ଉଦ୍‌ଘୋଷଣାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଫୁଲଗୋଟିଏ ଭଳି ଯେଉଁ ଯେଉଁଠି ଯେଉଁ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏନାହିଁ, ପକ୍ଷୀମାନେ ଏ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ସେହିଭଳି ଆମେକ ସେହି ଭଳି ଭାବେ ଦେଖି ନଥିଲା । ସେମାନେ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭଳି ସାତରାଜର ସିନ୍ଧୁରକୁ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା କରୁଥିଲେନା ବୋଲି ସେ ବୁଝିଲା । ଯେଉଁ ବୁଝିବା ଭଳି ଉପରେ ତା’ର ଦୃଷ୍ଟି ପଡୁଥିଲା, ସେ ଭଳି ତା’ ଉପରେ ଏକ ଆକାଶ ଅନୁଭବର ଜଣାପଡୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସୁଲଭପ୍ରସାଦ ସେମାନେ ଅନୁଭବ ।

ପରଦର ପ୍ରତି ଭେଦ ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ପଦ୍ମ ବିହରଣ ଆଖି ଦେଇଥିଲା । ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ସବୁ ସ୍ୱର, ବୃକ୍ଷଲତାମାନଙ୍କର ପ୍ରତି ଜଣାପଡୁବା ସ୍ୱରରେ ତୋଳୁଥିଲା ସୁନ୍ଦର ପ୍ରସଙ୍ଗ ।

କିନ୍ତୁ କାହିଁଗଲେ ତେଜୀ ? ହଠାତ୍ ଯୋଗୁଳା ଜଣେ ଦିଗ୍‌ବର୍ତ୍ତନକୁ ହସାଇଲେ ଦୁଃଖ ହେବାକୁ କଥା । କିନ୍ତୁ ରାଜୁ ଅନୁଭବ କଲା, ସେ ଘଟଣାର ବାତାବରଣରେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ସେ ତେଜୀଙ୍କ ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିକଳ ବା ବିଚଳିତ ବୋଧ କଲା ନାହିଁ । ଅନେକ ଦିନ ପରେ ସେ ଯିଲାବେଳେ ଶିଶୁଥିବା ଗାଈଟିଏ ଦେଖିଲା — ହୃଦୟର ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କରିଥିବା ନିୟତି ।

ଏକଦା ଜଣେ ନିଃସଙ୍ଗ ପଥକ ହଠାତ୍ କେମିତି ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ସାଥରୁପେ ପାଇଯାଇଥିଲା, ଗୀତଟିର ପ୍ରଥମ ଦୁଇଧାଡ଼ି ସେହି କଥା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଥିଲା ।

ରାଜୁ ସେ ଦୁଇଧାଡ଼ି ବୋଲିବା ବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇଧାଡ଼ିରେ ପବନ କେମିତି ସେ ପଥକକୁ ବାଟ ଦେଖାଇ ନେଇଗଲା, ସେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଥିଲା । ରାଜୁ ସେତେକ ବୋଲିସାରିବା ବେଳକୁ ଗଛଲତା ଉପରଦେଇ ପବନର ଏକ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ଯେମିତି ବହିଗଲା । ଅଗଣନ ପତ୍ର ମୃଦୁ ସ୍ଵଳାପରେ ମାଡ଼ ଉଠିଲେ ।

ରାଜୁ ଗୀତ ବୋଲୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ତା'ର ମନେହେଲା, କେହି ଜଣେ ତା'ର ଗୀତ ଶୁଣୁଛି । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ତା' ପାଖରେ ବସିଛି ଅତି

ସୁନ୍ଦର ଚରୁଣୀଟିଏ । ବସୁସ୍ତ ଓ ଫୁଲକନ୍ଦର ଉନ୍ମୋଦିତ ତା' ମୁହଁ ।

ଚରୁଣୀ ହସିଲା । ଯେମିତି ମଧୁର ହସ ରାଜୁ କେବେ ଦେଖି ନଥିଲା ।

ରାଜୁ ଗୀତ ବନ୍ଦ କରି ତା' ଆଡ଼େ ଅନାଇ ଉଠିଲା । ରାଜୁ ବା ତା' ଭୁଲନାରେ କେମିତି କମ୍ ଚିହ୍ନିତ ବା କମ୍ ଫୁଲକିତ ହୁଅନ୍ତା ?

“ବନ୍ଦ କଲ କାହିଁକି ? ଗାଅ ନା !” ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲା ଚରୁଣୀ ।

ରାଜୁ ଆଖି ଫେରାଇନେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

“ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ !” ରାଜୁ କହିପକାଇଲା ।

“କ’ଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ?”

“ତୁମକୁ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଦେଖୁଛି । ଅଥଚ ତୁମର ଏ ହସ ମୋତେ ଏତେ ପରିଚିତ ଲାଗୁଛି କିପରି ? ତୁମେ କ’ଣ କେବେ କନକଉପତ୍ୟକା ନାମକ ରାଜ୍ୟ ଆଡ଼େ ବୁଲି ଯାଇଥିଲୁ ?”

ଚରୁଣୀ ହସିଲା । “ନା, ମୋର ଏ ଉପତ୍ୟକା ବାହାରକୁ ଯିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇନାହିଁ । ଏ ସ୍ଥାନ ତୁମକୁ କିପରି ଲାଗୁଛି ?”

“ଏଡ଼େ ମନୋରମ ଉପତ୍ୟକା ଥାଇପାରେ, ଏକଥା ମୁଁ କଳ୍ପନା କରି ନଥିଲି । ରୁହ, ରୁହ, ହଠାତ୍ ମୋର ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଗୋଟାଏ କଥା । ମୁଁ ଅନେକ ସମୟରେ ଜନପଦ ଛାଡ଼ି ଝରଣା ଓ ଫୁଲ ଫଳ ଭରା ଗୋଟିଏ ବନସ୍ତ ଭିତରେ ସମୟ କଟାଉଥାଏ । ଥରେ ଥରେ ଗୋଟିଏ ପର୍ବ ସୁନ୍ଦର ପକ୍ଷୀ ମେଘମାଳା ଦେଖିଲା

କେତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କାମ କରିପାରେ ।
କିନ୍ତୁ ତା'ର ସବୁ ପ୍ରତିଭା ଓ ଗୁଣକୁ ବକଳାଜ
କରିଦିଏ କୌଣସି ପରଶାପ । ତପସ୍ବୀ କହିଥିଲେ,
ତାହା ମଣିଷର ଅଜ୍ଞାନତା ।

“ରାଜକନ୍ୟା ! ତମକୁ ମୁଁ ଗୋପନରେ
କହିପାରୁଁ—ମୁଁ ସେହି ଦେବକୁ ଭେଟିବା
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଚାଲିଛି; କିନ୍ତୁ ସେଠାକୁ ଯିବାର
ବାଟ ଜଣାନାହିଁ । ମୋତେ ବାଟ ଦେଖାଇ
ଦେବ ? ତମ ପାଇଁ ମୁଁ ନେଇ ଆସିବ ଏମିତି
ବର, ଯାହା ଫଳରେ ତମେ ଗୀତ ଗାଇ
ପାରିବ ।” ରାଜୁ ନମ୍ର ଭାବରେ କହିଲା ।

“ତମକୁ ବି ମୁଁ ଗୋପନରେ କହୁଁ:
ଅଦୂରରେ ସେଇ ଯେଉଁ ମାଳ ପର୍ବତ, ତାହା
ଶୀଖରରେ ରହିଛି ଗୋଟିଏ ଅନନ୍ୟ ବୃକ୍ଷ ।
ବର୍ଷକରେ ଥରେ ତହିଁରେ ଫଳେ ଫଳଟିଏ ।
ତାକୁ କୁହାଯାଏ ନକ୍ଷତ୍ର-ଫଳ । ଯିଏ ସେ ଫଳ
ଖାଇବ, ସିଏ ସେ ଅଜ୍ଞାତ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ
କରି ପାରିବ ।” ରାଜକନ୍ୟା କହିଲେ ।

“ତମ ରାଜ୍ୟର କେହି ସେ ଫଳ ଖାଇ
ନାହିଁ କିପରି ?”

ରାଜକନ୍ୟା ହସି କହିଲେ, “ତମେ ମଣିଷ-
ମାନେ ଖାଇପାର । ଆମେ ଖାଉ ନା ।”

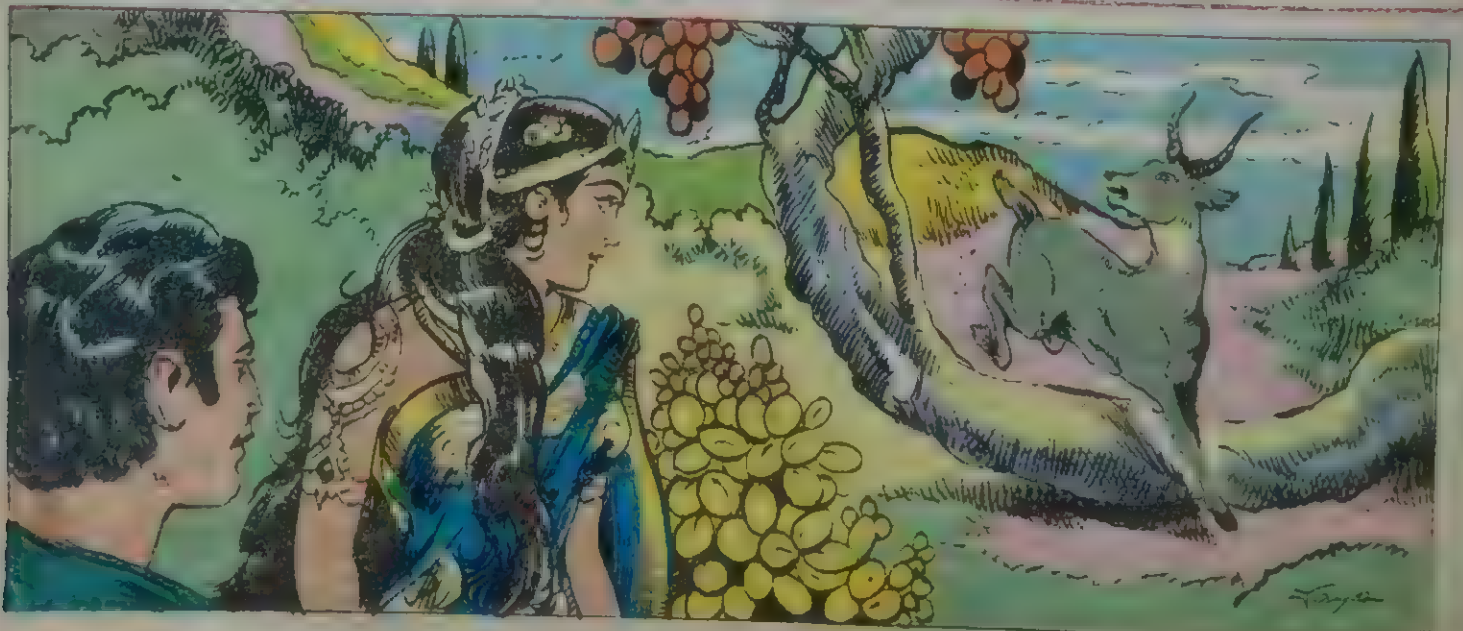
“ଖାଅନା ! ତାହା ସମ୍ଭବ ? ତେବେ
ବଞ୍ଚୁଛୁ କିପରି, ଶିଶୁଟିଏ ବଡ଼ ହୁଏ କିପରି ?”

“ପୁଲ ଭଳି । ଆମେ ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣରୁ,
ପବନରୁ, ଆକାଶରୁ ଆମର ଜୀବନା ଶକ୍ତି ସଂଗ୍ରହ
କରୁଁ । କାହିଁକି ? ତମେ କ'ଣ ଏଠାକୁ
ଆସିବା ପରେ କ୍ଷୁଧା ଅନୁଭବ କରୁଛ ?”

ରାଜୁ ତମକି ପଡ଼ି କହିଲା, “ନା, ତ !”
ତା'ପରେ ସେ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ନେଇ ପୁଣି
କହିଲା, “କିନ୍ତୁ ବିନା କ୍ଷୁଧାରେ ବି ତମେ
ଫଳଟାଏ ତ ଖାଇ ପାରନ୍ତି !”

“ନା । ଆମେ ପାରୁ ନା । ଏ ରାଜ୍ୟରେ
କେହି କୌଣସି ଅକର୍ତ୍ତବ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ନା ।”

ସେତିକିବେଳେ ହରିଣଟିଏ ଦୌଡ଼ି ଯାଉ-
ଥିବାର ଦେଖାଗଲା । (ନ୍ୟୁନଶଃ)

ଅଭୂତ ଅସ୍ତ୍ର

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ଭୂତାକୁ ଭୂତା ଶୀଳେ
ପବନ ପାଖକୁ ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷା
ହେଉଥାଏ । ଆଶପାଶର ଗଛଲତାମାନେ
ସତେ ଅବା ଚପା କଣ୍ଠରେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ
କୌଣସି ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରୁଥା'ନ୍ତି ।
ଘଡ଼ଘଡ଼ ଓ ଶ୍ଵାନଶ୍ଵାପଦଙ୍କ ରଡ଼ ମଝିରେ
ଶୁଭୁଥାଏ ଅଗଣାଗଣମାନଙ୍କ ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ । ଘନ
ଘନ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ ଭୟାବହ
ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ବିହମାର୍କ ତିଳେ ମାତ୍ର ବିଚଳିତ
ବୋଧ ନକରି ପୁନର୍ବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ବୃକ୍ଷ
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ବୃକ୍ଷାଗ୍ରହଣ କରି
ଶବ୍ଦଟିକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ । ତେବେ ତାକୁ
କାନରେ ପକାଇ ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ ଶୁଣାନ ଅତିକ୍ରମ
କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦସ୍ଥିତି
ବେତାଳି କହିଲା, “ରାଜା, ଏ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗପୂର୍ଣ୍ଣ

ବେତାଳି କଥା

ବାଡ଼ରେ ତମେ ରାଜପ୍ରାସାଦର ସୁଖ ସମ୍ବୋଗ
ଛୁଡ଼ି ଏଠି କି ପ୍ରକାର ସିଦ୍ଧି ଲଭ ସକାଶେ ଏ
କାମ କରୁଛ, ମୁଁ ଜାଣେନା । କିନ୍ତୁ ମନେ
ରଖ, ସୁଯୋଗ ପାଇ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦେବା
ଭଲ ମଣିଷ ଏ ପୃଥିବୀରେ ଅଛନ୍ତି । ତମେ ତାଙ୍କ
ଭିତରୁ ଜଣେ ନୁହଁ ତ ? କଥାଟି ବୁଝାଇଦେବା
ନିମନ୍ତେ ତମକୁ ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି ।
ମନଦେଇ ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମକ୍ଷର ଲାଭ
ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲୁ : ମଲୟ ଦେଶରେ ରାଜୁତି
କରୁଥାନ୍ତି ରାଜା ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଦେବ । ଧରେ ତାଙ୍କ
ରାଜ୍ୟ ସୀମାନ୍ତରେ ଗୋଟିଏ ମୁଲକରେ ଦଳ
ଦଳ ଦଙ୍ଗା ହାଙ୍ଗାମା ଲାଗିବାର ଦେଖାଗଲା ।

ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟ ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଶାନ୍ତି ଥିବା ମଧ୍ୟ
ଗୋଟିଏ ଅଞ୍ଚଳରେ କାହିଁକି ଏଭଳି ଅଶାନ୍ତି
ଉପଦ୍ରବ ଲାଗି ରହିବ, ସେକଥା ରାଜା ବୁଝି-
ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେବେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏହା ଭିତରେ
ତାଙ୍କ ଦକ୍ଷ ଗୁପ୍ତଚରମାନଙ୍କୁ ପଠାଇ କଥା କ’ଣ
ବୁଝି ନେଲେ । ମଲୟର ପ୍ରତିବେଶୀ ରାଜ୍ୟ
ମଧୁଗଡ଼ର ରାଜା ଛଦ୍ମବେଶରେ କିଛି କିଛି ଚର
ପଠାଇ ମଲୟରେ ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ।
ବିଶୁଙ୍କଳା ଓ ଆତଙ୍କ ଲାଗି ରହିଲେ ମଧୁଗଡ଼
ପକ୍ଷରେ ମଲୟର ସେ ଅଞ୍ଚଳ ଦଖଲ କରିନେବା
ସହଜ ହେବ—ଏହାହିଁ ବୋଧହୁଏ ମଧୁଗଡ଼
ରାଜାଙ୍କର ଭିତର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ।

ଦିନେ ରାଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏ ବିଷୟରେ
ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି, ସେତିକିବେଳେ ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ
ସିନ୍ଧୁ ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ବଣିକ ରାଜାଙ୍କୁ ଭେଟିବା
ସକାଶେ ନିବେଦନ ପଠାଇଲେ । ରାଜା ତାଙ୍କୁ
ଡକାଇଲେ । ବଣିକ କହିଲେ, “ମହାରାଜ,
ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଅପୂର୍ବ ଅସ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଭାବନ କରିଛି ।
ଦେଖନ୍ତୁ ।” ଏହା କହି ସେ ରାଜାଙ୍କ ହାତକୁ
ଖଣ୍ଡିଏ ନଳୀ ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ । ରାଜା କହିଲେ,
“ଏହା ଅସ୍ତ୍ର ଭଳି ଲାଗିବା ତ ଦୂରର କଥା,
ଖେଳଣା ଭଳି ଲାଗୁଛି ।”

ବଣିକ କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଏହା ତଳ
ପଟେ ଅଙ୍ଗୁଳି ବୃଦ୍ଧି ଯାହା ଆଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି
ଅଙ୍ଗୁଳି ଛୁଡ଼ିଦେବେ, ସେ ଯେତେ ବଡ଼ ପ୍ରାଣୀ
ହେଲେ ବି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ମରିଯିବ । କଥା କ’ଣ

କ, ଏହା କେତେ ଦୈନିକ କର୍ମ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇ
ରହିଛି, ସେଥିରୁ ସୁଦ୍ଧା ଭଲ ସବୁ ଖିଅଟିଏ ପାଇ
ଆପଣଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେହରେ ଆସାତ କରିବ ।
ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନଳୀ ଶତେଥର ଲେଖାଏଁ
କାମ ଦେବ ।”

ରାଜା ବଣିକଙ୍କ କଥାରେ ପରତେ ଯିବେ କି
ନା ବୁଝି, ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା,
ଉଦ୍ଭବକ ମହାରାଜ, ଆପଣ ଏହା ରାଜାଙ୍କ କମା
ରଖିଯାନ୍ତୁ । ରାଜା ଆଜି ଘେରୁ ଯିବେ ।
ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ଏହା ପରୀକ୍ଷା କରିବେ ।
ତନୁଦନ ଛୁଡ଼ି ଆସନ୍ତୁ ।”

ବଣିକ ରାଜା ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ । ସେଦିନ
ଉଦ୍ଭବକ ରାଜା ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟର ଗୋଟିଏ ବଣୁଆ
ମୁରଜକୁ ଯିବାର ଥିଲା । ବଣ ପାଖରେ ଥିବା
କୋଠିରେ ସେ ରାତି ଯାପନ କଲେ । ପରଦିନ
ବଣକୁ ଗଲେ ଶୀକାର ବେଳେ ନଳୀଟି
ବ୍ୟବହାର କରିବେ ବୋଲି ସେ ଭାବିଥିଲେ ।
ନଳୀଟି ପାଖରେ ରଖି ସେ ଶୋଇଥାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ
ନିଦ ଆସୁ ନଥାଏ । ହଠାତ୍ ମଝି ରାତିରେ
କେହି କୋଠିରେ ପଶିବାର ଅନୁଭବ କରି ସେ
ଅନାଇଲେ । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ମୁହଁ ଲୁଚାଇ
ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅଗ୍ରସର
ହେଉଛନ୍ତି । “କିଏ ?” ରାଜା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।
ଲୋକ ଦୁଇଟି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହୁସା ବାହାର
କଲେ । ରାଜା ନଳୀଟି ଉଠାଇ ନେଇ ସେ
ଦୁହଁକୁ ପର ପର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦୁଇଥର ଅଙ୍ଗୁଳି

ଟିପି ଛୁଡ଼ିଦେଲେ । ଦୁଇଜଣଯାକ ତଳେ
ପଡ଼ିଗଲେ । ଅନ୍ୟ କୋଠରୀରୁ ପାହମିନ୍ଦମାନେ
ଘୋଡ଼ି ଆସିଲେ । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ସେ
ଦୁଇଜଣ ରାଜାଙ୍କ ଦେହରୁ ଯି । ମଧୁଚନ୍ଦ୍ର ରାଜ୍ୟର
ରାଜାଙ୍କୁ ଉକ୍ତୋଚ ନେଇ ରାଜାଙ୍କୁ ମାରି
ଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଉଥିଲେ ।

ରାଜା ସେ ଅଭ୍ୟୁତ ନଳୀର କରାମତି ଦେଖି
ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ । ସେ ପରଦିନ ରାଜଧାନୀକୁ
ଫେରିଗଲେ ଓ ବଣିକଙ୍କୁ ଡକାଇ ବହୁତ ସମ୍ମାନ
ଓ ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ ।

• “ମହାରାଜ, ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ।
ଏଭଳି ଅସ୍ତ୍ର ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ହଜାରେ
ବା ଦୁଇହଜାର ରହିବ, ତେବେ କୌଣସି ଶତ୍ରୁ

ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ସାହସ କରିବ ନାହିଁ । ଆପଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ମୁଁ ହେଠାରେ ଏହାର କାରଖାନା କରିବି ଓ ଅସ୍ତ୍ର ଯୋଗାଇ ଦେବି । ଏହା ବ୍ୟୟସାପେକ୍ଷ ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଉପକାର ଅପରିମାଣ ବୋଲି ବୁଝୁଥିବେ ।” ବଣିକ କହିଲେ ।

ରାଜା ଏଥିରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ କିଛି କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ହଠାତ୍ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଆଜ୍ଞା ବଣିକ ମହୋଦୟ, ଆପଣଙ୍କ ଦେଶର ରାଜା ଜଣେ ଜ୍ଞାନୀ ତଥା ବୁଦ୍ଧିମାନ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ଆମେ ଜାଣୁଁ । ଆପଣ ତାଙ୍କୁ କେଳତ ଅସ୍ତ୍ର ବିକ୍ରି କରିଛନ୍ତି ? ତାଙ୍କର ବି ତ ବହୁତ ଶତ୍ରୁ ଅଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ

ଆମର ନିରାସତ ଅସ୍ତ୍ରରେ ସଜ୍ଜିତ କଲେ ଦେଶର ଉପକାର ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ କ ?”

“ଆପଣ ଠିକ୍ କଥା କହୁଛନ୍ତି । ଆମ ଯିବା ଦେଶର ରାଜା ଜଣେ ବିଚାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ମୋର ମଧ୍ୟ ଧାରଣା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଏ ଅସ୍ତ୍ର ବିଷୟରେ କହିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ମୋତେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେବା ତ ଦୂରର କଥା, ବରଂ ଏ ଅସ୍ତ୍ର ତାହାର ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ଓ ମୋତେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାମରେ ନିୟୁକ୍ତ ଦେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିଲେ ।” ବଣିକ କହିଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ କିଛି ନ କହି ରାଜାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇ ଶାଲି ଅଳ୍ପ ହସିଲେ । ରାଜା ବଣିକଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଭଦ୍ରେ, ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ଯେଉଁ ପୁରସ୍କାର ଦେଲି, ସେହିଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଚାଲିଯା’ନ୍ତୁ । ଏ ଅସ୍ତ୍ର ନିର୍ମାଣ ଦିଗରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ଆପଣଙ୍କ ରାଜାଙ୍କ ଭଳି ମୁଁ ମଧ୍ୟ କହୁଛି, ଆପଣ ମୋ ରାଜ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାମରେ ରହନ୍ତୁ । ମୁଁ କାମ ଯୋଗାଇ ଦେବି ।”

ବଣିକ ଚାଲିଗଲେ । ରାଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏହାପରେ ସୀମାନ୍ତକୁ ଯାଇ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ବିଦେଶୀ ଗୁପ୍ତଚର ଓ ଚନ୍ଦାନ ବିଷୟରେ ସତର୍କ କରାଇଦେଲେ । ଯେପରି ମଧୁଗଡ଼ରୁ ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକେ ପଣି ଆସି ରାଜ୍ୟରେ ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରି

ନ ପାରିବେ, ସେ ଦିଗରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା
କଲେ । କ୍ଷମେ ଅବସ୍ଥା ସୁଧୁରିଗଲା ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ରୁପ୍ ରହି ତା'ପରେ
କଣ୍ଠସ୍ପର ଡାକୁ କରି ରାଜା ବିହମକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲ,
“ମୋର ଗୋଟିଏ ସନ୍ଦେହ ରହିଛି । ସୀମାନ୍ତରେ
ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଥିଲେ । ପରେ ପରେ
ହୁଏତ ସେମାନେ ମଲୟ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରନ୍ତେ ।
ରାଜା ସେ ଅଭୁତ ଅସ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଅକ୍ଳେଶରେ
ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷକୁ ଶାନ୍ତ କରି ପାରନ୍ତେ । ତାହା ନକରି
ସେ ନିଜେ ସୀମାନ୍ତକୁ ଯାଇ ଲୋକଙ୍କୁ ସତର୍କ
କରାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ଥିଲା ? ସେ ବା
ଅସ୍ତ୍ର ତିଆରି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ କିଆଁ ?
ରାଜା ! ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ ।
ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନିରୁତ୍ତର
ରହିବ, ତେବେ ତମ ଶୀର ହେବ ସ୍ବଚ୍ଛଦ୍ୟ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜା ବିହମାର୍କ
ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସବୁ ରାଜ୍ୟର ଶତ୍ରୁ ଭୟ
ଥାଏ । କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ସବୁବେଳେ ନିରାପଦ

ନଥାଏ । ତେବେ ଥରେ ଶତ୍ରୁ ଦମନ କରିବା
ପାଇଁ ସିନା ରାଜା ସେ ଅଭୁତ ଅସ୍ତ୍ରର ବ୍ୟବହାର
କରନ୍ତେ, କିନ୍ତୁ ତା'ପରେ ସେ ଅସ୍ତ୍ର ତ ତାଙ୍କରି
ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ରହନ୍ତା ! ଲୋକେ ସେ ଅସ୍ତ୍ରକୁ
ଯଥେଚ୍ଛା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତେ । କିଏ କାହା
ଉପରେ ଟିକିଏ ଗପା ହୋଇଗଲେ, ସେ ଅସ୍ତ୍ର
ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତା । ଲୋକଙ୍କ ଚେତନା ଯାହା,
ସେଥିରେ ଏ ଅସ୍ତ୍ର ଯୋଗୁଁ ରାଜ୍ୟ ବିଦେଶୀ
ଶତ୍ରୁ ଯେତିକି ନିରାପଦ ହୋଇପାରନ୍ତା,
ହୁଏତ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ତାହା ଭୁଲନାରେ ବହୁତ
ଅଧିକ ଅଶାନ୍ତ ଓ ଆତଙ୍କ ବଢିଯା'ନ୍ତା । ତେଣୁ
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଇଚ୍ଚିତରେ ରାଜା ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ
ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତର ପରିଚୟ
ଦେଲେ ।”

ରାଜା ବିହମଙ୍କ ଉତ୍ତରଦାନ ଶେଷ ହେବା
ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ ସହ ଶବ୍ଦସ୍ଥିତି ବେତାଳ ତାଙ୍କ
କାନରୁ ଶୁଣିଯାଇ ସୁନବାର ସେ ବୃକ୍ଷ
ତାଳରେ ଝୁଲି ପଡିଲା । (କଲ୍ପିତ)

କ'ଣ ଲେଡ଼ା

“ଆଜି ଏ ଜୀବନରେ କିଛି ହେବ ନାହିଁ !”
 ସେଦିନ ରାଗିଯାଇ ଶ୍ରୀଧର ଚକ୍ରାର କରି
 ଦର ଭିତରେ ଏହା କହିଲା ।

ଆଜିକାଲି ସେ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ଏଭଳି ମନ୍ତବ୍ୟ
 ଦେଉଥିଲା । ସେ ଯେ କାହାର ବିରୁଦ୍ଧରେ
 ଏଭଳି କହୁଥିଲା, ତାହାକୁହେଁ, ଖାଲି ନିଜ
 ଅସନ୍ତୋଷକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଥିଲା ତାହାର
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ତେବେ ସେ ଏଭଳି କହିବା ଫଳରେ
 ପରିବାରର ଅନ୍ୟମାନେ ବି ବିସର୍ପି ବୋଧ
 କରୁଥିଲେ । ବିଶେଷତଃ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ବଡ଼ ଉଦାସ
 ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ସେଦିନ ସେ ସବୁଦିନ
 ଅପେକ୍ଷା କଣ୍ଠସ୍ବର ଅଧିକ ଉଚ୍ଚ କରି ଏକଥା
 କହିଲା ।

ହଠାତ୍ ବାହାରୁ କେହି କହିଲେ,
 “କାହିଁକି ? କ'ଣ ହେଲା କି ?” ଶ୍ରୀଧର
 ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ବାହାର ଆସି ଦେଖିଲା, ଜଣେ

ସାଧୁ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ସାଧୁକୁ ପ୍ରଣାମ
 କଲା । ସାଧୁ କହିଲେ, “ପୁଅ ! କିଛି
 ଖାଇବାକୁ ଦେଇପାରିବୁ ? ମୋତେ ବହୁତ
 ଭୋଗ କଲଣି ।”

ଶ୍ରୀଧର ସାଧୁକୁ ଆଦର କରି ଦର ଭିତରକୁ
 ନେଇଗଲା ଓ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । ସାଧୁ
 କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା କହିଲୁ, ତୋର କ'ଣ
 ଦରକାର ?”

ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀଧର ସଙ୍କୋଚ କଲା । ସେ କହିଲା,
 “ଛୁଡ଼ନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଆମଭଳି ଅଧମ ସ୍ବସାଗ
 ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନରେ ସବୁବେଳେ ଅଭାବ ଅସୁବିଧା
 ଲାଗି ରହିଥାଏ । ଆପଣଙ୍କୁ ସେସବୁ ବାଜେ କଥା
 କହି ବିକ୍ରତ କରିବି କାହିଁକି ?”

“ନା, ନା, ମୋତେ କୁହ । ମୋ ଭଳି
 ଲୋକକୁ ଯାହା କିଛି କହିପାର । ମୋ ପାଇଁ
 ସବୁ ସମସ୍ୟା ସମାନ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

“ମହାଶ୍ୱରୀ ! ମୋର ଦରକାର ଟଙ୍କା । ବେପାରରେ ଯେତେକ ପରିଶ୍ରମ କରୁଛି, ସେ ଭୁଲନାରେ ଉପାର୍ଜନ ଅତି କମ । ଶେଷିଏ ଭଲ ଘର କରି ପାରୁନାହିଁ ।” ଶ୍ରୀଧର କହିଲେ ।

“ବେଶ୍ ! ଅକଠାରୁ ତୋର ଚାରିପାଖ ଆସୁ ହେବ ।” ଏହା କହି ସାଧୁ ଚାଲିଗଲେ ।

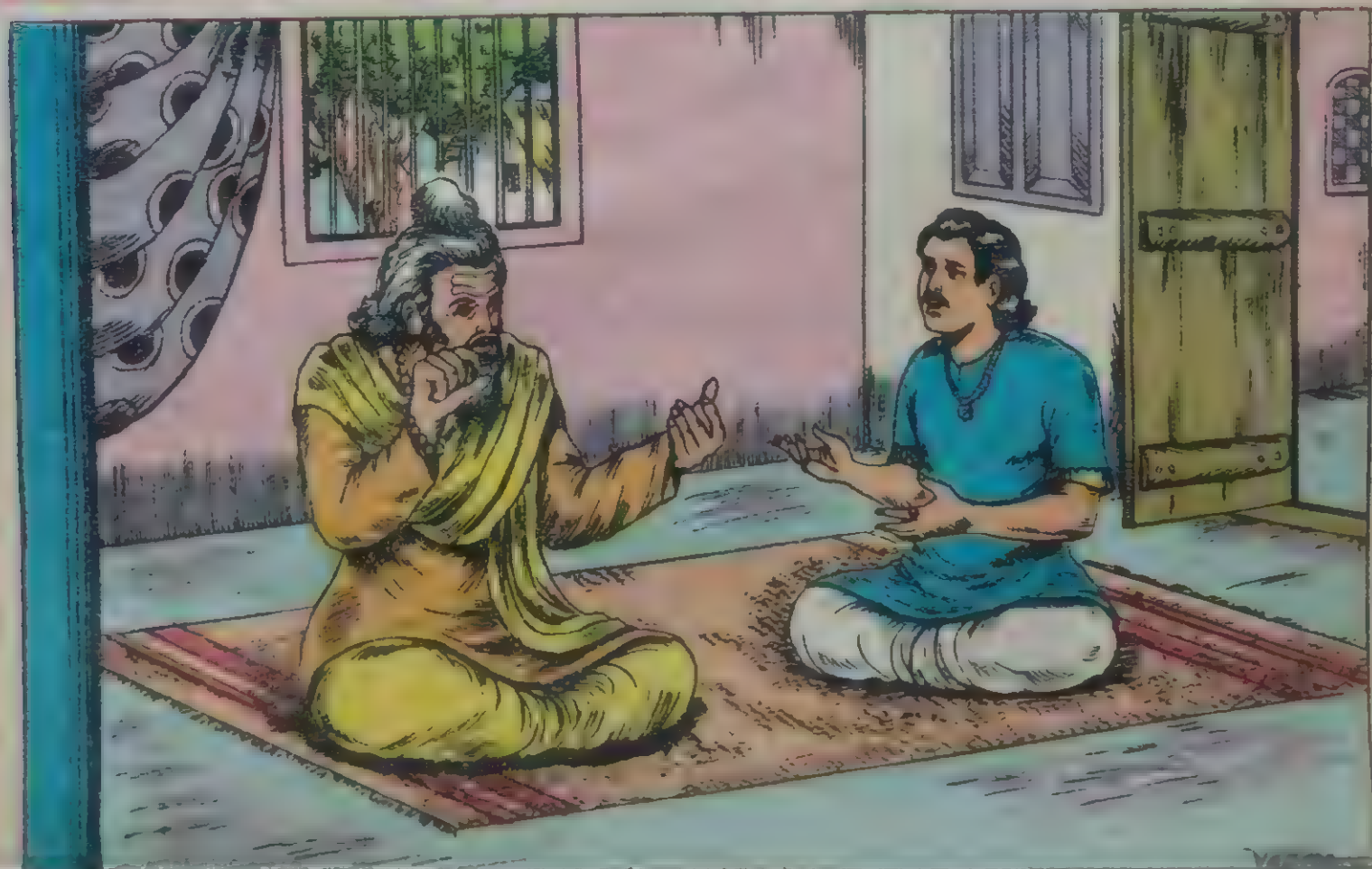
ସାଧୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ଶ୍ରୀଧର ମନରେ ସନ୍ଦେହ ହେଲା, ସତରେ କ’ଣ ସାଧୁଙ୍କ କଥା ଫଳିବ ? ସାଧୁଙ୍କୁ ତା’ ଦୁଃଖକଥା କହି ସେ ଭୁଲ୍ କରିନାହିଁ ତ ? ସାଧୁସନ୍ତମାନେ ଦୟା-ପରବଶ ହୋଇ ଭଲ କଥା କହିଦେବେ । ସେମାନଙ୍କ କଥା ନ ଫଳିଲେ ସେମାନଙ୍କରହିଁ ଶରାପ ହେବ । ଶ୍ରୀଧର ଠିକ୍ କଲ୍ କି ଭୁଲ୍ କଲ୍ ବୁଝିପାରିଲ ନାହିଁ ।

ସତକୁ ସତ କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଧରର ଅବସ୍ଥା ବଦଳିଗଲା । ବେପାରରେ ହଠାତ୍ ଉନ୍ନତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଭିତରେ ସେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଘର ତୋଳିଲା ।

ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପରେ ପୁଣି ଦିନେ ସାଧୁ ଆସି ତା’ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଶ୍ରୀଧର ତାଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କଣାଇଲା । ସାଧୁ ପଚାରିଲେ, “କାହିଁ, ତୋ ମୁହଁରେ ହସ ହସ ଭାବ ତ ଦେଖୁ ନାହିଁ ! କୋଠା ତ ତୋଳିଛୁ, ଆସୁ ତ ଭଲ ଭାବରେ ହେଉଛି । ସମସ୍ୟା କ’ଣ ?”

“ମହାଶ୍ୱରୀ ! ଏସବୁ ଥାଇ ହେବ କ’ଣ ? ମୋର ପିଲାପିଲି ନାହାନ୍ତି ।” ଶ୍ରୀଧର କହିଲା ।

“ଓଃ, ବେଶ୍ । ପିଲାପିଲି ହେବେ । ଚିନ୍ତା କରନାହିଁ ।” ଏହା କହି ସାଧୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ମୋହନ ଗୋଟିଏ ଘର ସନ୍ତାନର
ନାହିଁ । ଦୁଇବର୍ଷ ପରେ ପୁଣି ହେଲେ
ସାଥେ ଘର ଘର ।

ଶ୍ରୀମତୀ ପରେ ସାଧୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ
ପଚାରିଲେ “ପିଲାପିଲା ତ ହେଲେ, ମୁହଁରେ
କିଛି ନାହିଁ କାହିଁକି ?”

“ଆଜ୍ଞା, ପିଲାପିଲା ଦୁଇଟା ଅବଶ୍ୟ ହେଲେ,
କିନ୍ତୁ ପରେ ପରେ ଧୀର ଦେହ ଶରୀର । ପିଲାଙ୍କ
କିଛି ନାହିଁ କି ? ଆସନ୍ତା ତାକୁ ସୁସ୍ଥ କରି
ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଶ୍ରୀଧର କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା ହେଉ । ତୋର ଯଦି ସେଇଆ
ଦେଖାଉ, ତେବେ ସେଇଆ ହେବ ।” ଏହା
କହି ସାଧୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ପ୍ରକୃତ ସାଧୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ଶ୍ରୀଧର
ଭାବେ, ସେ ସାଧୁଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ବର ମାଗି
ଭୁଲ୍ କରୁନାହିଁ ତ ?

ଆଉ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଗଲା ଓ ସାଧୁ ଆସି
ପହଞ୍ଚିଲେ । ଶ୍ରୀଧର ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ

କରି ଓ ତର ଚାଲିଗଲା । ସାଧୁ
ଚାଲିଗଲେ, “ସ୍ତ୍ରୀ ଭଲ ଅଛି କି ? ତେବେ
ମନ ଖୁସି କରୁଛି କାହିଁକି ? ତୋର ଆଉ
କ’ଣ ଲେଡ଼ା ?”

“ଆଜ୍ଞା, ଧୀର ସାଧୁ ସୁସ୍ଥ ଭଲ ହୋଇଯିବା
ମୋତେ ସେ ଶାଳ କଥାରେ କଥାରେ ମୋ
ଉପରେ ବାଧୁଛି । ପୁଅଟାକୁ ଦଶବର୍ଷ ପୁରୁଣା,
କିନ୍ତୁ ଅକ୍ଷରଟାଏ ଶିଖିଲା ନାହିଁ । ମୋତେ
ଏଥିରେ ଶାନ୍ତି ମିଳିବ କାହିଁ ? ମୋତେ ଶାନ୍ତି
ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ସାଧୁ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଏକଥା
ମୋତେ ତ ପ୍ରଥମ ଦିନହିଁ କହିପାରିଥାନ୍ତୁ । ତୁ
ଶାନ୍ତି ନ ଚାହୁଁ ଏତେ କଥା ଚାହୁଁଥିଲୁ
କାହିଁକି ?”

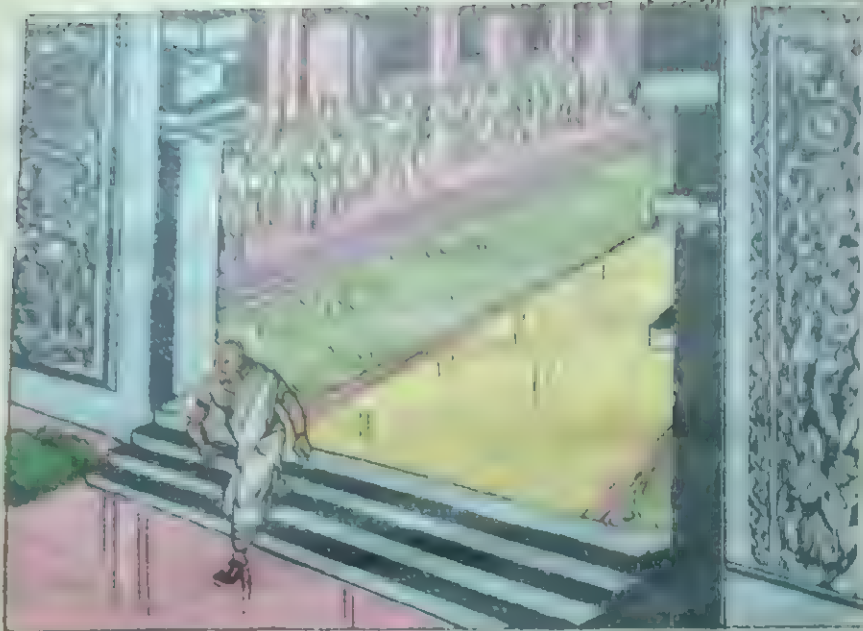
“ମୁଁ ମୂର୍ଖ !” କହିଲା ଶ୍ରୀଧର ।

ସାଧୁ ତାକୁ କିପରି ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ
ସବୁ ଛାଡ଼ି ଶାନ୍ତିରେ ରହିବାକୁ ହୁଏ, ସେ
ରହସ୍ୟ ଶିଖାଇଦେଲେ ଓ ବଦାୟ ନେଲେ ।

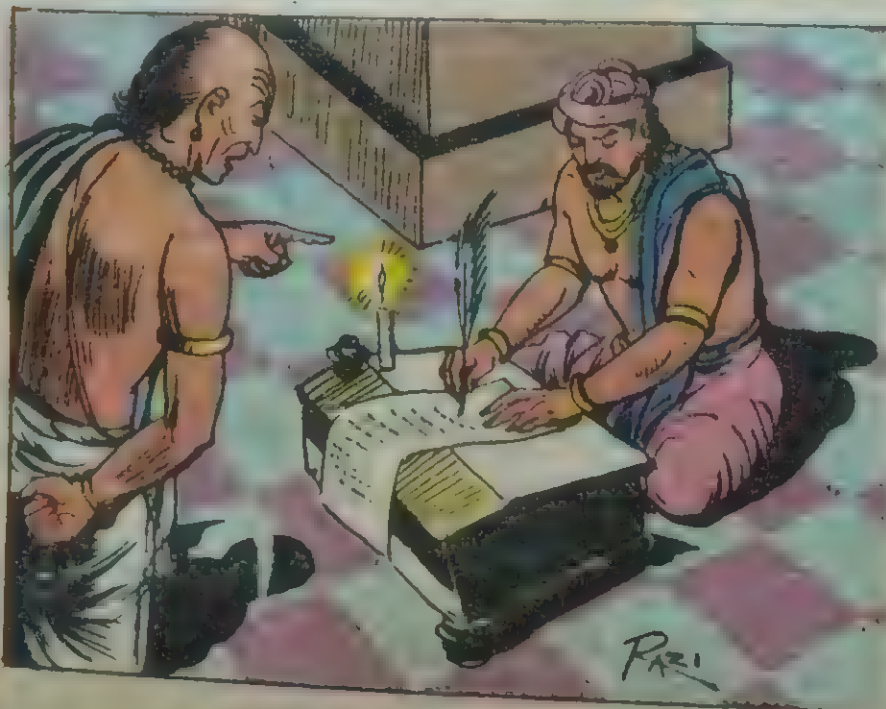
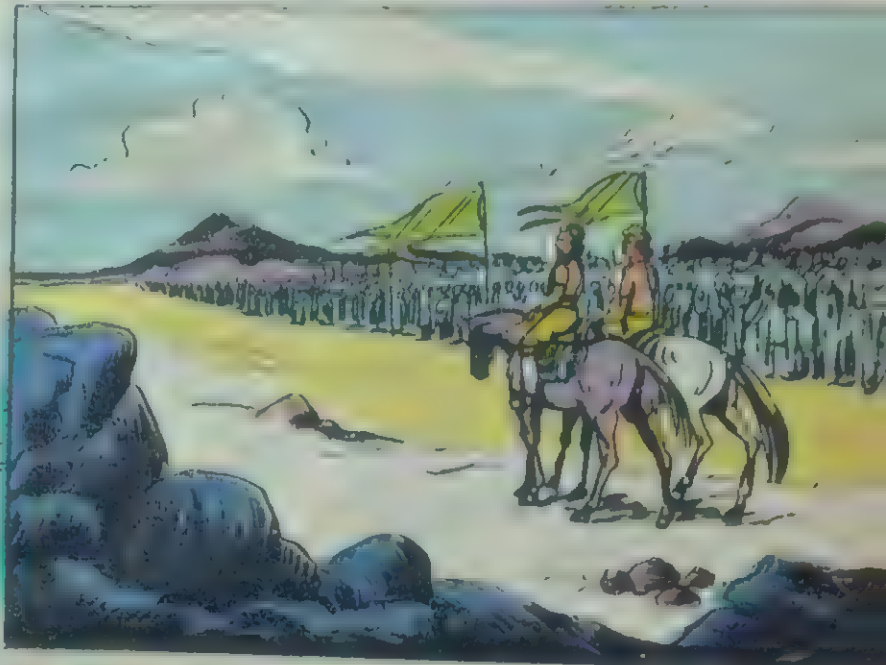

ମୁଦ୍ରା ରାକ୍ଷସ-୪

କାଳୀ ଚନ୍ଦ୍ର, ଗୁପ୍ତ ଯୋଧା ଶୁଣକାଙ୍କୁ
ସହ୍ୟ କରୁ ନାହାନ୍ତି, ଦିବ୍ୟବାସରେ
ସେହିପରି ଅଭିନୟ କଲେ । ଶୁଣକା
ମଧ୍ୟ ରାଗିବାର ହଲନା କରୁ
ରାଜଧାନୀ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ
ନନ୍ଦବାଜାଙ୍କ ବିରୋଧୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାକ୍ଷସଙ୍କୁ
କିଛି ପକ୍ଷରୁ ଆଶିବା ଥିଲା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ତେଣୁ ରାଜା ମଳୟକେତୁ ଶୁଣିଲେ କି
ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ଓ ଶୁଣକାଙ୍କ ଭିତରେ
ମନୋମାଳିନ୍ୟ ଦେଖା ଦେଇଛି । ମଗଧ
ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ
ଏହାହିଁ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ ବୋଲି ମନେ
କରି ସେ ଦିଗରେ ମଳୟକେତୁ ଓ
ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିବା ରାକ୍ଷସ
ଅନ୍ଵେଷଣରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ ।

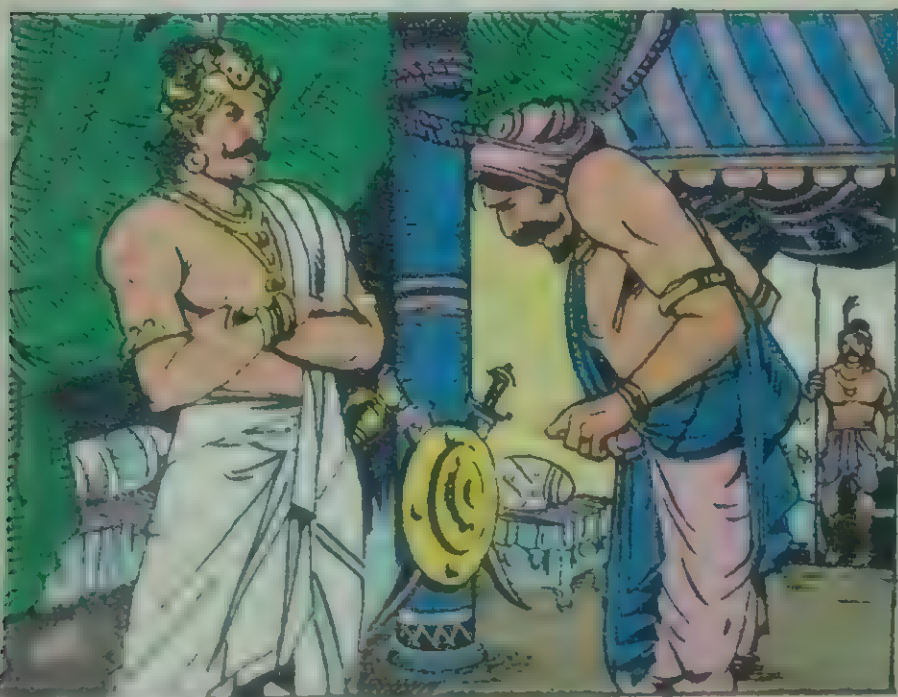

ଶୁଣକା ଗୋଟିଏ ଜାଲ ଚିଠି
ଲେଖାଇଲେ । ସତେ ଅବା ରାକ୍ଷସ
ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କ ପାଖକୁ ଗୋପନରେ
ଲେଖୁଛନ୍ତି କି ଅଗଣାନ୍ତ ସେ ମଳୟ-
କେତୁଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରି ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ତାଙ୍କ
ଉପରେ ନ୍ୟାୟ କରିଥିବା ଦାୟିତ୍ଵ
ଭୁଲାଇବେ !

ମନ୍ତ୍ରୀ ରାକ୍ଷସ ଯେଉଁ ମୁଦ୍ରା ବା ମୋହର
ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ଗୁଣକୀ
କୌଶଳ କରି ସେ ଗୋଟିକ ଶ୍ୱେତର
ଆଣି କିଛି ପାଖରେ ରଖିଥିଲେ ।
ଜାଲ୍ ଚିଠିରେ ସେ ମୁଦ୍ରାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଉ
ଜଣେ ଗୁପ୍ତଚର ଦ୍ୱାରା ତାହା ମଳୟ-
କେନ୍ଦୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇବାର
ଛଳନା କଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସେ ଗୁପ୍ତଚର ମଳୟକେନ୍ଦୁଙ୍କ
ସୀମାନ୍ତରକ୍ଷୀ ସିଂହାସନ ଦ୍ୱାରା ବୁଡ଼ରେ
ପଡ଼ିଲା । ଅସଲ କଥା ହେଲା, ସେ
ଜାଣି ଜାଣି ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ
ପଡ଼ିଲା । ଗୁଣକୀଙ୍କ ଯୋଜନାର
ତାହା ହିଁ ଅଂଶରଶେଷ । ସିଂହାସନ-
ମାନେ ଗୁପ୍ତଚରର ଲୁଗାପଟା ଡଳସ
କରି ଚିଠିଟି ପାଇଲେ ।

ସେମାନେ ସେ ଚିଠି ନେଇ ମଳୟ-
କେନ୍ଦୁଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ । ମଳୟକେନ୍ଦୁଙ୍କ
ମନରେ ରାକ୍ଷସଙ୍କ ପ୍ରତି ସନ୍ଦେହ ସନ୍ଦେହ
ସନ୍ଦେହ ଆସିଗଲା । ଗୁପ୍ତଚରକୁ ଜେବ
କରି ତାଙ୍କର ଧାରଣା ହେଲା ଯେ
ତାଙ୍କୁ ଉପରେ ଉପରେ ସମର୍ଥନ
କରୁଥିବା କେତେଜଣ ରାଜା ମଧ୍ୟ
ରାକ୍ଷସଙ୍କ ପ୍ରଭାବରେ ଭିତରେ ଭିତରେ
ବନ୍ଦୁଗୁଣକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି ।

ମଳୟକେତୁ ରାକ୍ଷସଙ୍କୁ ଡକାଇ
କେଉଁଠି ମାଗିଲେ । ରାକ୍ଷସ ତାଙ୍କୁ
କହିଲେ ତ ଏସବୁ କ୍ଷତ୍ରୀରେ ସେ କହ
କାଣ୍ଡ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଚିଠିରେ
ରାକ୍ଷସଙ୍କ ମୁଦାର ଗ୍ରହଣ । ରାକ୍ଷସଙ୍କ
କଥାରେ ତେଣୁ ମଳୟକେତୁ ପରତେ
ଗଲେ ନାହିଁ । ବରକ୍ର ହୋଇ ରାକ୍ଷସ
ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ ଗୁଲଗଲେ ।

ମଳୟକେତୁ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ମିତ୍ର
ରାଜାମାନେ ତନ୍ତ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ
କରୁଥିବାର ସମ୍ବାଦ ପାଇଥିଲେ,
ସେମାନଙ୍କୁ ଧରି ଆଣି ହତା କଲେ ।
ଏହା ଫଳରେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ
ମିତ୍ରରାଜାମାନେ ତାଙ୍କର ଶତ୍ରୁ
ହୋଇଗଲେ ଓ ସତରେ ତନ୍ତ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ
ସମର୍ଥନ କଲେ ।

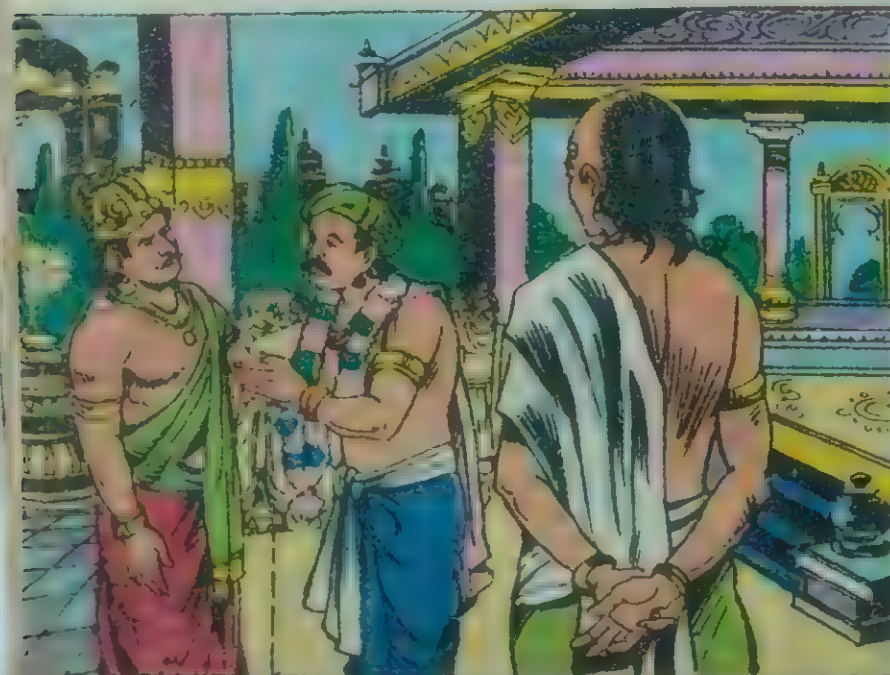
ତେଣେ ବରକ୍ର ଓ ହତାଶ ରାକ୍ଷସ
ପାଟଳପୁର ଆଡ଼େ ଗୁଲଥାନ୍ତି । କାରଣ
ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ପରିବାର ଥିଲେ ।
କିନ୍ତୁ ନଗରରେ ପ୍ରବେଶ କଲାବେଳେ
ସେ ଦେଖିଲେ, ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ
ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଥିବା ଚନ୍ଦନଦାସକୁ
ରାଜାଙ୍କ ସିପାହୀମାନେ ହୁଆଡ଼େ ଧରି
ନେଇ ପାଉଛନ୍ତି ।

ରାଜା ପିତାମହମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ
ପଚାରିଲେ, “ତମ ଦାସକୁ କୁଆଡ଼େ
ନେଇ ଯାଇଛ ?” ପିତାମହମାନେ
ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଏକ ରାଜାଙ୍କୁ
ରାଜ୍ୟର ପରିଚାଳନା ନିଜ ଘରେ
ଆଣ୍ଡାୟ ଦେଇ ଅପରାଧ କରୁଛନ୍ତି ।
ଏହାକୁ ବଧ ଭୂମିକୁ ନେଇଯାଉଛି ।
ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ ।”

ରାଜା କହିଲେ, “ମୁଁ ରାଜା । ମୋ
ପରିଚାଳନା ଆଣ୍ଡାୟ ଦେଇ ତମ
ଦାସ ମରିବେ କାହିଁକି ? ମୋତେ
ମାର ।” ସେହିକେଳେ ଗୁଣକ୍ୟ
ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ କହିଲେ,
“ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜା ! ତମ କନ୍ଦ
ତମ ଦାସକୁ ମୁକ୍ତ କରିବି—ଯଦି
ତମେ ତାଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବୁ ।”

ଗୁଣକ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ
କି ଖାଲି ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦ କରିବା ନିମନ୍ତେ
ସେ ଚିଠି ଜାଲ କରିଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ
ଗୁପ୍ତକ ସହ ଝଗଡ଼ାର ଅଭିନୟ
କରିଥିଲେ । ରାଜା ଆଉ କିବେ
କ’ଣ ? ନୟ ରାଜା ମରିଛନ୍ତି; ମଲୟ-
କେତୁ ତାଙ୍କୁ ଡାକ କରିଛନ୍ତି ।
ଅଗତ୍ୟ ସେ ଗୁଣକ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରତାପ
ମାନିନେଲେ । ମଗଧରେ ସୁଗାସନ ଓ
କାନ୍ଥ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା । (ସମାପ୍ତ)

ଭିନ୍ନ ବିଦ୍ୟା

ଦେବଗିରିରେ ଥିଲେ ଜଣେ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କର ଦୁଇ ପୁଅ । ବଡ଼ ପୁଅ ବାପାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଜମିବାଡ଼ ଦେଖାଶୁଣା କରିବାରେ ଖୁବ୍ ମନ ଦେଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସାନ ଭାଇ ସୋମଦେବର ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଡାବୁ ଇଚ୍ଛା । ବାପା ଓ ବଡ଼ ଭାଇ କହିଲେ କି ସେ ପାଠ ପଢ଼ୁ, କିନ୍ତୁ ଦେବଗିରିରେ ରହି ପଢ଼ୁ । କିନ୍ତୁ ସୋମଦେବର କିଛି ସେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଥିବା ବିଖ୍ୟାତ ପଣ୍ଡିତ ପଦ୍ମନାଭ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବ ।

କାଳେ ଏଥିରେ ଘରେ ବାଧା ଦେବେ, ସେଥିପାଇଁ ଦିନେ ସେ କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଅଭିମୁଖେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ସେ ପୁଣି ବେଶ୍ ଅଭିମାନୀ ପିଲା । କାହାକୁ କିଛି ଖାଇବାକୁ ମାଗେ ନାହିଁ । ଫଳରେ ତୃଣାୟୁ ଦିନ ସେ ଗୋଟିଏ ଗାଁ ଭିତର ଦେଇ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଚେତା ହରାଇ ପଡ଼ିଗଲା । ପାଖ ଘର ଭିତରୁ

ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଆସି ତା' ମୁହଁରେ ପାଣି ଦେଲେ ଓ ସେ ପ୍ରକୃତସ୍ଥ ହେବା ଉତ୍ତରୁ ତାକୁ ନିଜ ଘର ଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ ଓ ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ପିଇବାକୁ ଦେଲେ ।

ପଣ୍ଡିତ ପଦ୍ମନାଭଙ୍କ ପାଖରେ ପଡ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଉଛି ବୋଲି ଶୁଣି ବୃଦ୍ଧ କହିଲେ, “କିନ୍ତୁ ପଣ୍ଡିତ ପଦ୍ମନାଭ ତ ଆଉ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ନାହାନ୍ତି ! ସେ ତାଙ୍କ ବିଦ୍ୟା-ଲୟର ଦାୟିତ୍ୱ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦେଇ ନିଜ ଗାଁରେ କାଳ କାଟୁଛନ୍ତି ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ସୋମଦେବ ପ୍ରାୟ କାନ୍ଦି ପକାଇଲା ।

“ମୁଁ ଦେବେ କାହିଁକି ଆଉ ଜୀବନଧାରଣା କରି ରହିବି ? ତେଣେ ଘରେ ବାପା ମାଆଙ୍କ ମନରେ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ମୃତ୍ୟୁ କରି ପଳାଇ ଆସିଲି ! ଦେଖିବା ବେଳକୁ ପଣ୍ଡିତ ପଦ୍ମନାଭଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ-

ବ୍ରହ୍ମଣ କରବାର ଯୋଗ ମୋ ଗ୍ରାମ୍ୟରେ ନାହିଁ । କୁଆଡ଼େ ଯିବି ? ମୁଁ ବରଂ ସେମିତି ରସ୍ତାରେ ପଡ଼ି ମରି ଯାଇଥାନ୍ତି । ହେ ମହାଭାଗ ! ଆମର କାହିଁକି ମୋତେ ପ୍ରାଣଦାନ ଦେଲେ ?” ସେ କହିଲେ ।

ବୁଦ୍ଧ ସେଉଁଠୁ ହସି ନିଜ ପରିଚୟ ଦେଲେ । ସେ ହେଲେ ପଣ୍ଡିତ ପଦ୍ମନାଭ । ସୋମଦେବର ଆଗ୍ରହରେ ସେ ଏତେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେ ସେ ତାକୁ ନିଜ ଘରେ ରଖି ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ସଜ୍ଜ ହେଲେ ।

ସୋମଦେବର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ପରେ । କିଏ ଚୋର ମନ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ପଢ଼ିବି ଓ ଶତବର୍ଷର ବିଦ୍ୟା ତିନିବର୍ଷରେ ଆସୁଛି କଲ ।

ସୋମଦେବ ଆଜି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଓ ତାକୁ ଯେତେ ଯେତେ କଥା କହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ତାହା କହିଲା ।

ସୋମଦେବ ପଣ୍ଡିତ ପଦ୍ମନାଭ ତାକୁ କହିଲେ, “ବାବା ! ତୋର ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞାନ ଯେତେ ଯେତେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ କୁହୁଛି ଯେ ତୋର ବିଦ୍ୟା ସେ ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞାନ କର । ତା’ହେଲେ ଯେ ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞାନବାଦୀମାନେ ମୋ ପଦ ପାଇବାର ଯୋଗ ଦେବୁ ।”

“କୁହୁଦେବ ! ଭଲ ବିଦ୍ୟା କ’ଣ ? ଆମେ ଯୋଡ଼େ ଯାହା ଶିଖାଇବେ, ତାହା ଶିଖିବୁ ।” ସୋମଦେବ କହିଲେ ।

“ବନ୍ଧୁ ! ସେ ବିଦ୍ୟା ମୁଁ ଶିଖାଇପାରିବି ନାହିଁ । ତୋତେ କିଏ ଭଲଭଲ ପାଇ ଶିଖିବୁ । ସର୍ବୋତ୍ତମ ସେମକୁ ଶିଖିବାକୁ ଦେବ । ତାହା ଶୁଣି ବିଦ୍ୟା ।” ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ ।

ସୋମଦେବ ମେକପତି ପଚାରିଲା, “କେଉଁ ବିଦ୍ୟା ମୁଁ ଶିଖିବି ନାହିଁକି ?”

ପଣ୍ଡିତ ପଦ୍ମନାଭ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “କେଉଁ କରବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, କେଉଁ ସମୟ ପାଇଁ । ମୋର ଇଚ୍ଛା, ତୁ ଗୁଣାକର ପରମର୍ଶ ଦାତା ବା ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବୁ । ସେପାଇଁ ତୋର ଶାସ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନ ନୁହେଁ, ବାସ୍ତବ ଓ ବ୍ୟାବହାରିକ ଜ୍ଞାନ ଲେଖା ।” ପଦ୍ମନାଭ ଏହା କହି ତା’ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ରଖିଲେ ।

ସୋମଦେବ ଆଉ କିଛି ନକହି ନୁହେଁ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସେ, ସର୍ବୋତ୍ତମ

A woman in a blue and yellow sari is standing and talking to a woman in a pink and yellow sari who is sitting. They are in a room with a window in the background.

ଟୋକିବାକୁ ଲୋକ ପଠାଇଲେ; କିନ୍ତୁ ସେତେ-
ବେଳକୁ କିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ଉଠାଇନେଇ ଚାଲିଣି ।
ତମେ ଏ ବିଷୟରେ କିଛି କହିପାରିବ ? ”
ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଚାରିଲେ ।

“ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।” ଏହା କହି
ଯୋମଦେବ ବାହାରିଗଲା । ସେ ମନ୍ଦିରର ପ୍ରତି
ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ଓ ତା’ପରେ ରାସ୍ତାରେ କିଛି
ପଡ଼ିଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କଣେ ସୁନାଘ ଘର
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଲା । ଭିତରକୁ ଯାଇ ସୁନା ଗଡ଼
କ’ଣ ଥରେ ପରୁରଦେଇ ଲେଉଟି ଆସି
ବାହୁଣକୁ କହିଲା, “ତୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଥିବା
ସୁନାଘ ଘର ତଳେ କରନ୍ତୁ । ମିଳିଯିବାର
ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।”

“ବାଃ, ବାଃ । ଆଜ୍ଞା ବାବୁ, ଗୋଟାଏ
କଥା । ଅଳ୍ପ ଦୀର୍ଘ ମନୁଷ୍ୟ ଆସିଥିଲେ ।
ଆଜ୍ଞା ତାହାକୁ କଣିଏ କଥା ଖବର ପଡ଼ିଲା ।
ସାଥୀ ଉଠିଲେ ଯେଉଁ ଯେଉଁଠା ବୁଝି ଯିବା

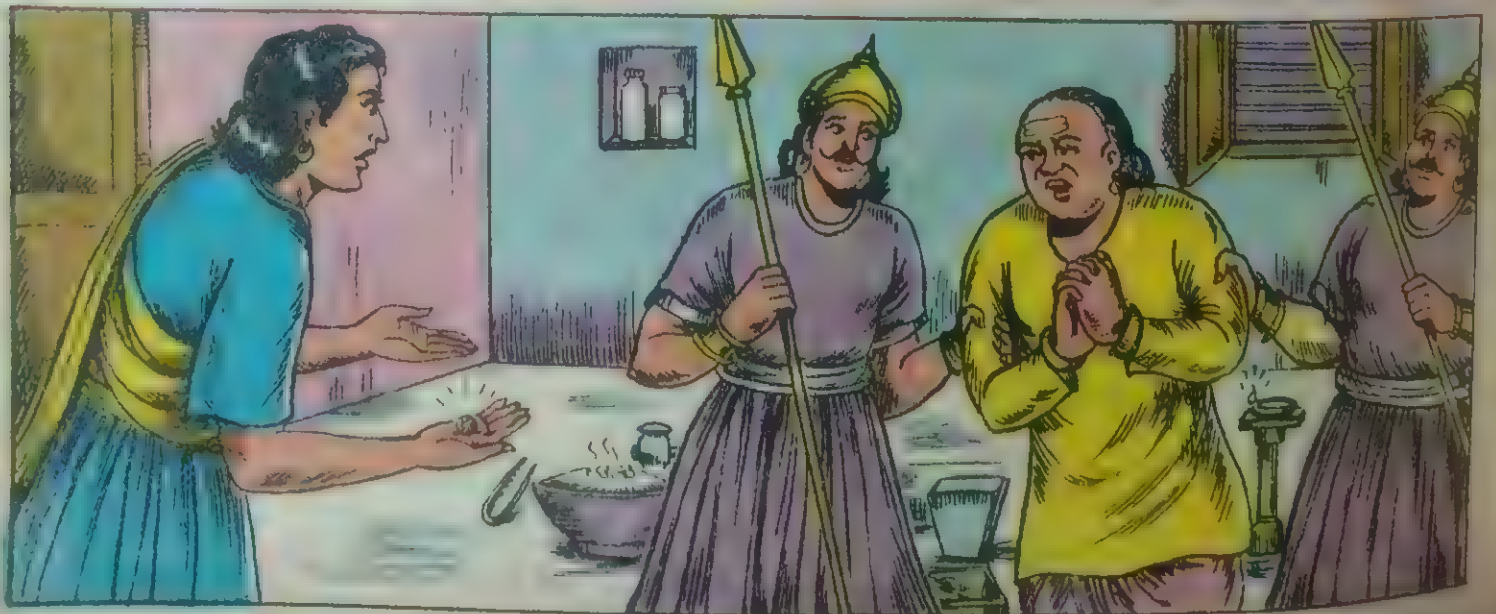
“କିନ୍ତୁ ସୁନାସ ଘର ତଲସ ସରିଛି ।”
ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲେ ।

“ପର ନାହିଁ । ତଲସ ବେଳେ ମୁଁ ନିଜେ
ରହିବି ।” ସୋମଦେବ କହିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ
ସୋମଦେବଙ୍କୁ ମଧ୍ୟର ଦେଲେ । ସୋମାନେ ଆସି
ସୋମଦେବଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲେ । ସୋମଦେବ
ଗୋଟିଏ କୋଇଲି ଝୁଡ଼ି ଭିତରୁ
ସ୍ତବ୍ଧ ବାହାର କରିଦେଲେ !

ଏ ସମ୍ବାଦ ପାଇ ଗଜା ସୋମଦେବକୁ
ଓକିଲ ସେ କପରି ଚୋରା ଧରିଲେ ସେକଥା
ପଚାରିଲେ । ସୋମଦେବ ଉତ୍ତର ଦେଲେ,
“ମହାରାଜ, ଏଥିରେ କିଛି ଯୋଗାଯୋଗ
ରହିଛି । ମୁଁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିବା ବେଳେ
ମଧ୍ୟର ପାଖରେ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ କରିଥିଲି ।
ସେତେବେଳେ ଜଣେ ଲୋକ କୋଇଲି ଦୋକାନକୁ
ଧଳାପର ପଚାରିବାର ଶୁଣିଲି: ‘ତମ କୋଇଲିରେ
କି ସୁନା ଅଛି ସେ ସୁନାସ ନିଜେ ହଠାତ୍
କୋଇଲି କଣି ପକାଇଲେ ? ତାଙ୍କୁ ତ ମୁଁ

କେବେ କୋଇଲି ବୋହେ ନେଇ ଯିବାର ଦେଖି
ନଥିଲି !’ ମୁଁ ଏହା ଶୁଣି କୌତୁହଳୀ
ହୋଇଥିଲି । ଯେତେବେଳେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କଠୁ
ମଧ୍ୟର ପାଖରୁ ସ୍ତବ୍ଧ ଉଦ୍ଧାର୍ ହୋଇଯିବା କଥା
ଶୁଣିଲି, ମୋର ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ବାଟରେ
କୋଇଲି ଗୁଣ୍ଡି ପଡ଼ିଥାଏ । ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି
ସୁନାସ ଘରଯାଏ ଗଲି । ତାକୁ ଭେଟିଲି ।
ଚୋରା ନ କରିବା ଲୋକ ଚୋରି କଲେ ତା’
ମୁହଁରେ ଗୋଟାଏ ଆଶଙ୍କା ଭାବ ଥାଏ । ସୁନାସ
ମୁହଁରେ ମୁଁ ସେ ଭାବ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲି । ସେ ଯେ
ସନ୍ଦେହ ମୁକ୍ତ ରହିବା ପାଇଁ କୋଇଲି କଣି
ସେଥିରେ ସ୍ତବ୍ଧ ଲୁଚାଇ ନେଇ ଆସିଥିଲା,
ସେକଥା ବୁଝି ପାରିଲି ।”

ସୁନାସ ଏସବୁ ସ୍ୱୀକାର କଲା । ଗଜା
ସୋମଦେବଠୁଁ ତା’ ଶିକ୍ଷାଦାୟୀ କଥା ସବୁ
ଶୁଣିଲେ । ଏହା ଭିତରେ ପଣ୍ଡିତ ପଦ୍ମନାଭ
ମଧ୍ୟ ଗଜାଙ୍କୁ ସୋମଦେବ ବିଷୟରେ ଚିଠି
ଲେଖିଥାନ୍ତି । ସୋମଦେବ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ପାଇଲା ।

କୃଷ୍ଣାବତାର

କଂସ ବାସ ସମ୍ଭବ ପାଇ ତା'ର ସୁଖିନୀରେ
କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଯୋଗରେ ଆସି ଯେଉଁଥିଲେ । କଂସର
ଏକ ଭାବରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ହୋଇ ଯୋଗରେ
କାନ୍ଦିଲେ, ଯୋଗରେ କେତେ କଳ୍ପକା ମୁକ୍ତା କର
ଦେଲେ ଯେ ଯୋଗ ପ୍ରାଣିନୀ କଂସକୁ କେତେ ବ
ମରଣରେ । ମୁକ୍ତ ହେଲେ, ପ୍ରାଣି ଗଲେ
ସମ୍ଭବରେ କେତେ କାଳକ କାନ୍ଦରେ !

କଂସର ସା' ସହ କୋହଳାକର ସହ
କେତେକ ଦୁଇ ଦେଖି କହୁଛ କାନ୍ଦିଲେ । ଯେ
ପ୍ରାଣି କହୁଛାନ୍ତୁ କହୁଛେ, “କଂସ କ'ଣ
ମୁକ୍ତ ପ୍ରାଣକୁ କେତେକାହିଁ ? ଗହେକେ କେତେକ
ପାଳି ପ୍ରାଣକୁ ପ୍ରାଣି କଂସ ସାକ୍ଷାତ୍‌କ
କାଳି କାଳି ଗଲେ କହୁଛାନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥାରେ
ପ୍ରାଣି । କଂସ କ'ଣ କେତେକାହିଁ କାହିଁକି ?

ଏବେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗ ଯେତେକ ଗଲ । ତା'ର
ଅନୁପତ୍ନ ଦେଲେ କେତେ କଂସର ମୁକ୍ତ ଦେଖିକୁ
କହୁଛ ଦୁଇ ସହାର କର, ଅର୍ଥାତ୍‌ ଭଲଭାବରେ
ତା'ର ଅନ୍ତଃସ୍ଥ ନିୟମ ବଦୋବସ୍ତ କର ।”

ମହାବର ଯେଉଁ ସମ୍ଭବ ଲୋକେ ସେତେକ
କଂସର ପ୍ରାଣାଦରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ସବୁକଥା
କଳ ଆଖିରେ ଦେଖିଲେ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ
ଅବସ୍ଥା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଗାଧାରଣ ଶକ୍ତି ବାହାରେ
କଥା କଂସର ମୁକ୍ତ ବସନ୍ତରେ କୌଣସି
ସାହେବ ଦେଲେ । କହୁ ମହାବର କେତେକାହିଁକି
ସମ୍ଭବରେ ଗଲେ ବାହା କେତେକାହିଁକି କାହିଁ ।
ଯେଉଁ କଂସ କହୁରେ ଯୋଗରେ ବାହାରେ ମୁକ୍ତ
କୋଳ କୃଷ୍ଣପ୍ରାଣୁ ଦେଲେ, ଯାହା ବାହାରେ
ପ୍ରବେ କହବା ଅର୍ଥ ପ୍ରାଣ ଦେବା, ଯାହାକୁ

ଆଶପାଖର ସବୁ ରଜା ଓ ସାମନ୍ତମାନେ ଭୟ କରୁଥିଲେ, ସେ କଂସ ଜଣେ ବାଳକ ହାତରେ ପ୍ରାଣ ଦେଇଛି ଏହା କ'ଣ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ସମ୍ଭବ ? ଯାହାହେଉ କ୍ଷମେ ଏକଥା ପ୍ରଭୁର ହୋଇଗଲା ଓ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଥମେ ଦ୍ରବ୍ୟ ରହି ତା'ପରେ ଏହାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କଲେ । କ୍ଷମେ ବାତାବରଣରେ ଗୋଟିଏ ଆନନ୍ଦର ଲହରୀ ଖେଳିଗଲା ।

ସେଦିନ ସାଧା ହେବା ପରେ ମନେହେଲା ଯେପରି ସୂର୍ଯ୍ୟ କଂସ ବଧର ବାର୍ତ୍ତା ନେଇଛି ପଶ୍ଚିମ ଅସ୍ତାଚଳରେ ଉନ୍ନତ ଯିବାର ସଙ୍କଳ୍ପରେ ଥିଲେ । ସେଦିନର ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ସହିତ କଂସର ସମସ୍ତ ଗର୍ବ, ଗୌରବ ଅସ୍ତମିତ ହେଲା । ସାରା

ମୟୂର ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭଲ ଭାବେ ଆଲୋଚନାରେ ମୁଣେଇ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡାକ କହିଲେ, “ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବାଳସୁଲଭ ଭାବନାରେ ବଶୀଭୂତ ହୋଇ ଯାହା କଲି, ତହାସ କେତେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ବଧବା ହେଲେ, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ । କିନ୍ତୁ କଂସକୁ ବଧ କରିବା ଛଡ଼ା ଆଉ ଉପାୟ ନଥିଲା । କେତେ ସାଧୁସନ୍ଥଙ୍କ ଉପରେ ସେ ଘୋର ଅତ୍ୟାଚାର କରିଛି । ନିଜ ପିତାଙ୍କୁ କାରାଗାରରେ ରଖି ନିଜେ ରଜା ହେବା କେତେବଡ଼ ଅନ୍ୟାୟ । ତା'ର ନିଷ୍ଠୁରତାର ସୀମା ନଥିଲା । ମୋର ନିଷ୍ଠାପ ପିତାମାତାଙ୍କୁ ସେ କାରାଗାରରେ ରଖି କେତେ କଷ୍ଟ ବା ନ ଦେଇଛି, ଏପରି ପାପୀକୁ ଦୟା ଦେଖାଇବାହିଁ ପାପ । ତେଣୁ ଜଗତର କଲାଣ ପାଇଁ ମୁଁ ଦୁରାଚାରୀ କଂସକୁ ନିଧନ କରିଛି ।”

ସେହି ସମୟରେ ବୃଦ୍ଧ ଯାଦବ ଉତ୍ତସେନ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଯାଦବଙ୍କ ସହ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ କୃଷ୍ଣ, ତମେ ଆଜି କଂସ ଭଳି ଭୟଙ୍କର ପାପୀକୁ ବିନାଶ କରି ଅକ୍ଷୟ ଯଶର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛ । ଏବେ ପ୍ରଜାଗଣ ତା'ର ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ମୁକ୍ତ । ତମେ ଏ ରାଜ୍ୟର ରଜା ହୋଇ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କର । କଂସ ଥିଲା ଅସରାଜେୟ । ତୁମର ଦୈବଶକ୍ତି ହାତୀ ସେ ପରାଜିତ ହୋଇଛି । ଏବେ ଅନୁମତି ଦେଲେ ମୁଁ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ, ବଧୂଗଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ

କାଳୀନାଥ ନାମ ଚାପର ଅଳଙ୍କାର ନିଶା
ପ୍ରମାଣନ କରିବୁ ।”

“ଏସବୁ କହିବା ପାଇଁ ମୁଁ କଣ ଅନୁମତି
ଦେବ ?” କୃଷ୍ଣ ତପି ତପି କହିଲେ, “କଂସ
କତ କରୁବା ଶର ଆପଣମାନେ ଯେ କହୁଛନ୍ତି ମୁଁ
ଶୁଣି ଦେବ, ସେକଥା ଆଜି ମନେ ଦୁହେଁ ।
ମୁଁ ପାଣି କଂସକୁ ସହାର କରିଛୁ ପ୍ରଜା-
ମାନଙ୍କର ହତ ପାଇଁ, ପୃଥିବୀର ହତ ପାଇଁ । ମୁଁ
ତ ଏବେ ପୁଣି ପାଇ ଗୋପାଳମାନଙ୍କ ସହୃଦ
ମିଶି ନାଚ କରବ, ଗୀତ ଗାଇବ, ଖେଳିବ । ତେ
ଆର୍ଯ୍ୟଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉଦ୍ରସେନ, ମୋର ପ୍ରିୟ ପିତାମହ,
ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଏହି ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।
ସେ ରାଜ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ଥିଲା, ଏବେ ଆପଣଙ୍କରହି
ରହିବ । ମୋର ସେଥିରେ କୌଣସି ଅଧିକାର
ମୁଁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରୁନାହିଁ । ଆପଣ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ
ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ପାଳନ କରନ୍ତୁ ।”

ତା’ପରେ କୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ ମିଶି
ଉଦ୍ରସେନଙ୍କର ଅଭିଷେକ କଲେ । ଉଦ୍ରସେନଙ୍କର
ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ । ସେ ନାଚି ଦୁହଁକୁ
ପାଇ ଆନନ୍ଦରେ ଗଡ଼ ଗଡ଼ ହେଉଥା’ନ୍ତି ।
ଉଦ୍ରସେନଙ୍କ ତରଫରୁ କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ମଥୁରା
ନଗରର ରାସ୍ତା, ଘାଟ ଇତ୍ୟାଦି ସୁନ୍ଦର କରି
ଦିଆରି କଲେ । ରାଜ୍ୟଶାସନରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଜାଙ୍କର
ହତ ପାଇଁ ନାନା ପ୍ରକାର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ସବୁ
କରିଦେଲେ । କୃଷ୍ଣ ବଳରାମଙ୍କୁ ପାଇ
ମଥୁରାବାସୀ ଧନ୍ୟ ହେଲେ ।

ଅନେକ ବର୍ଷ ପରେ ମଥୁରାରେ ସ୍ବାଗତକ
ଜୀବନ ଧାରା ଫେରି ଆସିଲା । ଉଦ୍ରସେନ
ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୟାବାନ ଓ ନ୍ୟାୟପରାୟଣ
ରାଜା । କଂସ-ବନ୍ଧୁତ କାଳର ବିଶ୍ୱସିକା ପରେ
ପୁଣି ଉଦ୍ରସେନଙ୍କ ଶାସନର ସୁଫଳ ଲାଭ କରି
ମଥୁରାବାସୀମାନେ ନିଜ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ
କଲେ । ସେମାନେ ନିର୍ଭୟରେ ସୁଖଶାନ୍ତିରେ
କାଳ ଯାପନ କଲେ ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଦିନେ କୃଷ୍ଣ ବଳରାମଙ୍କୁ
କହିଲେ, “ଭାଇ, ଆମେ ତ ଗାଈ ଜାତି
ଖେଳିବୁଲି ସବୁ ସମୟ କଟାଇ ଦେଲେ ।
ରାଜପୁତ୍ର ଭାବରେ ଆମକୁ ଏଣିକି ଅବସ୍ଥାନ
କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା

ସମ କରବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଆମର ବନ୍ୟାଗୁରୁ କ'ଣ ହେବେ ? ”

ବଳରାମ ମଧ୍ୟ କୁହୁଳି କଥାକୁ ଶୁଣି ଗଭୀର ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କଲେ । ପ୍ରଭାତ ସେମାନେ ନିଜର ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କହିଲେ । ସେତେବେଳେ ବନ୍ୟାଗୁରୁ ଭାବରେ ଚୁବ୍ ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି ଅବନ୍ତୀପୁର ନିବାସୀ ମୁନି ପଦ୍ମାବତୀ । ପିତାମାତାଙ୍କର ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ସେମାନେ ପଦ୍ମାବତୀ ମୁନିଙ୍କ ନିକଟକୁ ବନ୍ୟାଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଗଲେ ।

ପଦ୍ମାବତୀ ମୁନି ଆଗରୁ ନିଜ ଧ୍ୟାନ ବଳରେ ଜାଣିପାରିଥାନ୍ତି ଯେ କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ବନ୍ୟାଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ତେଣୁ କିଛି ସୂଚନା ମେ ସୂଚନା ଥିଲେ । ଦୁଇଜଣ ଆଗରୁ ମନ୍ଦିର ଅନ୍ତର୍ଗତ କଲେ ଗଲେ ।

ତା'ପରେ ଆଉ କିଛି ବନ୍ୟାଶିକ୍ଷା । ଚନ୍ଦ୍ରପତି ଦିନରେ ସେମାନେ ବୃକ୍ଷବେଳ ଶିଖିଗଲେ ଓ ବାଉଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ଚକ୍ର, ନ୍ୟାୟ ଶାସ୍ତ୍ର, ଗଣିତ, ସଙ୍ଗୀତ ଓ ଯୌଦ୍ଧ ବନ୍ୟା ଶିଖିଗଲେ । ତା'ପରେ ପରୁଷ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା ଭଲଭାବରେ କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଅଧ୍ୟୟନ ଶକ୍ତି ଦେଖି ଗୁରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ମିତ ହେଲେ ।

ଦୁଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସାଇ ଯାପାରଣ ବନ୍ୟାଶିକ୍ଷା ସହ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ରହିଲେ । ନିଜ ନିଜର ପ୍ରମାଣିକ ଓ ବାଳକ-ସୁକୁଭ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ଵାରା ସେମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଏପରି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ମିଶି ପାରୁଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲି ସହଯାତ୍ରୀମାନେ ମନେ ରଖୁ ନଥିଲେ ! ସମସ୍ତଙ୍କ ଭଳି ସେମାନେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୁରୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଆଶ୍ରମ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ କାମଦାମରେ ମନୋନିବେଶ କରୁଥିଲେ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ଶେଷ ହୁଅନ୍ତେ ଦୁଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭକ୍ତିପୂର୍ବକ ପ୍ରଣାମ କରି କହିଲେ, “ଗୁରୁଦେବ, ଆପଣଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମେମାନେ ଅନାୟାସରେ ସମସ୍ତ ବନ୍ୟାରେ ପାରଙ୍ଗମ ହୋଇପାରିଛୁ । ଜନ୍ମିତ ପିତା ପରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ

ଆଦରରେ ଆମକୁ ଆପଣ ରଖିଥିଲେ । ଏବେ କୁହନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆମେମାନେ କି ଗୁରୁଦକ୍ଷିଣା ଦେବୁ ?”

ଗୁରୁ ଟିକିଏ ସଙ୍କୋଚ କରି କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ତୁମମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷକର ପାଇ ମୁଁ ଆଜି ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି । ପ୍ରଭୁଙ୍କ କୃପାରୁ ମୋର ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କିଛି ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଦୁଃଖର ସ୍ମୃତି ଏବେ ବି ମୋ ମନକୁ ଅଧସ୍ୟ କରେ । ମୋର ଏକମାତ୍ର ପୁଅ ସମୁଦ୍ର ସ୍ନାନ କରିବାବେଳେ ଭିଜିଯିବ ତାକୁ ଖାଇ ପକାଇଲା । ସେ ପୁଅକୁ କ’ଣ ମୁଁ ଆଉ ଫେରି ପାଇପାରିବି ?” ଗୁରୁ ଜାଣିଥିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଥିଲେ ସ୍ବୟଂ ଭଗବାନ୍, ସେ ସବୁ କିଛି କରପାରିବେ ।

ତାହା ହସି କୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ଆଜିର ଦୁଃଖର ଯେପରି ଅବସାନ ହୁଏ ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରିବି ।”

ଗୁରୁ ଓ ବଳରାମଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଅପୂର୍ଣ୍ଣରେ ସୁମନ୍ତିତ ହୋଇ କୃଷ୍ଣ ଯାଇ ସମୁଦ୍ର ତୀରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସମୁଦ୍ରକୁ ଡାକି ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ମୁଁ ଶୁଣିଛି ମୋର ଗୁରୁ ସନ୍ତାନଙ୍କ ପୁଅକୁ ଏଠାରେ ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ଭସି ଖାଇଯାଇଛି । ଏବେ ମୋତେ ଦେଖାଅ କିଏ ସେହି ଦୁଷ୍ଟ ଜନ୍ମ ।”

ସମୁଦ୍ର ଦେବତା ହାତଜୋଡ଼ି କହିଲେ, “ପ୍ରଭୁ, ପଞ୍ଚଜନ ନାମକ ଗଣସତ୍ତ୍ବ ଭିମି ରୂପରେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଆପଣଙ୍କ ଗୁରୁପୁଅକୁ ଖାଇଛି । ଏବେ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ତାକୁ ଡାକି ଆଣିବୁ ।”

ପରକ୍ଷେତ୍ରରେହିଁ ବିକଟକାୟ ଭିମି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯେହି ରୂପରୂପ ଦେଖି ସେ କହିଲା, “ପ୍ରଭୁ, ମୁଁ ପ୍ରାଣୀମାତ୍ର, ଆହାର ଯାହା ପାଏ ଖାଇ ବଞ୍ଚେ । ମୁଁ କି ଜାଣେ ମୋର ଖାଦ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ଗୁରୁପୁଅହିଁ ଥିଲା, ଆପଣ ଏବେ ଯମପୁରକୁ ଯାଇ ତାକୁ ଫେରିଆଣନ୍ତୁ ।” ଏତିକି କହି ସେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚଟି ସ୍ବର ଉତ୍ତର କରୁଥିବା ଏକ ବିରାଟ ଶଙ୍ଖ ଉପହାର ଦେଲା । କୃଷ୍ଣ ସେହିଦିନଠାରୁ ସେଇଟି ହାତରେ ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି । ସେହି ଗଣସତ୍ତ୍ବ ନାମ ଅନୁସାରେ ଶଙ୍ଖଟିର ନାମ “ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ” ।

କୃଷ୍ଣ ହାତୀ ଯାତ୍ରା ଓ ପରାମର୍ଶଦା
 ତା' ଉପରୁ ନୋଥ ସମ୍ବରଣ କଲେ ଓ
 ତାକୁ କୌଣସି ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ ନାହିଁ ।

ତା'ପରେ କୃଷ୍ଣ ଯାଇ ମହାଶୂଳେ ଘନ
 ମୁଦରେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଏ ରୂପ ଘେନି ସମସ୍ତ
 ହୋଇ ଯମଗତି ବଦଳେ, “ପ୍ରଭୁ, ଆମର
 ଯେଉଁଠି ଯାଇଁ ଏଠାକୁ ଆସିବୁ ମୁଁ ଜାଣେ ।
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜଣେ ଆସୁ ଶେଷ ହେଲେ ତାକୁ
 ଏଠାକୁ ମୃତ୍ୟୁ ଦେଇ ଆସେ । ଏଥିରେ ଆମର
 କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ ।”

ମୃତ୍ୟୁକୁ ଡାକ କୃଷ୍ଣ ଆଦେଶ ଦେଲେ ଗୁରୁ-
 ପୁଷକୁ ଫେରାଇ ଦେବାପାଇଁ । ଚାଟାହିଁ ହେଲା ।
 ଗୁରୁପୁଷକୁ ନେଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଫେରି ଆସିଲେ ଓ
 ଗୁରୁଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କଲେ ଗୁରୁଦକ୍ଷିଣା ସ୍ୱରୂପ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ସେହିନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ
 କୃପାରୁ ଜଣେ ବାଳକ ମୃତ୍ୟୁ ଉପରେ ବଳୟ
 ଲାଭ କଲା ।

ମୃତ ପୁଷ ଜୀବିତ ହୋଇ ଫେରି ଆସିଛି ।
 ଗୁରୁଙ୍କର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ନାହିଁ । ସ୍ନେହ ଓ
 କୃତଜ୍ଞତାରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ
 ଆଶିର୍ବାଦ ଦେଲେ । ଏପରି ଅସମ୍ଭବକୁ କେହି
 ସମ୍ଭବ କରି ନଥିଲେ । ତା'ପରେ କୃଷ୍ଣ ଓ
 ବଳରାମ ଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ନିଜ
 ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

ମଥୁରାରେ ବହୁ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହକାରେ
 ଶ୍ରୋତବ୍ୟ ଦୁଇ ଭାଇଙ୍କର ସ୍ୱାଗତ କଲେ ।

ରାଜ୍ୟରେ ନାନା ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ ଲାଗି ରହିଲା ।
 ଏମିତି କିଛିଦିନ ବତିଗଲା ।

କଂସର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତା'ର ଶ୍ୱଶୁର
 ଜଗନ୍ନାଥ ମଥୁରା ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ
 ମନସ୍ଥ କଲା ।

କଂସର ଦୁଇ ପାଟବଣୀ ଥିଲେ ଜଗନ୍ନାଥର
 ଦୁଇ ହିଅ । ସେମାନଙ୍କର ଅଳାଳ ବୈଧବ୍ୟରେ
 ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ
 ଚାହୁଁଥିଲେ । ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ ନେଇ ସେ ମଥୁରା
 ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲା ଓ ଯୁଦ୍ଧ ସ୍ଥଳକୁ ଦୃଢ଼
 ପଠାଇ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଖକୁ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରଣ କଲା ।
 ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା, “କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ, ବୃନ୍ଦା
 ଦୁଇଜଣ କଂସକୁ ବିନା ଦୋଷରେ ବଧ କରନ୍ତୁ ।”

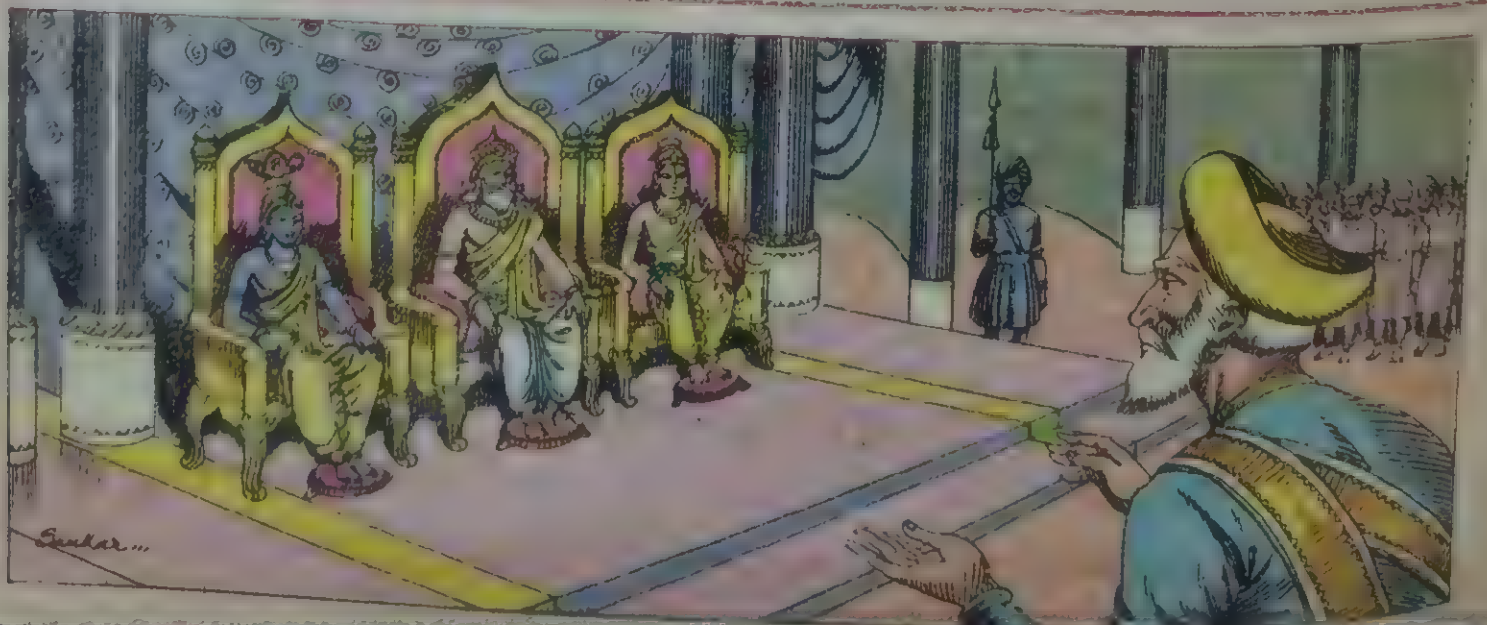
ମୋ ଥିବା ଘର କରାଯାଏ । ମା'ର ମୁଣ୍ଡରେ
ବିରାଗାଧ ନେବାକୁ ମୁଁ ଆସୁଛି । ମୁଁ ମନେ
ମନେ କଷ୍ଟ କରୁଛି ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ
କରିବି । ଯୁଦ୍ଧରେ ତୁମେ ଆବା ମୁଁ କାହାର
କେତେ ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖିବି । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ
କଲୁ ରହିବ । ପ୍ରସ୍ତୁତ ରୁହ । ମୋର ପରାଜୟ
ଅନ୍ତର ଓ ପାତକକାରୀ ବୁଝିନେବ ।”

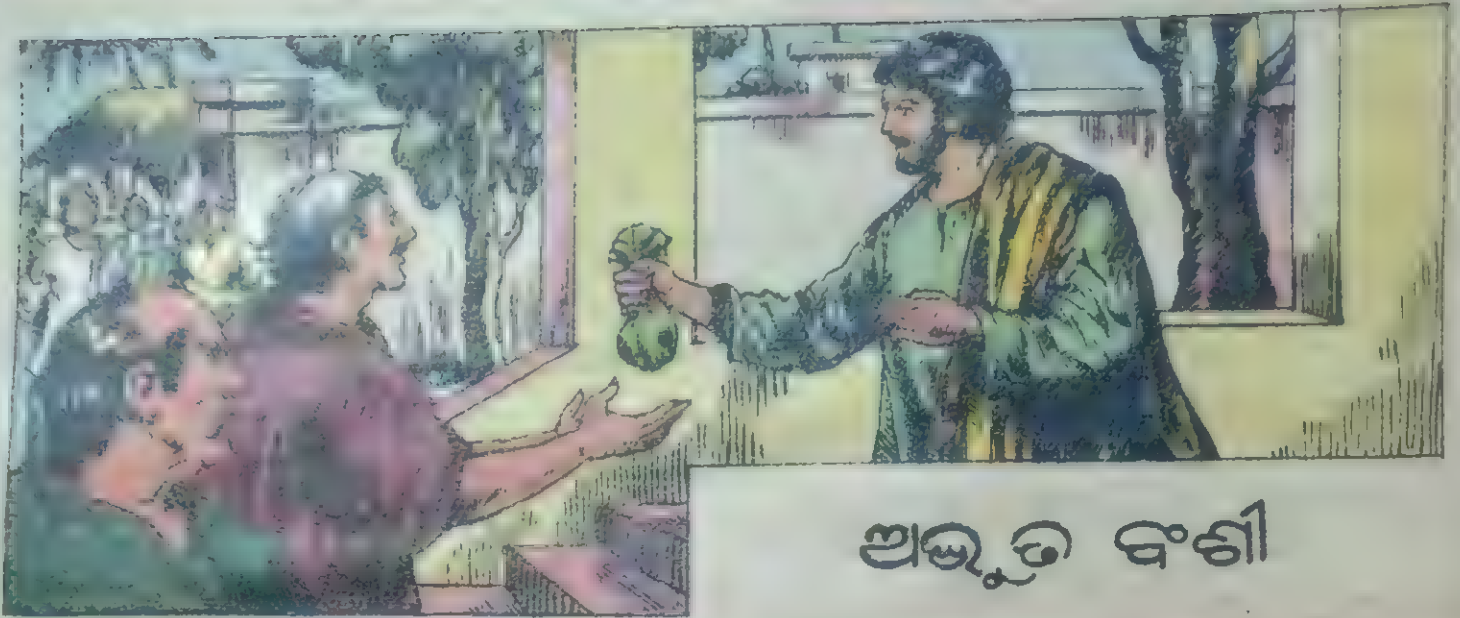
କୃଷ୍ଣ ପକ୍ଷଟି ପତି ମନହାସ କଲେ ।
ତା'ପରେ କହିଲେ, “ମୁଁ ତ ମୋ ତରଫରୁ
ତା'ର ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିଥା'ନ୍ତି । ଭଲ ହେଲା
ସେହି ଦୁଷ୍ଟ, ଦୁରାବର ଏଠାକୁ ଆସୁଛି । ମୁଁ
ତାକୁ ବଧ କରି ସେହି ସିଂହାସନରେ ତା'ର
ପୁଅକୁ ବସାଇବି ।”

ଦୁତରୂପୀ ଜରାସନ୍ଧର ଦୁଇ ପୁଅକୁ ଆଦରର
ସହ ସଙ୍ଗରେ କରି କୃଷ୍ଣ ବିଦାୟ ଦେଲେ ।

ସେମାନେ ଯିବା ପରେ ମଥୁରାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ
ସେନାପତିମାନେ ଏ ଖବର ଶୁଣି ଭୟରେ
ତରଲେ । ଉଦ୍ବେଗେନ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଭୟ କଲେ ।

କେତେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କହିଲେ,
“ଦୟା, ଜରାସନ୍ଧ ବହୁତ ସ୍ବର ସ୍ବର ।
ସେ ମଥୁରା ଆକ୍ରମଣ କଲେ ଅସଂଖ୍ୟ ନିରାଶ୍ର
ପ୍ରଜା ଅଯଥାରେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ି
ହେବେ । କଂସର ନିଜ ବଳ ଉପରେ ବହୁତ
ବିଶ୍ବାସ ଥିବାରୁ ସେ ମଥୁରାର ସୈନ୍ୟ ଓ ଯୁଦ୍ଧ
ସରଞ୍ଚାମ ବିଷୟରେ ଆଦୌ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ
ନଥିଲା । ତେଣୁ ସେସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାହା ମଧ୍ୟ
ସୁଶୁଦ୍ଧିକର ହୋଇ ନାହିଁ । ଏବେ ଏପରି
ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜରାସନ୍ଧ ସହୃଦ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା
ମାନେ ମଥୁରା ରାଜ୍ୟର ଧ୍ବଂସ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ।
ଏସବୁ ଭାବିଚିନ୍ତି କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଆପଣ-
ମାନଙ୍କ ଶକ୍ତି ପରାଜୟ ଉପରେ ଆମର ସମସ୍ତ
ଆଶ୍ଵା ଅଛି । ତଥାପି ଭାବିଚିନ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟ ନ
କରିଲେ ପ୍ରଜାବର୍ଗଙ୍କର ଅଯଥା ଜୀବନ କ୍ଷୟ
ହେବ । ଏ ବିଷୟରେ ଯାହା ଉଚିତ ମନେ
କରିବେ ତାହା ବିଚାର କରି କରାଯାଉ, ଏତିକି
ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା ।”

ଅଭୂତ ବଂଶୀ

କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ବକାଶ ନାମକ ଏକ ଧନୀ ଯୁବକ ଥାଏ । ତା'ର ଲଳିତତଲ ପ୍ରତି କିଛିଟା ଆକର୍ଷଣ ଥାଏ । ସେ ନିଜେ ଶୀତ ରଚନା କରୁଥାଏ ଓ ବେଳେ ବେଳେ ଶୀତ ଗାଉଥାଏ ମଧ୍ୟ ।

ବକାଶ ତା'ର କବିତା ଓ ଶୀତ ଯୋଗୁ ଖୁବ୍ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଥାଏ । କିଛିଦିନ ପରେ ସେ ପଦ୍ମା ନାମକ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅକୁ ବିବାହ କଲେ । ବୁଝେ ଆନନ୍ଦରେ ଥା'ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଭାଗ୍ୟର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଏପରି ହେଲା ଯେ ପଦ୍ମା ହଠାତ୍ କୌଣସି ଏକ ରୋଗରେ ପଡ଼ି ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ । ବକାଶର ହୃଦୟ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । ଦୁନିଆରେ ସବୁ କିଛି ତାକୁ ପିତା ଲାଗିଲା । ଏଣିକି ସେ ଯେଉଁ କବିତା ସବୁ ଲେଖିଲା ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଷାଦରେ ଭରା, ଦୁଃଖରେ ଭରା । ତେଣୁ କ୍ରମେ ତା'ର କବିତା ଶୁଣିବା

ପାଇଁ ଆସୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମେ ହ୍ରାସ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଏଣେ ଧନସ୍ତ୍ରପତ୍ନୀର ସହାୟତା ମାଗିବାକୁ ଯେଉଁ କେତେ ଲୋକ ଆସନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ବକାଶ ନାହିଁ କରପାରେ ନାହିଁ । ଏପରି ସମୟ ଆସିଲା ଯେ ତା'ର ପ୍ରାୟ ସବୁ ଧନ ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ସେ ବହୁତ ଭରସା ହେଲା । ନିଜ ଘରଟିକୁ କୌଣସି ସପର୍ବୀୟ ଦାୟିତ୍ବରେ ରଖି ଉର୍ଥାନ୍ତନ କରିବାକୁ ବାହାରି ଗଲା । ପ୍ରଥମେ ସେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା କାଶୀ ଉର୍ଥରେ । ସେଠାରେ ସେ ନିଜର ଶୀତ ସବୁ ଶୁଣାଇଲା, କବିତା ପାଠ କରି ଶୁଣାଇଲା, ହେଲେ ସେଥିପାଇଁ କେହି ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଇଲେ ନାହିଁ । ବକାଶ ଭାବିଲା ଯେ ନିଜ ଗ୍ରାମରେ ଯଦି ତା'ର ଦୁଃଖ କେହି ବୁଝିଲେ ନାହିଁ, ଏଠାରେ ବା ଏଡ଼େ ସହରରେ କିଏ ତା'ର

ଦୁଃଖ ବୁଝିବ ? ଏମିତିକି ବେଳେ ବେଳେ
ଲୋକମାନେ ଦଶାସ ଘର ତା' ପାଖରେ
କିଛି ପଇସା ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଯା'ନ୍ତି ।

ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଦେଖି ବିକାଶର ମନ
ବଡ଼ ଦୁଃଖ ହେଲା । ସେ ମନସ୍ତ କଲ କି
ଗଙ୍ଗାରେ ଝାସ ଦେଇ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କରିବ ।
ଆଉ ବଞ୍ଚିବାରେ ବା କି ଲଭ । ତା'ପରେ
ଗଙ୍ଗା କୁଳକୁ ଯାଇ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରିବା
ପରେ ଗଙ୍ଗାମାତାଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରି କହିଲା, “ହେ
ଗଙ୍ଗାମାତା, ମୋର ବଞ୍ଚିବାର ପ୍ରୟୋଜନ
କ'ଣ ? ମୋର ଟଙ୍କା ଥିବାବେଳେ ବହୁଜନ
ମୋ ନିକଟକୁ ଆସୁଥିଲେ । ଏବେ ଟଙ୍କା
କମିଯିବାରୁ ମୋତେ ସେମାନେ ତ୍ୟାଗ

କରିଛନ୍ତି । ମୋର ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ କୌଣସି
ଆକର୍ଷଣ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୋତେ ତୁ
ଉଦ୍ଧାର କର । ମୁଁ ଏବେ ତୋର କୋଳରେ
ଶର ଆଶ୍ରୟ ପାଇବି ।”

ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ସାଧୁ
ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ତା' ହାତ
ଧରି ପାଣିରୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲେ । ବାଟ ଶୁଣ
ଶୁଣ ସାଧୁଟି କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ମୋର ତ
ବୟସ କମ୍, ଏପରି ଏକ ଭୟାନକ କାର୍ଯ୍ୟ
କରିବାକୁ କାହିଁକି ଯାଉଥିଲୁ ?”

ବିକାଶ ସାଧୁଙ୍କୁ ସବୁ କଥା କହିଲା । ସେ
କହିଲା, “ସ୍ବାମୀନ୍, ମୋର ପତ୍ନୀର ମୃତ୍ୟୁ
ହେବାରୁ ମୋର ବହୁତ ଦୁଃଖ ହେଲା । ମୁଁ
କିନ୍ତୁ କବିତା ଲେଖି ଓ ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ
ସେହି ଦୁଃଖକୁ ସହି ନେଉଥିଲି । କେତେକ
ଗ୍ରାମୀଣ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ମୋ ପାଖକୁ ଆସି ସେହି
ସଂଗୀତ ଶୁଣୁଥିଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ
ଭୁଲି ଯାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପରେ ମୁଁ ଉପଲବ୍ଧ
କଲି ମୋର ଧନ ଖେପ ହେବା ପରେ ଆଉ
କେହି ମୋ ପାଖକୁ ଆସୁ ନାହାନ୍ତି । ମୋ
ମନରେ ବିଷାଦ ଓ ବିରକ୍ତ ଘର ଆସିଲା ।
ଏଣେ ପତ୍ନୀବିୟୋଗ ଜନିତ ଦୁଃଖ, ତା'
ଉପରେ ସଂସାରରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଏପରି
ସ୍ୱାର୍ଥପର ସ୍ୱଭାବ । ଏସବୁ ଦେଖି ମୋର
ମନେହେଲା ମୋ କବିତା ବା ସଂଗୀତରେ
କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୋ ଜୀବନର

ମଧ୍ୟ ଜୌଣସି ମୁଲ ନାହିଁ । କ'ଣ ପାଇଁ ମୁଁ
କହିବି, ଯଦି କହିବି କି ଅବଲମ୍ବନ ନେଇ ?
ଏତକ ମୋତେ ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ସାଧୁ ହସି ହସି କହିଲେ, “ଦେଖ,
ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଣୀ ଜନ୍ମ ହେବା ମାତ୍ରେ ମୃତ୍ୟୁ
ତା' ସହିତ ନେଇକରି ଆସିଥାଏ । ଦିନେ
ନା ଦିନେ ଏହା ଘଟିବ ନିଜର ଆତ୍ମଣ
ଅନୁସାରେ । କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମହାପାପ ।
ତମେ ତମର ଦୁଃଖ ମୋତେ ବୁଝାଇ କୁହ,
ମୁଁ ତାହା ବୁଝ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରିବି ।”

“ସ୍ବାମୀନ୍, ଏହି ସଂସାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ
ପ୍ରାଣୀ କିଛି ନା କିଛି ଦୁଃଖ ଭୋଗ କରୁଛି ।
କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଧାରଣା ସବୁ ଦୁଃଖର ଓ
ସବୁ ସୁଖର ମୂଳ ଧନ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏହା ମାନେ
ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବେ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ରହିଲେ
ଦୁଃଖର ପ୍ରଭାବ କଟିଯିବ । ଆଜି ସେଥିପାଇଁ
ସଙ୍ଗୀତ ବିଦ୍ୟା ହେଉଛି ସର୍ବୋତ୍ତମ । କିନ୍ତୁ
ମୁଁ ସଙ୍ଗୀତ ବିଦ୍ୟାରେ ଏତେ ପାରଙ୍ଗମ
ନୁହେଁ ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ
ଦେଇ ପାରିବି । ମୋର ଲଜ୍ଜା ମୁଁ ସଙ୍ଗୀତ
ଦ୍ଵାରା ସମସ୍ତଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ଯେପରି କରିପାରିବି ।
ମହାତ୍ମନ, ଆପଣ କ'ଣ ମୋର ଏ ଅଭିଳାଷ
ପୂରଣ କରି ପାରିବେ ?”

ବିକାଶର କଥା ଶୁଣି ସାଧୁ ଅଳ୍ପ ହସିଲେ ।
ତା'ପରେ ତା' ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଥଳୀ ଓ
ଗୋଟିଏ ବାଣୀ ଦେଇ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ,

ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ଏହି ବାଣୀଟି ବଜାଇବ,
ସେତେବେଳେ ଏଥିରୁ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଅଭୂତ
ସ୍ଵର ପ୍ରକଟ ହେବ; ତାହା ଶୁଣି ଶ୍ରୋତାମାନେ
ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ ପାଇବେ । ସେମାନଙ୍କର
ଆନନ୍ଦକୁ ତୁମକୁ ଆଣିଦେବ ମାନସିକ
ପ୍ରଶାନ୍ତି । ଏବେ ବାକି ରହିଲା ଥଳୀଟି ।
ଥଳୀଟି ତୁମକୁ ତୁମ ଲଜ୍ଜା ଅନୁସାରେ ଶାନ୍ତି
ଓ କଷ୍ଟ ଯୋଗାଉଥିବ । ତେଣୁ ତମେ କାହା
ଉପରେ ନିର୍ଭର ନ କରି ବାଣୀବାଦନ କରି
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବ । ମନେରଖ
ଯେ ଏହି ଥଳୀ ଓ ବାଣୀର ଗୁଣ କେବଳ
ତୁମ ପାଖରେହିଁ କାମ ଦେବ । ଅନ୍ୟ କେହି
ତେଣୁ କଲେ ସୁଦ୍ଧା ପାରିବେ ନାହିଁ ।”

ସାଧୁଙ୍କଠାରୁ ଅଳୀ ଓ ବଣୀ ପାଇଁ ବିକାଶ ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସେ ସାଧୁଙ୍କ ଚରଣରେ ପ୍ରଣାମ କରି କହିଲା, “ମହାନୁଭବ, ଆପଣଙ୍କ କୃପାରୁ ମୋର ସୁନର୍ଜୀବନ ଲଭି ହୋଇଛି । ଏବେ ମୁଁ ମୋର ଗ୍ରାମକୁ ଫେରିଯାଇ ଆପଣ ଦେଇଥିବା ଅଳୀ ଦ୍ଵାରା ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର ସେବା କରିବି । ମୋତେ ଆଶୀର୍ବାଦ କରନ୍ତୁ ।”

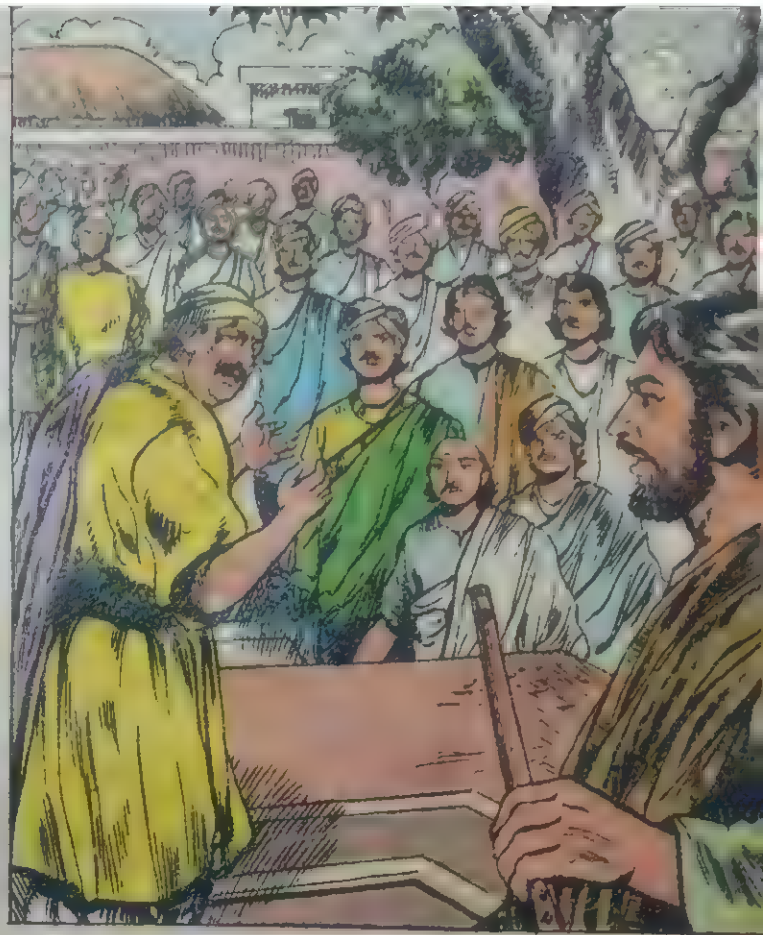
ସାଧୁ ବିକାଶକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇ କହିଲେ, “ଅତି ଆନନ୍ଦର କଥା ଯେ ତୁମେ ନିଃସ୍ଵାର୍ଥ ଭାବରେ ଲୋକହୃଦୟର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯାଉଛ । ତୁମର ସକଳ ପ୍ରଶଂସନାୟ । କିନ୍ତୁ ଏପରି ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଯେ ହଠାତ୍ କୌଣସି ସ୍ଵାର୍ଥ

ବା ଦୃଷ୍ଟିକାମୀ ମନ ଦେଖିବା ଦେଖାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ଦିନେ ଏହି ଅଳୀ ଓ ବଣୀ ସେବାକର୍ମର ଗନ୍ତା ଚଳାଇବା, ଯେଉଁଠାରେ ସାଧୁମାନଙ୍କର ଦେହ ଚଳେଇଥିଲା । ପୁଣି ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ଗ୍ରହଣ କରି କ୍ୟାପୁସଜାତ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି ତୁମର ମତ ଦେଖାଇବା ଡେଇଡ଼େ ଏ ବଣୀରେ ଏକ ସ୍ଵର ବାଜିବ ଯାହା କେବଳ ତୁମକୁ ନିଆଁଳା ଦେବ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନୁହେଁ । ପୁଣି ଏହି ଅଳୀ ତୁମର ହଜି ପାଇଥିବା ସ୍ଵପ୍ନରେ ସଫଳ ହେବ । ପୁଣି ତମେ ନୂଆ ଉଦ୍ଘାଟରେ ସବୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ—”

“ସେ ଅଳୀ, ଆପଣଙ୍କ ଆଦେଶ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରିବ ।” କହିଲା ବିକାଶ ଓ ସାଧୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ନିଜ ଗ୍ରାମକୁ ଗଲା ।

ପ୍ରଥମେ ବିକାଶ ବସ୍ତ୍ରପୁରେ ଗ୍ରାମରେ କାହାର ଆଗ୍ରହ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ କ୍ରମେ ସେହି ଅଭୂତ ବଣୀଟି ବଜାଇବାରୁ ଲୋକମାନେ ଆକର୍ଷିତ ହେଲେ । ସେହି ବଣୀର ମଧୁର ସ୍ଵର ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ମୁଗ୍ଧବଚ୍ଚିତ ହେଉଥିଲେ । କିଛିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତା’ର ଖ୍ୟାତି ଦୂର ଗ୍ରାମ ମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାପିଗଲା । ଶାଶୁଭବ ଓ ମାନସିକ ବ୍ୟାଧିପୁରୁ ଲୋକମାନେ ସବୁ ସେଠାକୁ ଆସି ବଣୀ ଶୁଣି ଆଶ୍ଵେଷ୍ୟ ଲଭି କରୁଥିଲେ । ଅଗଣିତ ଲୋକ ଆଶ୍ଵେଷ୍ୟ ମଉ କରି ଆନନ୍ଦିତ ହେଉଥିବାରୁ ବିକାଶ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦିତ ହେଉଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖିଦିନ ଜଣେ ରହିଲା ନାହିଁ । ବିକାଶ ଯେତେବେଳେ ବୈରାଗ୍ୟ-ଦୃଷ୍ଟରେ ଉପାସନା କରୁଥିବା ଯାଇଥିଲା ସେତେବେଳେ ତା'ର ଘରବାଡ଼ି ଜଣେ ଫୁଲବାସୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କମାରେ ଶୁଣି ଯାଇଥିଲା । ତା'ର ବ୍ୟକ୍ତି ଶୁଣିଥିଲା କି ବିକାଶ ଆଉ ଫେରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଘରବାଡ଼ିର ମାଲିକ ସେ ନିଜେ । ଏବେ ବିକାଶ ଫେରିବାର ଦେଖି ତା' ମନ ଦୁଃଖ ହୋଇଗଲା । ତାକୁ କୌଣସି ମତେ ବଦଳାମ କରାଇ ସେଠାରୁ ତଡ଼ିବାକୁ ସେ ଚାହୁଁଥିଲା । ସେ ଏପରି କିଛି ବିକାଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଚାର କଲ ଯେଉଁଥିରେ କି ଗ୍ରାମଲୋକଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ଆସିଲା । ସେମାନେ ଭାବିଲେ ଦିନ ପରେ ଦିନ ଏ ଲୋକଟା ବଂଶୀ ବଜାଇ ଶେଷଶେଷ ଦୂର କରୁଛି ସତ, କିନ୍ତୁ ଏହାର ପଛରେ ତା'ର କି ସ୍ୱାର୍ଥ ରହିଛି ?

ଦିନେ ସଙ୍ଗୀତ ସଭାଟିଏ ହେଲା । ବିକାଶର ବଂଶୀରେ ସମସ୍ତେ ମୁଗ୍ଧ । କିନ୍ତୁ ପୁରୋହିତ ବ୍ୟକ୍ତି ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ କହିଲା, “ଦେଖ, ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଚରମରୁ ମୁଁ କହୁଛି, ସେମାନେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଏପରି ବଂଶୀବାଦନ ପଛରେ ତୁମର କି ସ୍ୱାର୍ଥ ଅଛି । ଦିନ ପରେ ଦିନ ବିକାଶ ଚାଲିଛି, ଆଉ ଏଭଳି କ'ଣ ଫଳପୁର୍ଣ୍ଣ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର କାର୍ଯ୍ୟ ?”

“ହଁ, ତମେ ଠିକ୍ କହୁଛ । ମୁଁ ବିକାଶିଆ ଏ ଫଳପୁର୍ଣ୍ଣ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଭାବରେ । ଯେତେବେଳେ

ଲୋକଙ୍କର ନାନା ରୋଗ ଓ ଶୋକ ଦୁଃଖ ମୋ ବଂଶୀଧ୍ୱନୀରେ ଦୂର ହୁଏ, ସେଥିରେ ସେମାନେ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଆନନ୍ଦରେହିଁ ମୋର ଆନନ୍ଦ । ତା'ଛଡ଼ା ମୋର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥ ନାହିଁ ।”

ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ଏହାହିଁ ଯଦି ତୁମର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ତେବେ ବରଂ ଶୁଦ୍ଧ-ଦରବାରକୁ ଯାଇ ତୁମର ଅସାଧାରଣ ପ୍ରତିଭା ଦେଖାଇଲେ ପୁରସ୍କାର ବି ଅନେକ ପାଇବ ଆଉ ଅଧିକ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ତୁମ ବସ୍ତ୍ରରେ ଜାଣି ପାରିବେ ।

ବିକାଶ କହିଲା, “ତୁମ କଥା ସତ, ହେଲେ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ

କରୁଥିବା ବିଦ୍ୟା ପାଇଁ ପୁରସ୍କାର ଓ ସମ୍ମାନର କ'ଣ ଲେଡ଼ା ? ଯଦି ରାଜାଙ୍କର ଦରକାର ହୁଏ ତ ସେ ନିଜେ ଖୋଜି ଖୋଜି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିବେ ।”

ସେ କହିଲା, “ଭାଇମାନେ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ତ ବିକାଶ ଭିତରେ ଅଫିକାର କେତେଦୂର ଗଭୀର ହେଲଣି ?”

ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସବୁ ଶୁଣି ତୁମ୍ଭ ରହିବାରୁ ସେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ କହିଲା, “ଯିଏ ତାର ଅଫିକାରକୁ, ସହକ ସେ ହିଁ ତା'ର ବଂଶୀ ଶୁଣିବ ।” ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମବାସୀ ତୁମ୍ଭ ହୋଇ ରହିଲେ । କେହି କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବିକାଶ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲା,

“ଆପଣମାନଙ୍କର କଳାଶ ପାଇଁ ମୁଁ ଏ ବଂଶୀ ବଜାଉଛି । ଯଦି ଆପଣମାନଙ୍କର ବିରୁଦ୍ଧ ଏହିପରି ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ମୁଁ ଏବେହିଁ ଏହି ବଂଶୀବାଦନ ବନ୍ଦ କରିଦେବି ।”

ଗ୍ରାମବାସୀ ତୁମ୍ଭ ରହିଥାନ୍ତି । ବିକାଶ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା । ପରଦିନ ବିକାଶ ସହକ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଖା କରି କହିଲା, “ମିତ୍ର, ମୋତେ କ୍ଷମା କରିଦିଅ । ମୁଁ ତୁମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏସବୁ କହିଥିଲି ଦୁଷ୍ଟବୃତ୍ତି ବଶତଃ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଦେଖିଲେ ତୁମ ପ୍ରତି ମୋର ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନର ଭାବ ଅଛି । ଆଉ ଶୁଣ, ଯଦି ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଉଛ, ତେବେ ଘରବାଡ଼ି ମୋ ନାମରେ ଲେଖିଦେଇ ଯାଅ । ମୋର ବଡ଼ ସଂସାର । ବହୁତ ହୁଆପିଲା । ତଳିବାକୁ ବହୁ କଷ୍ଟ ।”

ବିକାଶ କିଛି ନ କହି ତୁମ୍ଭ ରହିଲା । କିଛି ଦିନ ପରେ ଶ୍ରୀକର ମାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆସି ବିକାଶକୁ କହିଲା, “ମିତ୍ର, ତୁମ ବନ୍ଧୁ ସଭାରେ ତୁମକୁ ସେଦିନ ଅପମାନସୂଚକ କଥା କହିଲା କେବଳ ତୁମ ଘରବାଡ଼ି ଲେଉଟରେ । ତମେ ଏ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ସମସ୍ତ ସବୁ ସେ ନେବ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଏସବୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ନାହାନ୍ତି । ତୁମ ସଙ୍ଗୀତ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତେ ପ୍ରଭାବିତ । ମତେ ଯଦି ବିଶ୍ୱାସ ନ କରୁଛ ନିଜେ ଯାଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପଚାର । ଏବେ ତମେ ପୁଣି ବଂଶୀ ବଜାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କର ।”

ତା'ପରେ ବିକାଶ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହଚ
କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି କୁହୁଲ ଯେ ସେମାନେ ପୁଣି
ତା'ର ସଂଗୀତ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଶ୍ରୀକର
କହିଲ, “ଏବେ ମୋ କଥାର ସତ୍ୟତା
ଉପଲବ୍ଧ କଲ ତ ?” ବିକାଶ ଚତୁଷଶାତ
ତା' ଥଳୀରୁ ବଂଶୀ ଜାତି ବଜାଇଲା ଓ
ଶ୍ରୀକରକୁ ପଚାରିଲା, “ସ୍ବରଟି କିମିତ
ଲଗିଲା ?”

ଶ୍ରୀକର ଟିକିଏ ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶ କରି
କହିଲା, “ଇଏ ତ ମୋତେ ଅତି ସାଧାରଣ
ଲଗିଲା ।”

ବିକାଶ କହିଲା, “ମୋତେ ତ ଭଲ
ଲଗିଲା । ଏଣିକି ମୋ ବଂଶୀରୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
ଆନନ୍ଦ ଦେବାପରି ସ୍ବର ବାହାରିବ ନାହିଁ ।
ଯାହା ବାହାରିବ, ସେଥିରେ କେବଳ ମୁହଁ
ଆନନ୍ଦ ପାଇବ ।”

“ଏସବୁ କଥା ମୁଁ କିଛି ବୁଝିପାରୁ
ନାହିଁ ।” ଶ୍ରୀକର କହିଲା ।

ବିକାଶ ତାକୁ ସାଧୁଙ୍କ ସହଚ ଘଟିଥିବା
ସମସ୍ତ ଘଟଣା-କହିବା ପରେ କହିଲା, “ମୋର
ଏହି ବଂଶୀରେ ସାଧୁଙ୍କ କୃପାରୁ ଅଲୌକିକ
ଶକ୍ତି ଥିଲା । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସେସବୁ
ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ । ବଂଶୀ ସ୍ବରର ମହାନତା
ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବଂଶୀର ସ୍ବର
ମଧ୍ୟ ବଦଳିଗଲା । ଯେବେ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ
ସବୁ ବୁଝି ପୁଣି ଚାହିଁବେ, ସେତେବେଳେ ପୁଣି
ସେ ସ୍ବର ଫେରି ଆସିବ । ଏଥିରେ ମୋର
କୌଣସି ସ୍ବାର୍ଥ ନଥିଲା ।”

ତା'ପରେ ବିକାଶ ଗ୍ରାମ ଛାଡି ଦୂରରେ
ଏକ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ କୁଟୀରଟିଏ ବନାଇ
ରହିଥାଏ । ନିଜେ ବଂଶୀ ବଜାଇ ଆନନ୍ଦ
ପାଏ । ଥଳୀ ଯୋଗୁ ତା'ର ଆଉ କିଛି
ଅଭବ ନଥାଏ । ଥଳୀରୁ ଶାନ୍ତ୍ୟବସ୍ଥା ସବୁ
ବାହାର କରି ଶାନ୍ତ, ଦୁଃଖୀ ଲୋକଙ୍କୁ
ବାଣ୍ଟି ସେ ଖୁସିରେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ
କଲ ।

ଯାଦୁକାରୀ ଘଣ୍ଟି

କହୁଦିନ ପୂର୍ବର କଥା । ଗାଁରେ ଦୁଇଭାଇ
ଥା'ନ୍ତି । ବଡ଼ ବହୁତ ସ୍କୁର ସୁଭାବର, ଛୋଟ
ଭାଇ ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ପରୋପକାରୀ ।

ସେମାନଙ୍କର ପିତାଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଗବାସ ପରେ
ବଡ଼ ଭାଇ ଲିଆଙ୍ଗ୍ ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ସାନ ଭାଇ
ତାଙ୍କଠାରୁ ନେଇଗଲା ଓ ସୁଧରେ ସବୁ ଟଙ୍କା
ଲଗାଇ ଆନନ୍ଦରେ ଥାଏ । ସାନକୁ କିଛି
ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଇ ନଥାଏ । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ସାନ-
ଭାଇକୁ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିବାରୁ
ତା'ର ଅଭାବ କିଛି ନଥାଏ । ସେ ଭାଇକୁ କିଛି
କୁହେ ନାହିଁ ତା' ଦୁଃଖରେ ସିଏ ଥାଏ ।

ତାଙ୍କ ଗାଁର ସର୍ଦ୍ଦାର ଘରେ କାମଦାମ
କରୁଥାଏ ଓ ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ କୁଡ଼ିଆରେ
ରହୁଥାଏ । ସର୍ଦ୍ଦାରର ଦିଅ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି
ବେଶ୍ ଅନୁରକ୍ତ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେ ଜାଣିଥିଲା
ଯେ ତାଙ୍କ ଅନ୍ଧାର ଗଣ୍ଡବ ହୋଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ

ତା' ସର୍ଦ୍ଦାର ବାପା ତାଙ୍କ ସହ ତା'ର ବକାହ
ଦେବେ ନାହିଁ । ତଥାପି ଦିଅଟି ତାଙ୍କର
ଭଲ ମନ୍ଦ ବୁଝୁଥାଏ ।

ଦିନେ ସେ ନିଜ ଗ୍ରାମରୁ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମକୁ
କିଛି ଭାର ବୋହି ନେଇଯାଉଥାଏ । ସେ
ପାହାଡ଼ ଗସ୍ତା ଉପରେ ଚାଲୁଥାଏ । ବର୍ଷା
ହେବା ଯୋଗୁ ପାହାଡ଼ ଉପର ଗସ୍ତା ଖସି
ହୋଇଥାଏ ଯାଉ ଯାଉ ହଠାତ୍ ତା'ର ଗୋଡ଼
ଖସଡ଼ି ସେ ପଡ଼ିଗଲା । ଦେଖିଲା ଭାର ଭିତରେ
କେବଳ ତରଳ ଚିନି ଥିଲା । ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ ତା'
ଦେହ ଉପରେ ଅଜାଡ଼ ହୋଇ ବୋହିଗଲା ।
ଆଉ ପବନ ବାଜି ସେସବୁ ଦେହରେହିଁ ଶୁଖିଗଲା ।
ଏତେ ଅଠା ଲାଗିଗଲା ଯେ ସେ ସେଠାରୁ ଅଉ
ଉଠି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ କେତେକ ପିଣ୍ଡାତ ଆସି
ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାଙ୍କୁ

ଆଦର ସେମାନେ ପଢ଼ିଲେ, “ଦେଖିଲଣି
 ଯି ତଳର ଡେଇଁ ଏକ ପିକୁଳା ପଡ଼ିଛି,
 କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଧରିଉଠି ଖାଇବା ।” ଏତିକି
 ସେ ଡେଇଁରୁ ଚାଲିଯାଇଥିବା ଚନ୍ଦ୍ରର ଖଣ୍ଡ
 ଧରି ଚାଲିଲେ ଓ ଆହୁରି ଆନନ୍ଦରେ ନାଚିଲେ ।
 ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ରଜା ଦୁଇସିଂହବାଳ
 ପିତାଙ୍କ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ କିଛି ଭାଙ୍ଗି
 ଖାଇଲେ । ତା’ପରେ ସେ କହିଲେ, “ବୁଲ,
 ଧର ଘାଟୁ ଗୁମ୍ଫାରେ ନେଇ ରଖିବା । ପରେ
 ଖାଇବା । ଏବେ ମୋର ସେ ଯାଦୁକାରୀ ଦଣ୍ଡଟି
 ନେଇ ଆସ ।”

ତତ୍କାଳୀନ ପିତାଙ୍କ ରଜାର ଆଦେଶ ପାଳନ
 ହେଲା । ତାଙ୍କୁ ଜୀବନ ନ ଥିବାର ଛଳନା
 କରି ପଡ଼ି ରହିଥାଏ ଓ ସବୁ ଶୁଣୁଥାଏ । ସେ
 ଶୁଣିଲା ଯେ ପିତାଙ୍କ ଯାଦୁକର ଦଣ୍ଡକୁ ଯାହା
 ଆଦେଶ ଦେଇ ବଜାଇ ଦେଉଥାଏ ତତ୍କାଳୀନ
 ସେହି ଖାଦ୍ୟ ଆସି ଯାଉଥାଏ । ତା’ ପରେ
 ସେମାନେ ଖେଳିବାକୁ ବାହାରିଗଲେ । ଏହି
 ସୁଯୋଗ ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଯାଦୁକାରୀ ଦଣ୍ଡଟି
 ଚଟାପଟ ଧରି ନିଜ ପୋଷାକ ଭିତରେ
 ଲୁଚାଇ ଦେଲା ଓ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ବାହାରି
 ପଳାଇଲା ।

ତା’ ପରଠାରୁ ସେ ସେଥିରୁ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ
 ଯାହା ଚାହୁଁ ନାଏ । ଆଉ ତା’ ପାଇଁ ଜୀବକା
 ନିବାହ କରିବା ଏକ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ରହିଲା
 ନାହିଁ । ସେ ଅବଶ୍ୟ ଚାହୁଁବାସ କରୁଥାଏ;

କିନ୍ତୁ ଯାଦୁଦଣ୍ଡ ଦ୍ଵାରା ଖାଦ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ
 ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ଥାଏ । ଏକଥା ବିଶେଷ କେହି
 ଜାଣିଲେ ନାହିଁ । ଖାଲି ସର୍ଦ୍ଦାରର ହିସାବ
 ଜାଣିଲା । କ୍ରମେ ସର୍ଦ୍ଦାର ଘରର ସମସ୍ତ
 ଜାଣିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ବଜାଇ ଯେଉଁ ସବୁ
 ସୁସ୍ଵାଦୁ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ, ତାହା
 ସାରା ପରିବାରର ଲୋକେ ଆନନ୍ଦରେ ଖାଉଥାନ୍ତି ।
 ଏସବୁ କଥା ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା ।
 ତାଙ୍କୁ ଏକଥା ଶୁଣିଲା । ତା’ ମନ ଭିତରେ
 ଈର୍ଷ୍ୟା ଆସିଲା । ତେଣୁ ସେ ମଧ୍ୟ ମନରେ
 ଭାବିଲା କି ବଣକୁ ଯାଇ ପିତାଙ୍କମାନଙ୍କଠାରୁ
 ସେପରି କିଛି ଆଣି ପାରିଲେ ତା’ର ମଧ୍ୟ ଭାଗ୍ୟ
 ଖୋଲିଯିବ । ସିଏ ଯାହା ଶୁଣିଥିଲା ସେହିପରି

ଲେ । ଦେହରେ ଚରଳ ଚିନି ସବୁ ବୋଳି
ଗୋଟାଏ ପଥର ଉପରେ ପଡ଼ି ରହିଥାଏ !
ପିଣ୍ଡାତମାନେ ତାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଚିତ୍କାର
କରି ପରସ୍ପରକୁ କହିଲେ, “ଆରେ ଦେଖିଲଣି,
ଆମ ଘରୀଣେର ପୁଣି ଆସି ଯାଇଛି । ବୁଲ
ତାକୁ ଧରି ଖାଇବା ।”

ଲିଆଙ୍ଗ୍ ସେତେବେଳକୁ ବୁଝିଲା କି ସେ
ଚିଆଙ୍ଗ୍ ଭଳି ଦେଖିବାକୁ ହୋଇଥିବାରୁ ପିଣ୍ଡାତ-
ମାନେ ତାକୁ ଚିଆଙ୍ଗ୍ ବୋଲି ଭୁଲ କରି
ବୁଝିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ବା କରିବ କ’ଣ ? ସେ
ତ ଅତେତ ହୋଇ ରହିଥିବାର ଅଭିନୟ
କରୁଥିଲା । କଥା କହି ସେମାନଙ୍କ ଭୁଲ ଗ୍ରହଣିତ
ବା କିପରି ?

ପିଣ୍ଡାତମାନେ ତାକୁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ
ନେଇଗଲେ । ତା’ପରେ ପିଣ୍ଡାତ ଗଜା କହିଲା,
“ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ହାଣ୍ଡି ନେଇଆସ ଓ ତାକୁ
ତା’ ଭିତରେ ରଖି ପାଣି ପୂରାଅ । ତା’ପରେ
ହାଣ୍ଡି ତୁଳିରେ ବସାଇ ଦିଅ ।”

ସେହିପରି କରାଗଲା । ପାଣି ଗରମ ହେବାକୁ
ଲିଆଙ୍ଗ୍‌କୁ ବହୁତ କଷ୍ଟ ହେଲା । ସେ ହାଣ୍ଡି
ଭିତରୁ ବାହାରକୁ ଡେଇଁପଡ଼ି ଦୌଡ଼ିଲା ।
ପିଣ୍ଡାତମାନେ ମଧ୍ୟ ତା’ ପଛରେ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି
ତାକୁ ଧରିଲେ ଓ ପୁଣି ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ ଟାଣି
ଟାଣି ନେଇ ଆସିଲେ । ସେଠାରେ ପିଣ୍ଡାତ
ଗଜା କହିଲା, “ତା’ର ନାକ ଟାଣି ଟାଣି
ଲମ୍ବା କରିଦେଇ ଗୁଡ଼ିଦିଅ, ତେବେ ଅନ୍ୟମାନେ
ତାକୁ ଦେଖି କେତେବେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଭେଷ୍ଟ
କରିବାକୁ ସାହସ କରିବେ ନାହିଁ ।”

ଲିଆଙ୍ଗ୍‌କୁ ଧରି ଜଣକ ପରେ ଜଣେ ତା’ର
ନାକ ଟାଣିବାରେ ଲାଗିଲେ । ନାକ ପ୍ରାୟ
ସାତଫୁଟ ଲମ୍ବା ହୋଇଗଲା । ତା’ପରେ
ସେମାନେ ତା’କୁ ଦୁଇଗୁରୁଟା ବଧା ମାରି ଗୁମ୍ଫା
ବାହାରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । ବିରୁଦ୍ଧ ଲିଆଙ୍ଗ୍
ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇ ଦୁସ୍ତୁର ଦୁସ୍ତୁର କୌଣସି ମତେ
ଦରକୁ ଗଲା ।

ଏତେ ଶକ୍ତିଯାଏ ଲିଆଙ୍ଗ୍ ନ ଆସିବାକୁ
ତା’ ଘାଁ ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଅପେକ୍ଷାରେ
ଥାଏ । ଲିଆଙ୍ଗ୍ କବାଟରେ କରାଯାତ କରିବାକୁ
ତା’ ଘାଁ ଖୁସିରେ ଆସି କବାଟ ଫିଟାଇବାକୁ

ଲୋକ ଲୋକ, “ଭାବି, ମୋ ନାକ ଦିପରେ
କାହିଁକି ଠିଆ ହେଲା ?”

“ଆଉ, ପାଗଳ ନା କ’ଣ ? ଏପରି
ଆଜ୍ଞା କଥା କ’ଣ କହୁଛ ?” କହି ତା’ ଧୀ
ଲୋକକୁ ଶୁଣିଲେ ବସି ତ ଡୋଲଗଲା ।

ଏହାରେ ଲୋକଙ୍କର ମାନ୍ଦ୍ରାସ ଲମ୍ବର ନାକ
କଲେ ବୁଲୁଥିଲା । ଲୋକ ତାକୁ ଗୋଟାଇ
ଲେ ମୋଡ଼ମାଡ଼ ହାତରେ ଧରି ଘର ଭିତରେ
ପଶିଲା ।

“କଥା କ’ଣ ? ତୁମର ଏଭଳି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା
ହେଲା କିପରି ?” ଉକ୍ତା ସହକାରେ ତା’
ଧୀ ପଚାରିଲା ।

ତା’ପରେ ଲୋକ ତା’ ଧୀକୁ ସବୁକଥା
କହିଲା । ତା’ ଧୀ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ଚୋର
ପାଗକୁ ଦେଖିଲା । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ସେ
ଚୋରକୁ ମନୁ କଥା କହିଲା । ଚୋର
କହିଲା, “ଲୋକ, ତମେ ଘରକୁ ଯାଅ
ମୁଁ ଯାଇ ଲୁଚି ଲୁଚି ପିଶାଚୀଙ୍କ ଗୁମାସ୍ତା
ଗଣର ସଂଗ୍ରହ କଲେ, ଯଦି ଯଦିର କୌଣସି
ପ୍ରତିକାର ଥାଏ ।”

ଲୋକ ତା’ ଧୀ ଘରକୁ ଫେରିଗଲେ । ଏଣେ
ଲୋକ ଯାଇ ଗୁମାସ୍ତା ଗଣରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।
ଲୁଚି ଲୁଚି ପିଶାଚୀମାନଙ୍କର ବାର୍ତ୍ତାଳାପ
ଶୁଣିଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ
ଲୋକ ଗୁମାସ୍ତା କହିଲା, “ଆଉ, ସେ ମୁଁ
ଘରର ଘରପାଳ କ’ଣ ହେଲା ? ବହୁତ । ସେ

ଯଦି ଜାଣିଥା’ନ୍ତା ତେବେ ଯାଦୁକାଶ୍ଵୀ ଘଣ୍ଟିକୁ
ବଜାଇ ବଜାଇ କେହି କହିଲେ ତା’ର ନାକଟା
ଛୋଟ ହୋଇଯା’ନ୍ତା ।”

ଏତିକି ଶୁଣି ଚୋର ଘରକୁ ଦେଖିଲା ।
ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଦୁକାଶ୍ଵୀ ଘଣ୍ଟି କାଢି ସେ ଭଲ-
ଘରକୁ ଦେଖିଲା । ବାଟରେ ତାକୁ କେହି
ପକାଇଲା ସର୍ଦ୍ଦାରର ଦିଅ । ସେ ପଚାରିଲା,
“କଥା କ’ଣ ? ଦେଖୁଛ କାହିଁକି ?” ଚୋର
ତାକୁ ଲୋକଙ୍କର ହାଲ ଶୁଣାଇ କହିଲା କି ତା’
ନାକ ଛୋଟ ହୋଇଯାଉ ବୋଲି କହି ଘଣ୍ଟା
ବଜାଇଲେ ନାକ ଛୋଟ ହୋଇଯିବ ।

ଦିଅଟି ଟିକିଏ ଚନ୍ଦ୍ରା କରି କହିଲା,
“ଅଜିଯାଏ ଅମେ ବହୁତ ମୋ ଘରକୁ

କିନ୍ତୁ ସେ ମନେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଃଖିନୀ,
 ସେ କଥାଟି ଯେଉଁ ସମୟରେ ଶୁଣୁ ।” ଏହା
 କହି ସେ କଥାଟି ଚିନ୍ତା କରୁଥିବା ଦେଖି
 ଚିଆଙ୍କର କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଯାଇ କହିଲା,
 “ଆମକୁ ହଜାରେ ସୁନାଲଟା ଦିଅ ।” ସଙ୍ଗେ
 ସଙ୍ଗେ ସେ କୋଠରୀ ଭିତରେ ହଜାରେ ସୁନାଲଟା
 ଲେଖା ଦେଲା । ତା’ପରେ ହିଅଟି ଚିଆଙ୍କୁ
 ଘଣ୍ଟାଟି ପୁଣି ଦେଇଦେଲା । ଚିଆଙ୍କୁ ତା’ ଭାଇ
 କରୁଥିବା କଥା । ଲିଆଙ୍କୁ ବରଷା ସାତହାତ
 ଲମ୍ବ ନାକ ଧରି ବସିଥାଏ । କ’ଣ କରିବ ?
 ଚିଆଙ୍କୁ ଭାଇ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ସବୁ କଥା
 କହିଲା ।

ଭାଇର ପୁଣି ମନ ଖୁସି । ଚିଆଙ୍କୁ ଧୀରେ
 ଧୀରେ ଯାଦୁ ଘଣ୍ଟି ବଜାଇ କହିଲା, “ଛୋଟ
 ହୋଇଯା ।” ତା’ପରେ ହାତେ ନାକ
 କମିଲେ । ତା’ପରେ ଦ୍ଵିତୀୟର ଘଣ୍ଟି
 ବାଜିବାରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ହାତ ନାକ କମିଲା ।
 ତା’ପରେ ତୃତୀୟ । ତତ୍ପରେ ହେବା ପୂର୍ବରୁ

ଲିଆଙ୍କର ଧୀ ବରକ୍ରମେ ହୋଇ ହଠାତ୍ ଯାଦୁ-
 ଘଣ୍ଟିଟି ଛଡ଼ାଇ ନେଇ କହିଲା, “ବହୁତ
 ଧୀରେ ଧୀରେ କହୁଛ, ଦିଅ ମୁଁ ଶିଘ୍ର ଶିଘ୍ର
 କୁହେ ।” ଏହିକି କହି ସେ ଘଣ୍ଟିଟି ବଜାଇ
 ଲାଗିଲା ଓ “ଛୋଟ ହୋଇଯା ” “ଛୋଟ
 ହୋଇଯା ” କହିଲାଗଲା । ତା’ପରେ ଲିଆଙ୍କୁ
 ନାକ ଏତେ ଛୋଟ ହୋଇଗଲା ଯେ ନାକକଟା
 ହେବା ପରି ଦିଶିଲା । ଏଣେ ଯାଦୁଘଣ୍ଟିଟି ମଧ୍ୟ
 ହାତରୁ ପଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ତେଣେ ନାକ ବି
 ବହୁତ ଦିଶିଲା, ଯାଦୁଘଣ୍ଟିଟି ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହେଲା ।
 ଚିଆଙ୍କୁ ଦୁଃଖ କରି କହିଲା, “ଟିକିଏ ଭେରି
 ସହ୍ୟ ପାରିଲାନି ଭଉଜ ! ସଦନାଶ କଲ ।”

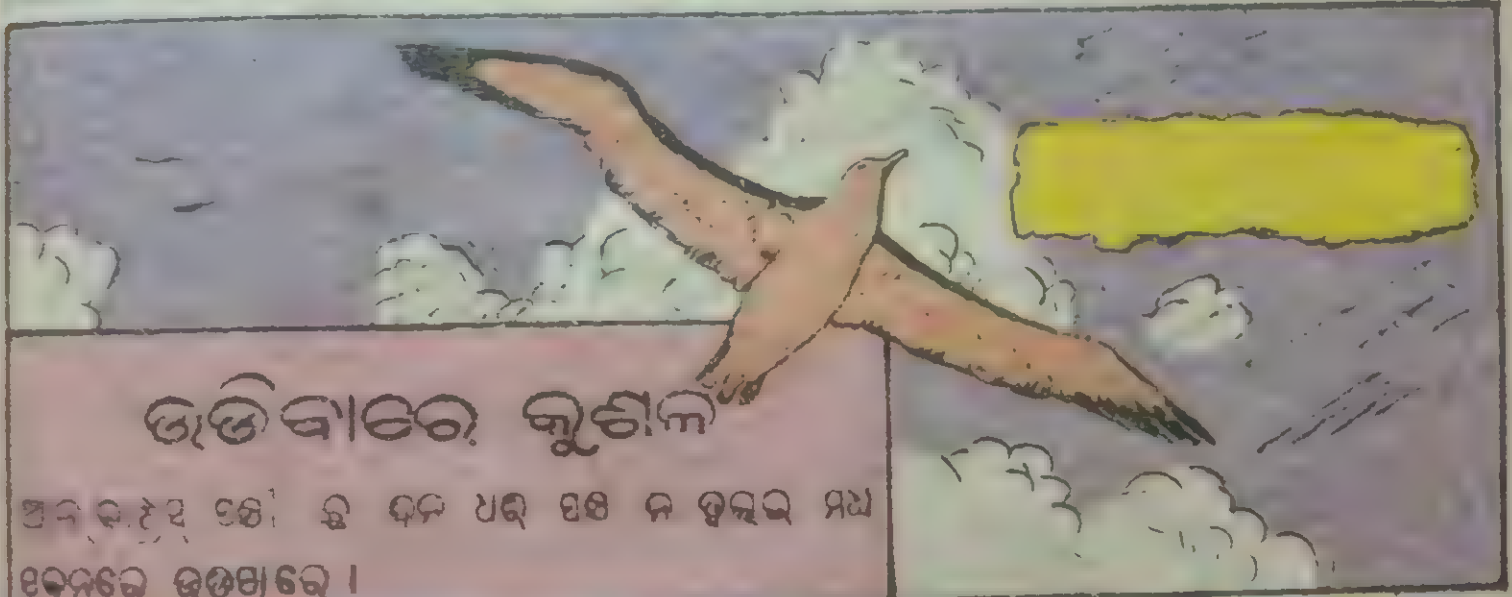
ଭଉଜ ଖାଲି ଦୁଃଖ ଓ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ କରି କାନ୍ଦିଲା ।
 ଏହା ଭିତରେ ହଜାରେ ସୁନାଲଟା ବଳରେ
 ଚିଆଙ୍କୁ ସେ ମୁଲକର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଧନୀ
 ଲୋକ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଗାଁ ସର୍ଦ୍ଦାର ବା
 ବର୍ତ୍ତମାନ ତା’ ସହ ହିଅ ବାହାଘର କରିବାକୁ
 କାହିଁକି ନାମଙ୍ଗ ହୁଅନ୍ତା ?

ଫୋକ ଓ ଫୋକ

ହୁଡ଼ାଯାଏ ଯେ ସବୁ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା
ଛାନ୍ଦ, ଶୁଣ୍ଠୁହମୁଣା ମୁହଁରେ ବହୁତ ଲାଟ
ଥା'ନ୍ତି । ଲଣ୍ଡାଯାଏ ଯେ କେବଳ ତା'
ମୁହଁରେ ୧୩୦୦୦ ଲାଟ ଥା'ନ୍ତି ।

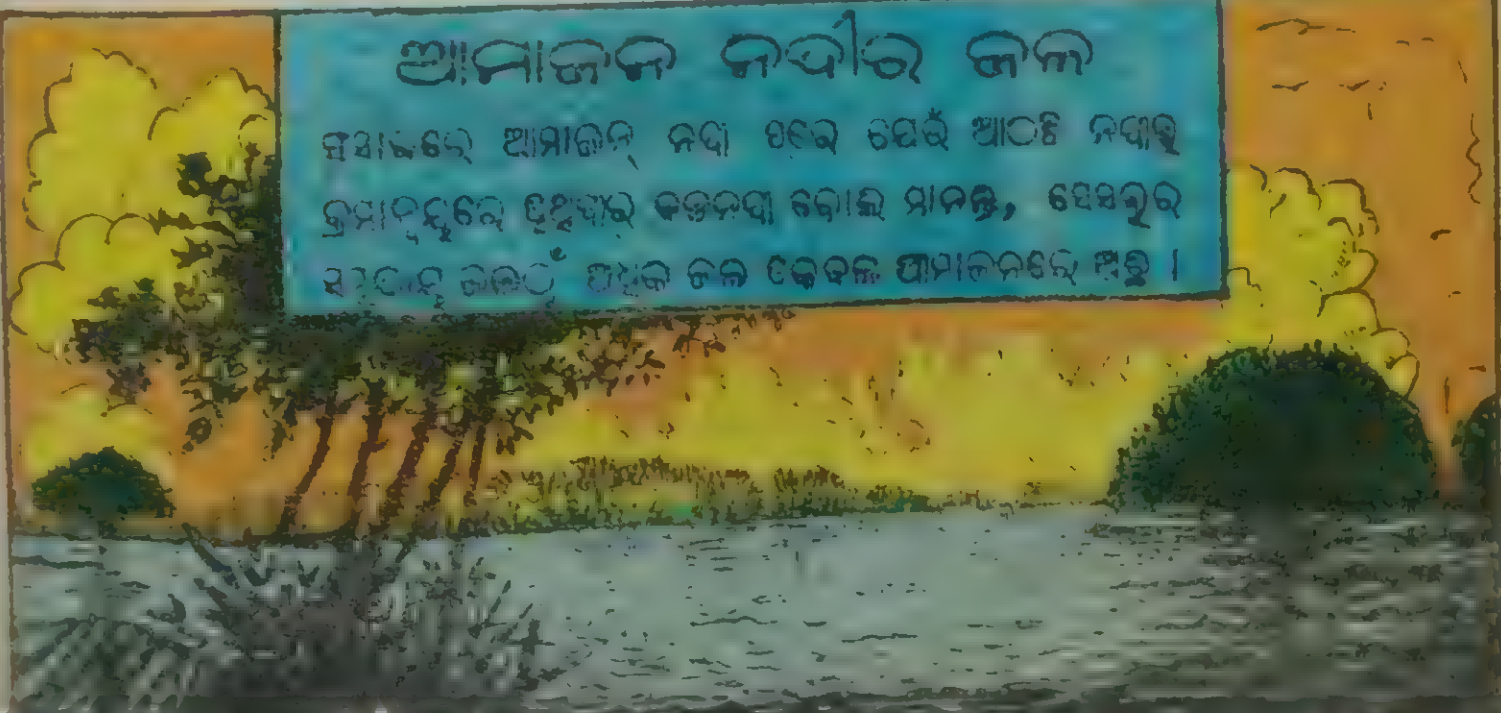

ଭୂତିବାରେ କୁଶଳ

ଅନୁକୂଳ ଯେ ହେଉ ଧର ପଥ ନ ଦୂରର ମଧ୍ୟ
ପେଟରେ ଉଡ଼ିଥାରେ ।

ଆମାଜନ ନଦୀର ଜଳ

ସମୟରେ ଆମାଜନ ନଦୀ ପରେ ଯେଉଁ ଆଠଟି ନଦୀକୁ
କ୍ରମାବଦ୍ଧରେ ହେଉଥିବା ବଡ଼ନଦୀ ବୋଲି ମାନନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ
ସମୟରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରଭୃତି ଜଳ କେବଳ ଆମାଜନରେ ମିଶୁ ।

No show prices
no political fortunes yet.

Over 40% of Heritage readers
are professionals or executives,
61% from households
with a professional / executive
as the chief wage earner.
Half hold a postgraduate degree
or a professional diploma.

- from an IMRB survey
conducted in Oct. 1986

It's an unusual magazine. It has a
vision for today and tomorrow.

It features ancient cities and contemporary fiction, culture and scientific developments, instead of filmstar interviews and political gossip. And it has found a growing readership, an IMRB survey reveals. Professionals, executives and their families are reading The Heritage in depth - 40% from cover to cover, 42% more than half the magazine.

More than 80% of The Heritage readers are reading an issue more than once. And over 90% are slowly building their own Heritage collection.

Isn't it time you discovered why?

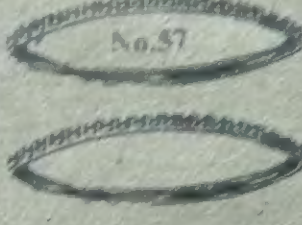
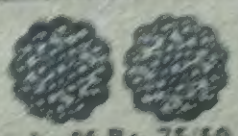
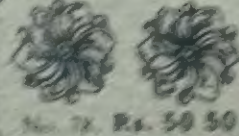
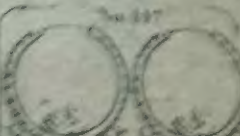
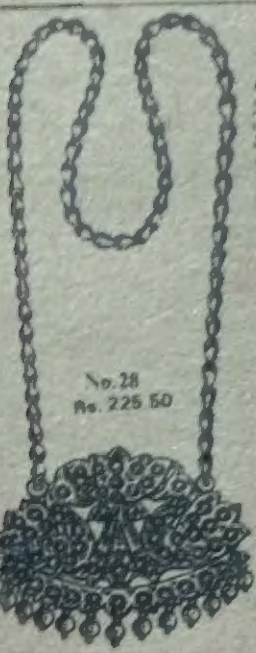
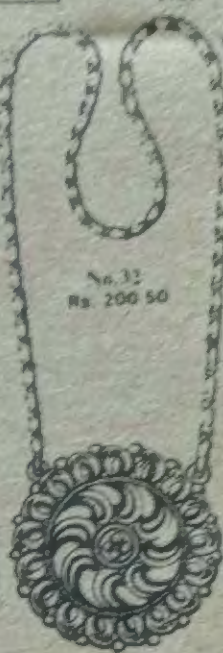

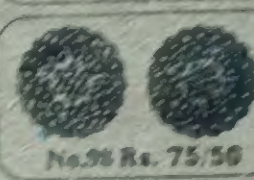
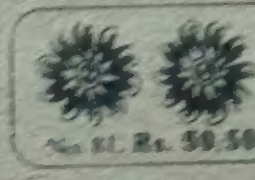
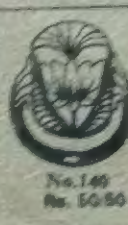

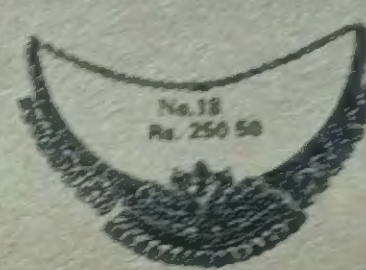
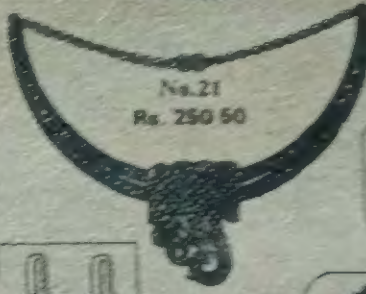
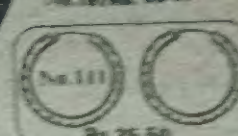
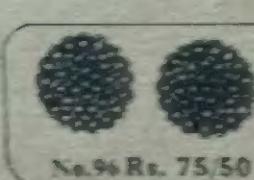
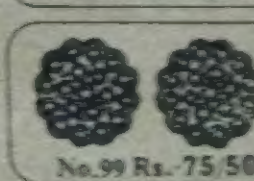

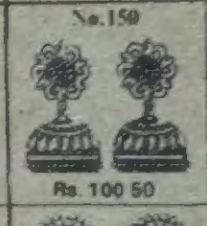

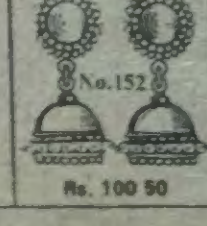
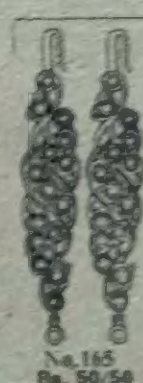

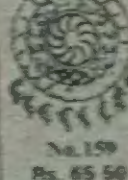
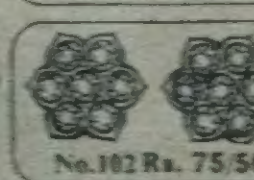
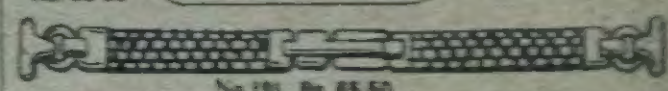
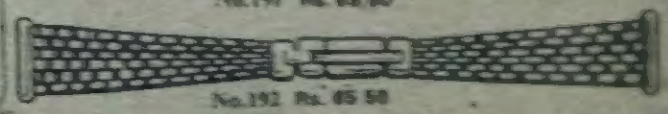
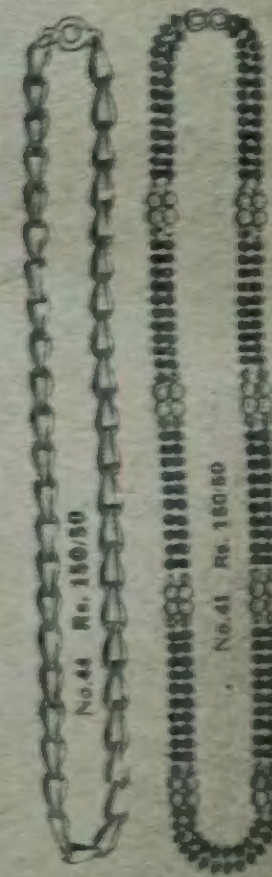
THE
HERITAGE

So much in store, month after month

ବାଲ୍ୟ କ୍ୟାରେଟ ସୁଦୃଢ଼ାକୃତ ଅଳଙ୍କାର କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ପ୍ରକାର ନବର ସୁଦୃଢ଼ାକୃତ ଭଲ
 ସଜା କରଣ ଏବଂ ଅତୁଳନୀୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ । ସବୁ ପ୍ରକାର ନବର ସୁଦୃଢ଼ାକୃତ ଭଲ
 ନାନା ବସ୍ତୁ ଅଳଙ୍କାର !

ମଗାଭଲ ବେଳେ ଅଳ୍ପ କାରର ନୟର ଲେଖିବେ । ଭ. ପ. ଶର୍ମା ଅଲଗା ।

ମାଗଣା ତାଲୁକା ପାଇଁ ଲେଖନ୍ତୁ । (ଏକେଡ଼ି ଆବଶ୍ୟକ)

 No. 204 Rs. 150 50	 No. 57 Rs. 75 50	 No. 95 Rs. 75 50	 No. 78 Rs. 50 50	 No. 117 Rs. 40 50
 No. 28 Rs. 225 50	 No. 32 Rs. 200 50	 No. 136 Rs. 50 50	 No. 98 Rs. 75 50	 No. 81 Rs. 50 50
	 No. 140 Rs. 50 50	 No. 129 Rs. 50 50	 No. 18 Rs. 250 50	 No. 21 Rs. 250 50
		 No. 111 Rs. 25 50	 No. 96 Rs. 75 50	 No. 99 Rs. 75 50
 No. 146 Rs. 100 50	 No. 147 Rs. 100 50	 No. 149 Rs. 100 50	 No. 150 Rs. 100 50	 No. 151 Rs. 100 50
		 No. 152 Rs. 100 50	 No. 165 Rs. 50 50	 No. 167 Rs. 50 50
		 No. 145 Rs. 80 50	 No. 159 Rs. 65 50	 No. 102 Rs. 75 50
		 No. 191 Rs. 65 50	 No. 192 Rs. 65 50	 No. 44 Rs. 150 50

MERI GOLD COVERING WORKS

Estd. 1947

CHANDAMAMA PUBLICATIONS

188, N. S. K. SALAI, VADAPALANI, MADRAS - 600 026, INDIA.

Phone: 423423, 421778 Grams: "CHANDAMAMA" Telex: 041-347

Publishers:

CHANDAMAMA—English, Hindi, Telugu, Kannada, Bengali, Gujarati.

Assamese, Sanskrit; AMBULIMAMA — Tamil; CHANDOBA — Marathi

AMBILI AMMAVAN — Malayalam; JAHNAMAMU — Oriya

THE HERITAGE — English

ପ୍ରିୟ ପାଠକ ପାଠିକାଗଣ,

ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ, ଗଳ୍ପ, କାହାଣୀ ଓ ଭ୍ରମଣକାହାଣୀ ପରିବେଷଣ କରିବା ଆମପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ଏକ ଆନନ୍ଦର ବସ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ପତ୍ରିକାଟିର ମୂଲ୍ୟବୃଦ୍ଧି ବିଷୟରେ ଆଜି କହିବା ବେଳକୁ ଆମେ ସଙ୍କୋଚ ବୋଧ କରୁଛୁ । ପ୍ରକୃତରେ ଦେଖିଲେ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକାଶନ ସବୁର ମୂଲ୍ୟବୃଦ୍ଧି ହେବାର କଥା । ତଥାପି ଯଥାସମ୍ଭବ ଆମେ ସେସବୁକୁ ଏଡ଼େଇ ଦେଇ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ପୂର୍ବପରି ଚଳାଇ ନେଉଥିଲୁ । କିନ୍ତୁ ବଜାରରେ କାଗଜର ଦର ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ବିଷୟ ଆପଣଙ୍କର ଅଜ୍ଞତ ନୁହେଁ । ତା'ଛଡ଼ା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାଶନ ଫସ୍ତାବେ ସବୁଦିଗରୁ ଉଚ୍ଚବୃଦ୍ଧି ଘଟୁଥିବାରୁ ନାନା ଦିଗରୁ ଟଣ ଘଟୁଛି ।

ଅତଏବ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଆମେ ୧୯୮୮ ନଭେମ୍ବରଠାରୁ ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡ “ଜହ୍ନମାମୁଁ”ର ମୂଲ୍ୟ ଅଡ଼େଇ ଟଙ୍କା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତିନିଟଙ୍କା ରଖୁଛୁ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମେ ଆନନ୍ଦର ସହିତ ଘୋଷଣା କରୁଛୁ କି “ଜହ୍ନମାମୁଁ”ର କଲେକର ବୃଦ୍ଧି ହେବ ଏକ ନୂତନ ବିଭାଗରୁ ନେଇ ଯାହା ଆପଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହେବ ଏକ ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ; ତାହା ଆପଣଙ୍କୁ ବସ୍ତିତ ଓ ଆନନ୍ଦିତ କରିବ । ଏହା ଆମର ଅନେକ ଦିନର ପ୍ରଚେଷ୍ଟାର ଫଳ । ସେଥିପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ‘ଜହ୍ନମାମୁଁ’ ସବଦା ଆପଣଙ୍କ ସେବାରେ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ—ଆପଣଙ୍କ ସଦୟ ସହଯୋଗ ଓ ସହାୟତା କାମନା କରୁଛୁ ।

ଆପଣଙ୍କର ଶ୍ରେୟ,

B. Viswanatha Rao

ପ୍ରକାଶକ

For softer, tastier Gulab Jamuns.

A 200-gm pack makes 50 delicious Gulab Jamuns.
Golden on the outside, soft and juicy inside.
This festival, let your Halwai eat his heart out,
while you eat Nutrine Gulab Jamuns.

Anil Kumar Panigrahy

Make your halwai jealous.

